

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Hovedstadens Sygehusfællesskab

Profil og visioner

Hvidovre Hospital

Indhold

Forord 3

Hvidovre Hospital 4

Kliniske afdelinger

Akut modtageafdeling 6
Brandsår/plastikkirurgisk afdeling 8
Børneafdelingen 10
Dermatologisk ambulatorium/Hudklinikken 12
Endokrinologisk afdeling 14
Gynækologisk/obstetrisk afdeling 16
Infektionsmedicinsk afdeling 18
Kardiologisk afdeling 20
Kirurgisk gastroenterologisk afdeling 22
Medicinsk gastroenterologisk afdeling 24
Nefrologisk afdeling 26
Neurokirurgisk afdeling 28
Neuromedicinsk afdeling 30
Ortopædkirurgisk afdeling 32
Psykiatrisk afdeling 34
Reumatologisk afdeling 36
Urologisk afdeling 40
Øjenafdelingen 42

Kliniske serviceafdelinger

Anæstesiologisk afdeling 44
Dansk Videncenter for Magnetisk Resonans 46
Klinisk biokemisk afdeling 48
Klinisk fysiologisk/nuklearmedicinsk afdeling 50
Klinisk immunologisk afdeling/blodbank 52
Klinisk mikrobiologisk afdeling 54
Klinisk neurofysiologisk afdeling 56
Patologisk afdeling 58
Røntgenafdelingen 60
Skadestuen 62

Serviceafdelinger

Uddannelsesafdelingen 64
Sygeplejeafdelingen 66
Centralkøkkenet 68
Centralforsyningen 69
Mediko/Edb afdeling 70
Portørcentralen 72
Sterilcentralen 73
Socialrådgiverafdelingen 74
Rengøringsafdelingen 76
Teknisk Central 77
Administrationen 78

Hovedstadens Sygehusfællesskab

Profil og visioner

Hvidovre Hospital

Forord

Ved indgangen til 1995 er Hvidovre Hospital en del af Hovedstadens Sygehusfællesskab og dermed en del af det udvidede hospitalssamarbejde i hovedstadsregionen. Hvidovre Hospitals direktion har derfor fundet det naturligt med denne publikation at foretage en samlet præsentation af de mange aktiviteter, der finder sted på hospitalet.

Hospitalsdirektionens idé med publikationen er at vise, hvordan udvikling og nytænkning på Hvidovre Hospital fungerer som en helt naturlig del af den daglige patientbehandling og -pleje, til glæde for såvel patienter som personale.

Med udgivelsen af »Profil og Visioner« ønsker hospitalsdirektionen samtidig at rette en tak til Hvidovre Hospitals store og engagerede personale. Hospitalsdirektionen opfatter personalets faglige kvalifikationer og engagement som den væsentligste ressource i bestræbelserne på at sikre, at Hvidovre Hospital også fremover vil være blandt de mest velfungerende og udviklingsorienterede hospitaler i Danmark.

Hvidovre Hospital
April 1995

Per Christoffersen	*Anders Chr. Jensen*	*Finn Høirup Mortensen*
Lægelig direktør	Sygepleje-direktør	Hospitals-direktør

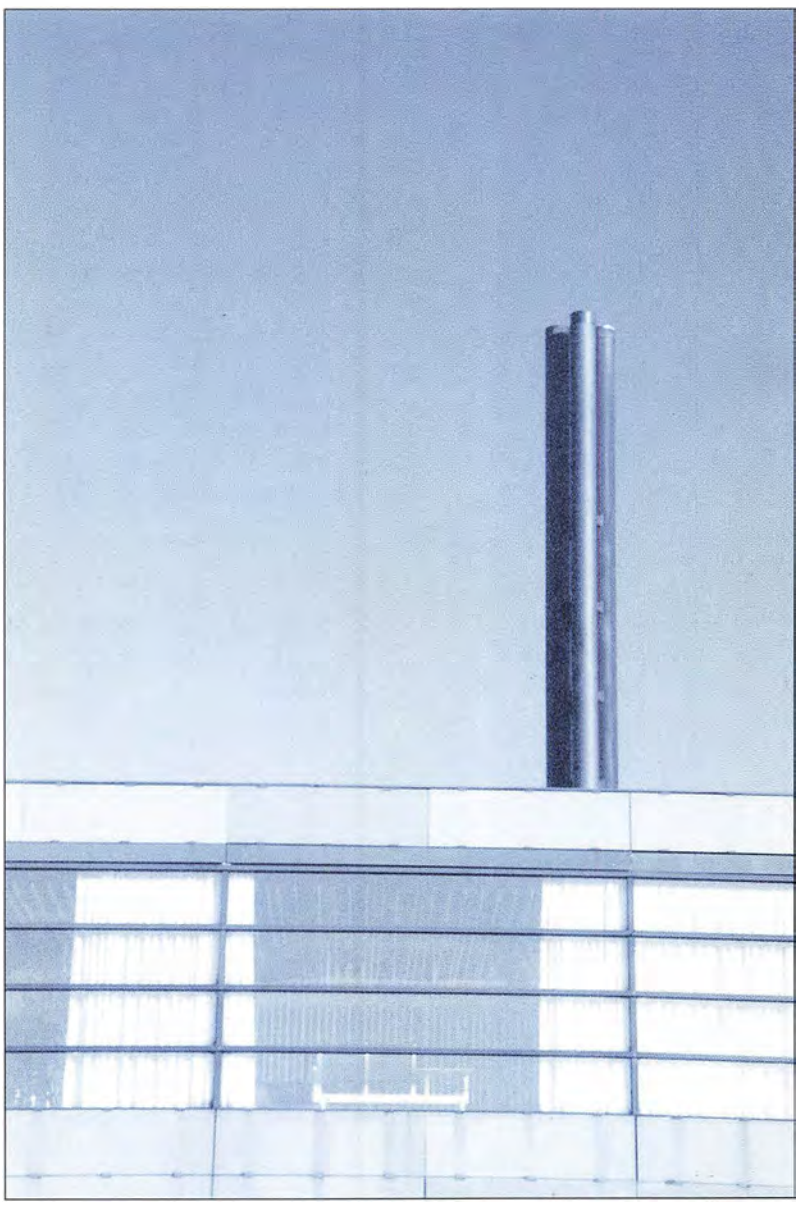
Hvidovre Hospital

Opbygning og aktiviteter

Hvidovre Hospital blev indviet i 1976, og er stadig et af Danmarks nyeste og mest moderne hospitaler. Samtidig er Hvidovre Hospital med ca. 1.000 sengepladser, godt 4.000 ansatte og et årligt driftsbudget på 1,3 mia. kr. et af de største hospitaler herhjemme.

Hvidovre Hospital er for en umiddelbar betragtning organiseret i en række selvstændige afdelinger med hver sin afdelingsledelse. Afdelingernes profil viser imidlertid også det integrerede hospital med det heraf betingede tværfaglige samarbejde. Der arbejdes målrettet i afdelingerne på at styrke dette samarbejde i forbindelse med patientbehandling og -pleje, ligesom der er initiativer i gang for at etablere mere hensigtsmæssige samarbejdsstrukturer i form af tværgående enheder.

For at varetage de daglige patientrelaterede opgaver samt tidssvarende klinisk forskning kræves en udstrakt udnyttelse af moderne teknologi. Hvidovre Hospital er kendt for sin anvendelse af avanceret teknologi i forbindelse med bl.a. diagnostik,

patientbehandling, registrering, transport og kommunikation.

Afdelingsbeskrivelserne giver mange eksempler på, at Hvidovre Hospital indtager en betydelig rolle i det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde. Et af de seneste brede tiltag er etableringen af en kontaktlægeordning. Hovedparten af hospitalets kliniske afdelinger har nu tilknyttet en praktiserende læge, som på den ene side formidler viden til de praktiserende læger om behandlingsplaner og strategier i de enkelte afdelinger, og på den anden side holder afdelingerne orienteret om arbejdsforholdene i almen praksis.

Den faglige, teknologiske og organisatoriske udvikling stiller stigende krav til ledere og medarbejdere. Hvidovre Hospital har for længst erkendt sandheden i udsagnet om, at personalet er hospitalsvæsenets vigtigste ressource og satser derfor målrettet på personaleudvikling og uddannelse.

Forskning og uddannelse

Hospitalets primære opgave er naturligvis den daglige patientbehandling og -pleje. Herudover er Hvidovre Hospital imidlertid præget af at være et universitetshospital. Som beskrivelserne viser, er der på hospitalet omfattende uddannelses- og forskningsaktiviteter. I mange år har den kliniske forskning, herunder den tværvidenskabelige forskning som også sygeplejersker deltager i, haft en fremtrædende plads i hospitalets arbejde, og den har på afgørende måde været med til at give hospitalsvæsenet og dermed også Hvidovre Hospital et højt kvalitetsniveau.

De undervisningsmæssige opgaver indenfor Hvidovre Hospital spænder meget bredt. Udover at uddanne og efteruddanne laboranter, sekretærer, portører, sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter foregår der et stort uddannelsesarbejde af reservelæger, som led i specialistuddannelsen samt undervisning af medicinstuderende i de kliniske fag, d.v.s. de fag, der direkte beskæftiger sig med patienter, sygdomssymptomer og patientbehandling.

Udviklingsaktiviteterne i bred forstand er med til at gøre Hvidovre Hospital til en spændende og mangesidig arbejdsplads. En arbejdsplads hvor kreativitet og udvikling prioriteres højt. Nogle aktiviteter er enestående i Danmark. Andre er udviklet og igangsat på Hvidovre Hospital, og herfra udbredt til en bredere kreds af danske og udenlandske sygehuse. Til sammen danner de billedet af et hospital, der, via en målrettet satsning på forskning og udvikling, også i fremtiden vil indtage en naturlig placering som et af landets førende hospitaler.

Visioner

Hvidovre Hospital er fra årsskiftet 1994/95 en del af Hovedstadens Sygehusfællesskab. Hospitalsdirektionen ser med forventning frem til det kommende udvidede samarbejde mellem hovedstadens sygehuse. Etableringen af Hovedstadens Sygehusfællesskab bør først og fremmest give hovedstadens borgere adgang til den optimale behandling og pleje på de sygehuse, der viser sig bedst egnede til at varetage de pågældende funktioner. Herudover vil mulighederne for et udvidet samarbejde kunne styrke de allerede igangværende udviklingsbestræbelser, så Hvidovre Hospital også fremover bevarer sit ry som et moderne, forandringsvilligt hospital, der sikrer patienterne den optimale behandling og pleje.

Nøgletal

Ressourcer	
Normerede stillinger	4.052
Nettodriftsudgifter (1.000 kr.)	1.259.062
– heraf lønudgifter (1.000 kr.)	970.314
Aktiviteter	
Normerede senge	1.028
Udskrivninger	49.010
Sengedage	347.436
Ambulante besøg	178.485

Om nøgletal:
Samtlige nøgletal i publikationen vedrører 1994.

Akut Modtage-afdeling

Profil

Akut Modtageafdelings formål er at samle aktiviteterne for de akut indlagte patienter ét sted i hospitalet, således at mulighederne for observation, undersøgelse og behandling koordineres inden for det første døgns indlæggelse. Patienter, som indlægges akut fra primærsektoren eller fra hospitalets skadestue, indlægges i Akut Modtageafdeling (AMA), som således er en klinisk afdeling med en udpræget servicefunktion over for hospitalets øvrige afdelinger. Herudover har afdelingen en tæt kontakt med primærsektoren og med andre institutioner i social- og sundhedssektoren.

Opbygning og aktiviteter

AMA har 39 sengepladser inddelt i 2 plejegrupper, som hver koordineres af en sygeplejerske i samarbejde med en sekretær.

I AMA indlægges pr. måned i gennemsnit 1230 patienter, hvoraf 15% udskrives næste dag. For de medicinske patienters vedkommende udskrives 20% efter én dags indlæggelse i AMA. Det lægefaglige ansvar for patienter indlagt i AMA er hos stamafdelingens lægepersonale, hvorfor AMA's eneste ansatte læge er den administrerende overlæge med ansvar for afdelingens drift i samarbejde med oversygeplejersken. Umiddelbart efter patientens indlæggelse i AMA optages journal og udarbejdes et udredningsprogram. Her sigter afdelingen mod størst mulig diagnostisk afklaring inden for det første døgn. Patienten kan herefter sendes til akutte undersøgelser som f.eks. røntgenundersøgelse, ligesom patienten kan få tilsyn fra andre af hospitalets afdelinger i arbejdet med at stille diagnosen.

Flertallet af de patienter, som indlægges i AMA, forbliver hér til næste morgen. Undtaget herfra er de patienter, hvis tilstand kræver specialiseret pleje og behandling eller intensiv overvågning. Disse vil efter stabilisering og initial behandling blive kørt på f.eks. hjerteafdelingen.

Alle andre patienter (95%) stabiliseres og observeres inden for første døgn i AMA. De meget forskelligartede patientkategorier stiller store krav til plejepersonales faglige kompetence.

Da ca. 15% af patienterne udskrives til hjemmet efter 1 døgns indlæggelse, er AMA med til at sikre, at hospitalets stamafdelinger ikke modtager patienter, som afsluttes igen inden for kort tid. Dette giver tryghed hos patienten samt en stabilitet i stamafdelingernes funktion, hvilket var ét af de mål, der blev sat i forbindelse med oprettelsen af AMA.

I denne forbindelse er det vigtigt at anføre, at den høje udskrivningsrate nødvendiggør løbende information til specielt primærsektoren (praktiserende læge). Afdelingen lægger megen vægt på at gøre opmærksom på, at udskrivelser til egen læge ofte betinger efterfølgende opfølgning enten fra primærsektoren eller fra Hvidovre Hospital.

Det vægtes højt i sygeplejen i AMA, at der foregår en information og samtale, som sætter patient og pårørende i stand til at få medindflydelse på, hvad der skal ske, og at personalet respekterer dette. Medarbejderne viser respekt for den enkelte patients

kultur og livsvilkår, og man tilstræber at tilpasse plejen herefter. Der satses i det tværfaglige samarbejde på kvalitet og kontinuitet i pleje og behandling, og på at miljøet i AMA fremmer personalets medansvar og personlige og faglige udvikling.

Desuden arbejder AMA's plejepersonale ud fra mål for plejen af de grupper af patienter, som har særlige behov i den periode, de opholder sig i AMA. Disse grupper er de psykisk sårbare patienter, de fremmedsprogede patienter, de døende patienter og deres pårørende og patienter, som er misbrugere.

Forskning og uddannelse

Der planlægges bl.a. kvalitetssikringsstudier og brugertilfredshedsundersøgelser i samarbejde med afdelingens kontaktlæge specielt af udskrivningspolitikken fra AMA og de konsekvenser, som denne har for primærsektorens funktion.

Sygeplejepersonale, der ansættes i AMA, oplæres gennem et 3 måneders introduktionsprogram, og afdelingen har kontinuerligt medarbejdersamtaler og i relation hertil mulighed for opfølgende undervisning/kurser efter behov i samarbejde med uddannelsesafdelingen og Københavns Kommunes Kursuscenter.

Visioner

Skade-/modtageområdet, der består af skadestuen, AMA og den psykiatriske skadestue, fremtræder som en geografisk helhed. Det er et højt prioriteret ønske, at de kapacitetsmæssige forskelle, der kan opstå i forskellige belastningssituationer via et udbygget samarbejde kan udjævnes, således at hospitalet får den optimale bufferkapacitet ud af skade-/modtageområdet. AMA arbejder på at få opfyldt disse mål via arbejdet i samarbejdsorganerne de tre funktioner imellem.

For en mindre del af de medicinske patienter, som udskrives fra AMA inden for det første døgn, er udskrivningen problematisk, nemlig for de ældre patienter indlagt af sociale grunde. Her ønsker AMA via kontaktlægeordningen at udbygge det tværfaglige samarbejde med primærsektoren for at tilgodese denne patientgruppes behov. AMA ønsker ligeledes at udbygge samarbejdet med de lokale hjemmeplejekontorer i samråd med den enkelte patient og eventuelle pårørende om årsag til indlæggelsen for at forebygge genindlæggelse.

Andre udsatte grupper, f.eks. alkoholmisbrugere, narkomaner, blandingsmisbrugere og patienter indlagt efter selvmordsforsøg, har behandlings- og plejebehov, som ikke til fulde tilgodeses for øjeblikket. Disse grupper er i hyppig kontakt med AMA, og det er hensigten at samarbejde tættere med hospitalets alkoholenhed samt med den psykiatriske skadestue og distriktpsykiatrien for at skabe en kvalitetsmæssig bedre behandling.

Nøgletal

Normerede stillinger	39,9
Normerede senge	39
Indlæggelser	14.946
– heraf medicinske	9.488
– heraf kirurgiske	5.458
Udskrivninger	2.267

Brandsår/ Plastikkirurgisk afdelingen

Profil

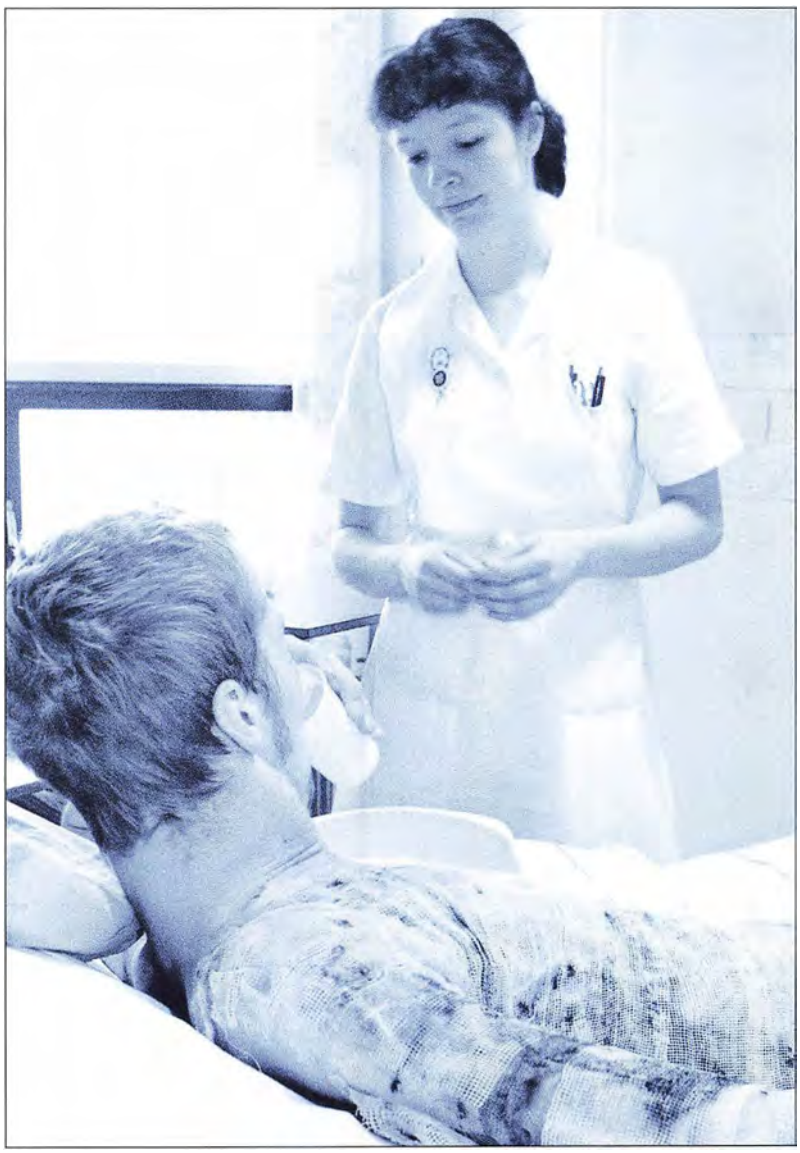
Afdelingen for plastikkirurgi og brandsårsbehandling behandler årligt 70-80 patienter fra Københavns Kommune med forbrændinger, der kræver indlæggelse. Herudover behandles 150–200 patienter med fortrinsvis større og dybe brandskader, som kommer fra andre hospitaler herhjemme. Afdelingen har således både en centraliseret og en specialiseret funktion som brandsårsafdeling.

Afdelingens plastikkirurgiske funktion beskæftiger sig med at tildanne eller omforme manglende eller mistede vævsdele. De plastikkirurgiske sygdomme kan være såvel medfødte som erhvervede, og størstedelen af disse patienter opereres for forskellige former for hudkræft, som de senere år er steget markant.

Afdelingen driver en omfattende ambulant virksomhed med over 6000 konsultationer årligt bestående dels af patienter, der skal efterbehandles som følge af brandskader behandlet på skadestuer, dels af efterbehandling af tidligere indlagte patienter og kontrol af patienter, som tidligere er blevet opereret for hudcancer, især malignt melanom.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingens daglige funktioner centrerer sig om aktiviteterne i ambulatoriet, sengeafsnittet og centraloperationsafsnittet. I ambulatoriet arbejder en reservelæge og en speciallæge, og der foregår her to gange ugentligt ambulante operationer i lokal anæstesi. På sengeafsnittet arbejdes der især med akutte brandskader og hermed patienternes problemer i elektrolyt-, ernæringsmæssig og infektiøs henseende.

Brandsårsafdelingens intensive afsnit omfatter ni senge med eget specielt uddannet sygeplejepersonale og er fortrinsvist beregnet til behandling af patienter med større brandskader i den primære fase, hvilket bl.a. kræver udstrakte hygiejniske foranstaltninger. Sengeafsnittet består af fem enestuer og én 4-sengsstue. Samtlige stuer, der er videoovervåget, er indrettet med en speciel infrarød opvarmningsmulighed, som er nødvendig på grund af den åbne behandling af de store sårflader. På afdelingens to andre sengeafsnit indlægges patienter med plastikkirurgiske sygdomme som hudkræft, ventralhernie, bensår eller rekontruktion af brystet efter kræftoperation samt patienter i de sene faser af brandsårsbehandlingen. Brandsårsafdelingen foretager mikrokirurgiske indgreb, der udføres på såvel traumatologiske som onkologiske patienter. Afdelingen har desuden en hudbank, som indsamler, forarbejder og opbevarer afdelingens forbrug af donorhud.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Det vigtigste og plejemæssigt mest krævende behandlingstilbud fra afdelingen er den åbne behandling af akutte forbrændinger, hvor eksempelvis spontan og komplikationsfri opheling af sårfladen ved overfladiske skoldninger hos småbørn har størst betydning for det kosmetiske slutresultat. På grund af afdelingens fortrinlige behandlingsresultater, indlægges småbørn ofte med mindre brandskader, når de på grund af brandskadens lokalisation er svære at behandle ambulant med forbinding. Behandlingen af de åbne sårflader kræver omhyggelig og daglig instruktion og vejledning af de pårørende, oftest børnenes forældre, og en detaljeret overvågning af det praktiske behandlingsprogram for at undgå kontaminering og mekanisk irritation af sårfladerne.

Et særligt behandlingstilbud er de såkaldte kompressionsbandager, der består i elastiske vævede stoffer, som tilpasses individuelt. Denne funktion foregår i et specialambulatorium i et samarbejde mellem patient, speciallæge, ambulatorie-sygeplejerske og en specialtrænet fysioterapeut.

En stor gruppe af patienter med brandskader har tillige lungepåvirkning, hvis de har inhaleret giftige luftarter. Derfor har afdelingen et veletableret samarbejde med anæstesiafdelingens intensive afsnit, hvor sådanne patienter kan overtryksventileres. Desuden har brandsårsafdelingen et snævert samarbejde med mikrobiologisk afdeling, blodbanken og nefrologisk afdeling.

Undervisning og forskning

Afdelingen har en udstrakt undervisningsaktivitet for læger og sygeplejersker i ind- og udland. Afdelingen har ofte besøg af læger og sygeplejersker på længerevarende studieophold.

Afdelingen har en udstrakt forskningsaktivitet på såvel eksperimentelt som klinisk niveau. Den omfatter også forebyggelseskampagner mod skoldningsulykker, fyrværkeriulykker og arbejdsskader af forskellig art i tæt samarbejde med lovgivende og vejledende instanser.

Visioner

Brandsårsafdelingen er i international forskning bl.a. kendt for de gode resultater af den såkaldte akutte ekscision, d.v.s. fjernelse af det døde væv hos brandsårspatienter indenfor de første 3–5 døgn efter forbrændingens opståen. Afdelingen er ligeledes internationalt anerkendt for at gennemføre, at brandsårspatienterne selv indtager alle måltider, idet afdelingen har kunnet opretholde en så høj kalorie- og proteinindtagelse hos patienterne, at man i enkelte tilfælde helt har kunnet undgå katabolisk fase uden brug af parenteral ernæring. Desuden har afdelingen dokumenteret virkningen af at gennemføre forebyggende kampagner mod forskellige skadesårsager. Det er derfor afdelingens målsætning at videreføre sine aktiviteter på disse områder samtidig med, at man forskningsmæssigt fokuserer på problemer i forbindelse med inhalationsskader og behandlingen af disse.

Nøgletal

Normerede stillinger	66,8
Normerede senge	33
Udskrivninger	987
Sengedage	9.485
Ambulante besøg	6.419

Børne-afdelingen

Profil

Børneafdelingen behandler børn i alderen 0-15 år med overvejende medicinske sygdomme og mere end 90% af indlæggelserne er akutte. Afdelingen har lands/landsdelsfunktion inden for mavetarmsygdomme hos børn, nyfødte børns sygdomme, AIDS/HIV-infektion hos børn samt immunologi. Herudover har afdelingen særlig ekspertise inden for allergologi, neurologi inklusive svær epilepsi, samt nyresygdomme. Afdelingen modtager i øvrigt børn med almindelige børnesygdomme, hvoraf akutte infektioner udgør hovedparten. Desuden udføres under indlæggelse i afdelingen behandling og pleje til børn med de fleste former for kirurgiske sygdomme, herunder også de mere postoperativt komplicerede behandlings- og plejeforløb.

Opbygning og aktiviteter

Børneafdelingen er en af landets største med godt 5600 indlæggelser om året. Afdelingen varetager selv den halvintensive behandling og pleje af respiratorisk dårlige børn og har egen akut modtagelse. Den omfatter 70 senge, hvoraf 20 er intensive/halvintensive senge for nyfødte børn kombineret med 5 mødresenge til raske mødre.

Børneafdelingen har et meget stort, specialeopdelt ambulatorium med ca. 11.000 konsultationer årligt. Herudover hører Børneneurologisk behandlingsklinik, Borgervænget, til afdelingen. Her behandles ca. 100 børn årligt hovedsageligt med cerebral parese. Afdelingen har lægelig tilsynsfunktion på Københavns kommunes 3 specialbørnehaver for børn med neurologiske lidelser. Endelig har afdelingen en modermælkscentral, hvis mælk købes fra mødre med overproduktion. Herfra forsynes afdelingen og de øvrige børneafdelinger på Sjælland.

Det gastroenterologiske område: Afdelingen har som den ene af to børneafdelinger i Danmark lands/landsdelsfunktion inden for mavetarmsygdomme hos børn. Denne funktion dækker specielt børn med forskellige malabsorptionssyndromer (mangelfuld fødeoptagelse fra tarmen) såsom f. eks. glutenintolerans, laktose- og sucrosemalabsorption og følger efter svær mavetarmkatarrh. Afdelingen har desuden centerfunktion for inflammatoriske tarmsygdomme børn.

Det tværfaglige samarbejde er prioriteret højt, med henblik på at børnene belastes mindst muligt i forhold til nødvendige undersøgelser. Der lægges stor vægt på den præ- og postoperative støtte og sygepleje til børn, der bl.a. skal have anlagt stomi eller gastrostomisonde. Udover vejledning til oplæring af forældre undervises også i disse emner i børnehaver og skoler.

Nyfødte børns sygdomme: Børneafdelingen har lands/landsdelsfunktion indenfor intensiv neonatologi og modtager således intensivt behandlings- og plejekrævende spædbørn herunder ekstremt for tidligt fødte børn og børn med behov for respiratorbehandling. På barselsafdelingen behandles nyfødte med neonatale problemer, som ikke kræver intensiv overvågning og herved undgås unødig sygeliggørelse af det nyfødte barn.

Med afdelingens 5 mødresenge og faciliteter til forældrene tilgodeses familiernes behov for god plads og sikring af forældre-barn kontakten i rolige omgivelser.

Neonatalafdelingen indgår i Hvidovre Hospitals veludbyggede mor/barn enhed i et tæt samarbejde med obstetrisk afdeling, familieambulatoriet og intensiv afdeling. Mor/barn enhedens overordnede målsætning er, at familien er en helhed, som forbliver samlet under indlæggelsesforløbet.

AIDS og HIV-positive børn og immunologiområdet: Børneafdelingen har lands/landsdelsfunktion for HIV-positive børn og modtager alle HIV-smittede børn og børn født af HIV-positive mødre fra Østdanmark. De HIV-positive børn følges indtil det er klart, om de er smittet, og de smittede børn følges i hele forløbet.

Der er i børneambulatoriet etableret en særlig tværfaglig behandlingsgruppe til at tage sig af disse børn og deres forældre. Børneafdelingen fungerer herudover som informationscenter for AIDS/HIV hos børn.

Det allergologiske område: Afdelingen varetager undersøgelse og behandling af astma og allergi hos børn. Arbejdet er organiseret tværfagligt i forhold til vejledning, støtte og instruktion af både børn og forældre omkring bl.a. selvbehandling af astma og allergisanering.

Det neuropædiatriske område: Afdelingen har lands/landsdels funktion for børn med meget svært behandlelig epilepsi, herunder vurdering med henblik på kirurgisk behandling. Børn med neurologiske sygdomme og behov for behandling, pleje og kontrol er en ressourcekrævende gruppe ikke mindst under indlæggelse, som derfor hovedsagelig foregår i en særlig tværfaglig gruppe i afdelingen.

Nyresygdomme hos børn varetages som en amtsfunktion med henblik på de almindeligst forekommende sygdomme bortset fra terminal hæmodialyse og transplantation.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Arbejdet i børneafdelingen er organiseret ud fra, at børnene behandles og plejes af specialisterne i afdelingen ved brug af faste kontaktpersoner til børn og forældre i så vid udstrækning som muligt. Afdelingens faglige ekspertise omkring børnene udgøres udover af læger og sygeplejersker også af psykologer, pædagoger, sygehjælpere og diætassistenter, ligesom der er knyttet socialrådgivere, fysioterapeuter og skolelærere til afdelingen.

Det tværfaglige samarbejde i børneafdelingen skal sikre, at der i behandlingen og plejen af børnene inddrages viden og forståelse af barnets hjemlige situation. Gennem den professionelle omsorg og pleje øges muligheden for at bedre livskvaliteten for barn og forældre også ved svær kronisk sygdom hos barnet, samtidig med at antallet af unødige indlæggelser nedsættes. Barnets sygdom udredes og behandles så vidt muligt ambulant og behandlingen og plejen af børn med behov for indlæggelse er for hver af de ovennævnte hovedfunktioner samlet i specialiserede, tværfaglige grupper.

Forskning

Børneafdelingens forskningsindsats er specielt fokuseret på de nævnte ekspertområder.

Inden for mavetarmsygdomme interesserer afdelingen sig især for glutenintolerans, årsagerne til akut mavetarmkatarrh hos børn og tarmsygdommene colitis ulcerosa og morbus Crohn. Inden for neonatologien drejer forskningen sig særligt om belysning af hjerneskader hos nyfødte børn med henblik på forebyggelse af disse ligesom respirationsinsufficiens hos nyfødte og ernæringen af ekstremt for tidligt fødte børn er i centrum.

Hvad angår AIDS deltager afdelingen i flere europæiske multicenterstudier omkring forskellige behandlingsregimer, som afdelingen koordinerer herhjemme. Inden for det allergologiske område er det planen at etablere en egentlig astmaskole for større børn og unge, så de får en bedre forståelse og accept af deres sygdom. Indenfor neurologien arbejdes der specielt med afprøvning af nye antiepileptica og migrænemidler.

Visioner

I de kommende år vil børneafdelingen udvide samarbejdet med primærsektoren om behandlings- og plejetilbud til syge børn og deres forældre. Den integrerede indsats vil have hovedvægten på børnenes mulighed for at blive passet hjemme i trygge omgivelser, medmindre tilstanden fordrer hospitalsindlæggelse.

Visionen er at oprette et videncenter, hvor både forældre og læger kan henvende sig med henblik på stillingtagen til eventuel indlæggelse, og hvor børn kan blive observeret i en kortere periode før hjemsendelse.

Centerfunktionen for mavetarmsygdomme hos børn vil blive udbygget i et tæt samarbejde med hospitalets afdelinger for kirurgisk og medicinsk gastroenterologi, ligesom man i samarbejde med obstetrisk afdeling vil etablere et fuldt integreret behandlings- og plejetilbud til forældre og deres nyfødte. En speciel transport af intensivt behandlingskrævende nyfødte fra andre hospitaler søges etableret i samarbejde med lægeambulancen.

Neuropædiatriens eksterne samarbejde omkring svært handicappede børn vil blive yderligere udviklet, ligesom lands/landsdelsfunktionens samarbejde vedrørende svært behandlelig epilepsi vil blive styrket.

Formidlingsopgaven på daginstitituioner og skoler vedrørende HIV- smittede børn vil blive udbygget.

Nøgletal

Normerede stillinger	180,8
Normerede senge	70
Udskrivninger	5.605
Sengedage	19.132
Ambulante besøg	7.961

Dermatologisk ambulatorium/ Hudklinikken

Profil

I Hudklinikken behandles alle hudsygdomme hos patienter tilknyttet Hvidovre Hospital samt Københavns Kommunehospital. Afdelingen råder over et personale med mangeårig erfaring i diagnostik og behandling af samtlige hudsymptomer.

Opbygning og aktiviteter

Hudklinikken er en selvstændig enhed og varetager ca. 3.000 patientbehandlinger på årsbasis. Indlagte patienter tilses og ambulante patienter modtages i klinikkens velindrettede lokaler. Der optages sygehistorie og udføres undersøgelse af huden. Meget ofte nødvendiggør undersøgelsen, at der tages biopsier samt prøver til Klinisk Mikrobiologisk og Klinisk Biokemisk afdeling.

Behandlings- og sygeplejetilbud starter ved patientens første besøg eller ved tilsyn og består i udlevering af den ordinerede medicin til lokal behandling, instruktion i behandlingen samt – i givet fald – udførelse af behandlingen. Specielt de mange patienter med sår har ofte behov for sygepleje såsom sårskiftning og anlæggelse af sårbandager og støttebind.

Op mod en tredjedel af Hudklinikkens behandling og sygepleje går til AIDS-patienter, som har specielle behov, idet bl.a. selv banale hudlidelser hos denne patientgruppe kan få et helt uvant forløb. Hudklinikken har derfor udviklet en ekspertise indenfor dette område og har et godt samarbejde med infektions-

medicinsk afdeling herom. Det er synligt tilfredsstillende for patienterne, når deres hudlidelser, der kan være kløende eller svært skæmmende, kan behandles med gode resultater.

Forskning og udvikling

Afdelingen beskæftiger sig forskningsmæssigt især med psoriasis. Desuden indgår afdelingen i Københavns Sårhelingscenter. Afdelingen deltager i projekter indenfor hudkræftbehandling i samarbejde med Brandsårsafdelingen og Institut for Sygdomsforebyggelse på Kommunehospitalet.

Visioner

Hudklinikken ønsker at forbedre behandlingstilbuddene til patienter med AIDS, til de mange ældre med kroniske sårproblemer og det stigende antal patienter med hudkræft. Disse opgaver skal fortsat løses i et intensivt samarbejde med andre dermatologiske afdelinger, medicinske og plastikkirurgiske afdelinger samt i de tværfaglige områder.

Nøgletal

Normerede stillinger	1,6
Ambulante besøg	355

Endo-krinologisk afdeling

Profil

Endokrinologisk afdeling varetager grenspecialet medicinsk endokrinologi i Østdanmark sammen med medicinsk afdeling F, Herlev Amts Sygehus. Herudover varetager afdelingen den almindelige endokrinologi som diabetes mellitus, thyreoideasygdom og osteoporose.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Endokrinologisk afdelings ambulatorium fungerer som et lukket specialeambulatorium, hvor patienter modtages efter lægelig visitation. Følgende behandlingstilbud koordineres for øjeblikket via endokrinologisk ambulatorium:

- Behandling af patienter med sukkersyge, herunder bl.a. insulinbehandling, behandling af sendiabetiske komplikationer, forebyggelse og behandling af diabetisk retinopati i samarbejde med øjenafdelingen, opsporing og behandling af diabetisk nefropati i samarbejde med nefrologisk afdeling og opsporing og behandling af diabetisk neuropati i samarbejde med klinisk neurofysiologisk afdeling og neuromedicinsk afdeling.

- Afdelingen behandler også thyreoideasygdomme bl.a. i samarbejde med klinisk fysiologisk afdeling og tilbyder thyreoideakirurgi i samarbejde med urologisk afdeling på Hvidovre Hospital og organkirurgisk afdeling på Bispebjerg Hospital.

- Et andet tilbud er behandling af calciummetaboliske sygdomme, herunder opsporing af risikopatienter for osteoporoseudvikling og behandling af osteoporosepatienter med bisfosfonater, D-vitamin og calciumtilskud samt kirurgisk behandling af parathyreoideaadenomer, som foregår i samarbejde med kirurgisk endokrinologisk afdeling på Rigshospitalet.

Også hypofysesygdomme og binyresygdomme diagnosticeres og behandles i endokronologisk afdeling i samarbejde med neurokirurgisk- og MR-afdeling, Hvidovre Hospital. Diætetisk vejledning og adipositaskirurgi tilbydes ved sygelig fedme i samarbejde med kirurgisk gastro-enterologisk afdeling. Afdelingen behandler ligeledes patienter med forstyrrelser i lipidstofskiftet og patienter med gonadesygdomme med kønshormonsubstitution ved primær og sekundær hypogonadisme.

Afdelingens sengeafsnit har 58 senge, heraf fire med monitoreringsudstyr. Sengeafdelingen er opdelt i fire grupper, hvoraf to overvejende har patienter, der samtidig har socialmedicinske problemer. Én gruppe har overvejende endokrinologiske specialepatienter med f.eks. dysreguleret diabetes og patienter med nydiagnosticet, insulinkrævende diabetes. Det fjerde afsnit har især patienter med

intern medicinske sygdomme.

Sygeplejen i endokrinologisk afdeling er baseret på det overordnede værdigrundlag for sygeplejen på hospitalet med vægt på den maksimale inddragelse af patienten i egen pleje og omsorg – herunder sygeplejerskens viden om, hvordan patienten individuelt medinddrages, stimuleres, aktiveres og gøres medansvarlig for sin egen situation.

I den endokrinologiske specialegruppe varetages bl.a. sygepleje af patienter, som har et aktuelt behandlings- og plejeproblem.

Det kan eksempelvis være patienter med dårligt reguleret eller med nyopdaget diabetes mellitus, hvor sygeplejen især er af pædagogisk karakter. Sygeplejersken deltager i afdelingens diabetesteam med læge, socialrådgiver, klinisk diætist og fodterapeut. Efter behov søger diabetesteamet hjælp hos psykiater, psykolog eller andre, specielt hvad angår behandlingen af sendiabetiske komplikationer. I diabetesteamet har sygeplejersken en central og koordinerende rolle. Derfor er der oprettet rotations- og udviklingsstillinger mellem det endokrinologiske specialafsnit og afdelingens ambulatorium, således at dialogen mellem sygeplejerskerne i sengeafsnittet og ambulatoriet optimeres med det formål at opnå den samme viden og holdning i relation til behandling, undervisning og motivering af den endokrinologiske patient.

I afdelingens internmedicinske/socialmedicinske afsnit er sygeplejen tilrettelagt for at tilgodese den ofte ældre patients specielle behov. De fleste patienter har en primær almen medicinsk sygdom, men sekundært er der meget ofte et socialmedicinsk og/eller plejemæssigt problem. For at tilgodese disse patienters behov arbejder sygeplejersken tværfagligt og tværsektorielt, f.eks. er daglig kontakt til hjemmeplejen højt prioriteret. Sygeplejepraksis er her baseret på maksimal aktivering og stimulation af patienten for herved at fremme, fastholde eller genoprette sundhedstilstanden hos den enkelte patient ud fra dennes krav og ressourcer.

I det internmedicinske afsnit har sygeplejerskerne bl.a specialiseret sig i plejen af det store antal patienter med apoplexia cerebri og patienter med senil demens.

Forskning

Endokrinologisk forskningslaboratorium blev etableret i 1989. Laboratoriet drives af afdelingens overlæger for fondsmidler og er bemandet med seks læger (kliniske assistenter), hvor af de fem er Ph.D.-studerende, fire laboranter samt én halvtidsansat klinisk diætist og én halvtidsansat lægesekretær.

Afdelingens forskningsprofil falder indenfor følgende områder: Diabetes mellitus, diabetisk neuropati; insulininduceret hypoglykæmi og calciummetaboliske sygdomme, parathyreoideahormonsekretion og adipositasforskning. Afdelingen forsker også i væksthormonsubstitution hos væksthormondeficiente voksne, både efter idiopatisk juvenil væksthormondeficiens og efter hypofysekirurgi.

Nøgletal

Normerede stillinger	93,9
Normerede senge	58
Udskrivninger	2.458
Sengedage	22.120
Ambulante besøg	8.108

Visioner

Det endokrinologiske speciale er i meget høj grad baseret på ambulant udredning og behandling. Derfor er det væsentligste mål for afdelingen et tættere samarbejde med primærsektoren. Der sigtes generelt mod en ændring af de individuelle patientforløb, således at de foregår i en for patienten forståelig kontinuitet mellem hospital og egen læge. Dette mål agtes gennemført i samarbejde med kontaktlægen. Et væsentligt middel i forbindelse hermed er oprettelse af vandrejournaler for udvalgte patientgrupper.

Behandling af patienter med hypofysesygdomme er blevet betydelig udviklet de senere år i afdelingen i samarbejde med neurokirurgisk afdeling. Samarbejdet har resultereret i kortere indlæggelsesforløb og kortere tid fra diagnosetidspunkt til færdigbehandling. Aktiviteten på dette område er stigende, da et øget antal patienter i dag også udenfor Hvidovre Hospitals optageområde henvises. Nogle patienter med hormonelt inaktive hypofysetumorer kan dog ikke radikalt opereres, hvilket kan være direkte livstruende for patienterne. Strålebehandling af sådanne restadenomer udføres kun i begrænset omfang herhjemme, men derimod med betydelig succes bl.a. i Sverige. Derfor vil afdelingen etablere et internationalt samarbejde i første omgang med Karolinska Sjukhuset i Stockholm for at få iværksat sådanne behandlingsrutiner.

Diætistfunktionen for hele hospitalet ligger under endokrinologisk afdeling, som råder over fire kliniske diætister til servicering af hele hospitalet. Det er hensigten fremover at prioritere ernæringsfysiologi højt, idet klinisk ernæringsfysiologi ikke findes som speciale aktuelt indenfor intern medicin. Afdelingens plejepersonale har som mål at skabe redskaber til at kvalitetssikre sygeplejen især til patienter med nyopdaget diabetes.

Gynækologisk-Obstetrisk afdeling

Profil

Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling behandler alle gynækologiske sygdomme samt varetager kontrol og behandling af såvel normale som komplicerede graviditeter og fødsler. Afdelingen har igennem de seneste år særligt fokuseret på laparoskopisk – såkaldt kikkert-kirurgi – og er blandt landets førende på dette område. Afdelingen har særlig ekspertise inden for urogynækologi. Patientcentreret service sikrer, at undersøgelse og behandling indrettes så forløbet bliver optimalt for patienten.

Graviditet, fødsel og barselsperiode betragtes som en sammenhængende, sund og normal livsperiode og ro og kontinuitet er afdelingens nøgleord. Omsorg og behandling skal tilpasses individuelt og medvirke til de bedste betingelser for en positiv oplevelse trods obstetriske komplikationer eller sociale belastninger. Afdelingen lægger stor vægt på et aktivt forskningsmiljø og har ti fuldtidsansatte forskere med projekter inden for epidemiologi, klinisk og basalvidenskabelig forskning.

Sygeplejefagligt arbejdes der specielt med at forbedre og afkorte det postoperative forløb.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingen er den største specialafdeling inden for gynækologi og obstetrik i Hovedstadens Sygehusfællesskab. Den består af et ambulatorium med et gynækologisk afsnit, et svangreafsnit, en ambulant kirurgisk enhed, et ultralydsambulatorium, hvor der også foretages fostervandsprøver samt et fertilitetsambulatorium, tre jordemodercentre og en fødegang. Gynækologisk sengeafsnit består af 58 senge, heraf 45 stationære senge, 9 deldøgnssenge til ambulante patienter og 4 akutte senge.

Svangreafdelingen har plads til 29 senge og barselgangen har i alt plads til 46 mødre med børn. Familieambulatoriet betjenes af en tværfaglig gruppe specialister, der varetager svangreprofylakse og behandling af gravide med alkohol- og stofproblemer eller HIV-infektion.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingen er ved at blive omstruktureret for at tilgodese, at patienten placeres i centrum. Dette er opnået bl.a. ved at flytte arbejdet fra vagttid til dagtid, således at den operative kapacitet om dagen og muligheden for ambulant kirurgi øges. Desuden er der oprettet en række specialenheder i ambulatoriet: blødningsklinik, dysplasiklinik, urogynækologisk klinik, svangreklinik, klinik for tidlige svangerskabsproblemer, fertilitetsklinik samt en ambulant kirurgisk enhed. Denne organisation sikrer, at patienten ser så få forskellige læger som overhovedet muligt, at der bliver lagt plan for undersøgelse og behandling umiddelbart ved speciallæge, og at de uddannelsessøgende læger altid har supervision og er i en uddannelsessituation.

Endoskopisk kirurgi udgør i dag rutinebehandlingen ved kirurgisk behandling af blødningsforstyrrelser, ufrivillig barnløshed samt operationer på æggestok og æggeledere, hvor det drejer sig om godartede tilstande. 60% af de ikke-vaginale gynækologiske operationer i dag indledes med eller foretages laparoskopisk. Klassiske gynækologiske operationer vil dog fortsat udgøre en stor del af

afdelingens kirurgiske aktivitet.

Kræftbehandlingen varetages i et samarbejde med Onkologisk Afdeling, Bispebjerg Hospital samt de onkologiske centre i Storkøbenhavn. I samarbejde med Hvidovre Hospitals patologisk afdeling sikres den diagnostiske kvalitet og smidiggøres patientforløbet. Behandlingen af barnløse par foretages i dag i et tæt samarbejde med primærsektoren og forundersøgelse foretages i videst mulig omfang via egen læge eller speciallæge.

Afdelingen arbejder på at styrke den normale graviditet, fødsel og barselperiode. Omsorgen bliver individuelt tilpasset den enkelte kvindes behov og ressourcer. Information og høj faglig kvalitet skal skabe grundlag for kvindens og familiens aktive valg med hensyn til svangreprofylakse, fødested, fødemåde samt barselhvile. Afdelingen har etableret en struktur med afdelingsjordemødre på vagt døgnet rundt på fødegangen, hvilket har medvirket til at øge den faglige kontinuitet og en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse.

Sygeplejen sætter kvinden, den nyfødte og undertiden også de pårørende i centrum. Sygeplejens elementer består af omsorg, lindring, forebyggelse, behandling og rehabilitering. Med respekt for den enkelte patient tilstræber sygeplejen et venligt, effektivt og samtidigt kortest muligt indlæggelsesforløb. Dette stiller ekstra krav til bl.a. kvaliteten af patientinformationen.

Forskning og uddannelse

Afdelingen vil fortsat have en aktiv politik om personaleudvikling, da personalets engagement, faglige dygtighed og trivsel er en af forudsætningerne for, at afdelingen er velfungerende. Afdelingen skal være attraktiv for laboranter, portører, sygehjælpere, studerende, jordemødre, sygeplejersker, læger og lægesekretærer. Afdelingen ønsker at fastholde et aktivt forskningsmiljø, således at alle medarbejdere, der har interesse i videnskabeligt arbejde, får mulighed for at deltage i videnskabelige projekter.

Med vor tids behov for forskningsaktivitet udført af både jordemødre, sygeplejersker og læger er tværfaglige forskningsinitiativer helt oplagte. Flere sådanne er allerede etableret både inden for forskning og kvalitetssikring. Afdelingens satsning på forskningsområder har allerede givet fine resultater, idet der i dag er tilknyttet syv fuldtidsansatte Ph.D.-studerende ved afdelingen samt yderligere tre fuldtidsforskere. Afdelingen har ved hjælp af forskningsmidler etableret eget forskningslaboratorium, hvor der er mulighed for at foretage basalfysiologiske undersøgelser. I 1993 udgik 34 originalarbejder og 12 andre publikationer fra afdelingen. Dennes høje faglige kvalitet forudsætter, at man fortsat har et aktivt forskningsmiljø og afdelingen vil udbygge den aktuelle forskningsprofil ved at udvælge sig satsningsområder.

Visioner

Afdelingen sigter på at forblive førende inden for udvikling og varetagelse af undervisningen inden for den laparoskopiske gynækologiske kirurgi. Samtidig skal den høje faglige standard inden for den klassiske kirurgi bevares. Nye ambulante behandlingsmetoder skal udvikles og evalueres. Assisteret reproduktion inklusiv ægtransplantation, mikroinjektion og insemination forudgået af stimulationsbehandling skal udgøre afdelingens behandlingstilbud. Trods aktivitetsudvidelser på de eksisterende offentlige fertilitetsklinikker er ventetiderne før ægtransplantationsbehandling tæt ved 3 år, hvilket har skabt behov for et tredje center på Hvidovre Hospital. Etablering af en IVF-klinik på Gynækologisk-Obstetrisk afdeling kan foretages med minimale bygningsmæssige ændringer og den årlige drift vil umiddelbart medføre en stor årlig besparelse i forhold til den nuværende udgift til IVF-behandling på andre centre.

Ro og kontinuitet omkring den normale fødsel kan øges ved at etablere en fødeklinik i tæt relation til fødegangen for normalt fødende. Etablering af en fødeklinik vil aflaste fødegangen og give bedre vilkår for de komplicerede fødsler. Et tæt samarbejde med Neonatalafdelingen er afgørende for den fortsatte udvikling af en velfungerende obstetrisk afdeling. Ideelt bør samarbejdet sikre behandling af alle komplicerede graviditeter og fødsler.

Nøgletal

Normerede stillinger	294,1
Normerede senge	124
Udskrivninger	8.752
Sengedage	39.172
Ambulante besøg	10.064
Antal fødsler	3.790
Jordemoderkonsultationer	24.594

Infektions medicinsk afdeling

Profil

Én af infektionsmedicinsk afdelings hovedopgaver er at varetage behandlingen af op mod halvdelen af de danske HIV- og AIDS-patienter. Afdelingen behandler desuden patienter med andre alvorlige infektionssygdomme, herunder importerede tropesygdomme.

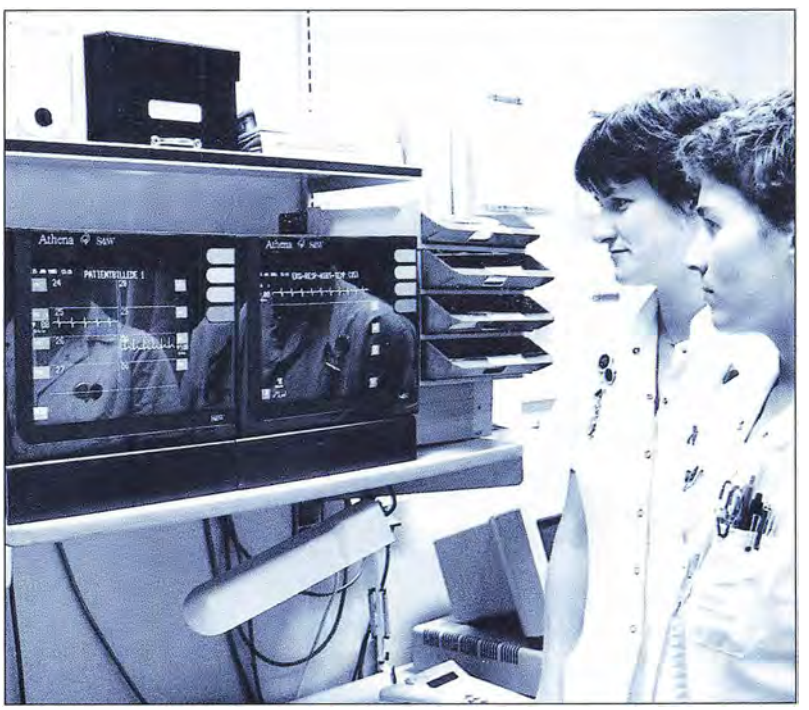
Afdelingen er bl.a. kendt for sin unikke hjemmestøtteordning til AIDS-patienter og for sin indsats for at orientere verden uden for hospitalet om HIV og AIDS. Den forskningsaktive afdeling, som bl.a. driver virus- og vaccineforskning, er koordinationscenter for store EU-støttede projekter om HIV/AIDS i Europa og har et forskningslaboratorium, der som det eneste herhjemme er godkendt til genteknologisk arbejde i klasse 2.

Opbygning og aktiviteter

Infektionsmedicinsk afdeling er én af landets 4 infektionsmedicinske afdelinger, og specielt indrettet til at varetage de særlige problemer, som patienter med smitsomme sygdomme kræver. Afdelingen har bl.a. 6 såkaldte slusestuer, som muliggør isolation, intensiv observation og behandling af særlig smitsomme patienter.

Afdelingens nyindrettede ambulatorium har ud over 9 undersøgelsesstuer et daghospital med 3 sengepladser især benyttet af f.eks. patienter, der behandles intravenøst med kemoterapi. Her arbejder tillige 3 projektsygeplejersker, der varetager den daglige kontrol med afdelingens behandlingsprojekter samt ledelsen af afdelingens særlige hjemmestøtteordning. I ambulatoriet foregår desuden apparatur- og personalekrævende undersøgelser som eksempelvis bronkoskopier.

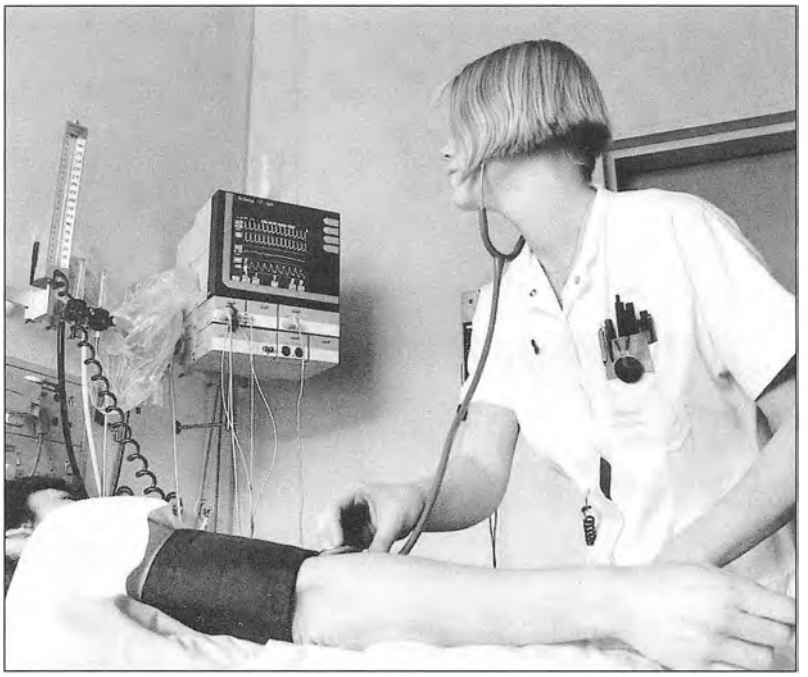
Afdelingens arbejdsstruktur er baseret på grupper om de enkelte patienter, således at det i ambulatoriet videst muligt omfang er den samme læge, sygeplejerske og sekretær, der følger patienterne. For sengeafsnittenes vedkommende er læger og sygeplejersker opdelt i tværfaglige grupper, som hver dækker 7–10 patienter, og man holder tværfaglige patientkonferencer.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Som den første – og forløbig eneste – infektionsmedicinske afdeling herhjemme indførte afdeling i 1993 en hjemmestøtteordning. Med denne kan afdelingen yde den nødvendige støtte i hjemmet til patienter, som ellers ville være indlagte. Ordningens kapacitet er ca. 10 patienter og henvender sig hovedsagelig til AIDS-patienter i sene stadier af sygdommen, hvor der ikke længere er behov for undersøgelser eller behandling, men hvor patienten er så svækket, at sædvanlige hjælpeforanstaltninger ikke slår til.

Afdelingens sygeplejersker har særlig erfaring i at pleje patienter i alle aldre – fra små børn til meget gamle – ofte med en anden kulturel baggrund. Plejen specielt for AIDS-patienterne, som tit er unge, er speciel derved, at afdelingen skal kunne

støtte patienter, der ændrer sig såvel neurologisk som intellektuelt. Afdelingen skal hjælpe patienterne fysisk, psykisk og socialt. Afdelingen yder tillige støtte til de pårørende.

Uddannelse og forskning

Afdelingens læger, sygeplejersker og socialrådgivere underviser på kurser, kongresser, institutioner, hospitaler og i andre sammenhænge både herhjemme og i udlandet, hvor kendskabet til HIV og AIDS skal udbredes.

Afdelingen har et nært samarbejde med specielt HIV-patientbrugergrupper og patientstøttegrupper og holder regelmæssigt orienteringsmøder for patienter og pårørende. Afdelingen lægger ligeledes stor vægt på det tværfaglige samarbejde med behandlingscentre og institutioner for narkomaner.

Forskning og udvikling

Afdelingen er meget forskningsaktiv med selvstændige forskningsgrupper på områderne epidemiologi, kontrolleret afprøvning af nye lægemidler, immunologisk forskning og virus- og vaccineforskning. 109 originalartikler, 2 doktordisputatser og 5. Ph.D.-afhandlinger er de seneste 3 år udgået fra afdelingen. Hovedparten af forskningen finansieres af eksterne midler, i de senere år 3–4 mio. kr. årligt. Forskningsgrupperne består af i alt 10 læger, 2 biologer, 1 civilingeniør, 3 projektsygeplejersker, 4 laboranter og én sekretær. Afdelingen er koordinationscentret for de EU-støttede projekter Euro-AIDS og Euro-SIDA, hvortil der indsamles oplysninger om HIV/AIDS patienter fra hele Europa. Afdelingens virus- og vaccineforskningen er af høj international standard med mange udenlandske samarbejdspartnere. Forskningslaboratoriet er som det eneste herhjemme sikkerhedskvalificeret til genteknologisk arbejde klasse 2 og kan derfor arbejde med levende, humane typer afdelingrus.

Visioner

Det er afdelingens mål at fastholde positionen som førende behandlings- og forskningsafdeling på HIV/AIDS-området. Samtidig ønsker afdelingen at fastholde og udbygge den bredere infektionsmedicinske profil bl.a. gennem en fortsat høj forskningsaktivitet på international niveau. Afdelingen vil i kraft af sin avancerede virologiske forskning kunne få en central placering ved indførelsen af genterapi herhjemme mod sygdomme som AIDS, kræft og medfødte sygdomme. Genterapi vil være afhængig af den virologiske ekspertise og de laboratoriefaciliteter, afdelingen har i øjeblikket og som forhåbentlig kan udbygges de kommende år.

Nøgletal

Normerede stillinger	116,5
Normerede senge	35
Udskrivninger	1.435
Sengedage	12.469
Ambulante besøg	5.831

Kardiologisk afdeling

Profil

Kardiologisk afdeling behandler patienter, der lider af de hyppigste og alvorligste hjertesygdomme som hjerteinfarkt, hjertekrampe og hjerteinsufficiens, der alle skyldes åreforkalkning. For at sikre korrekt diagnose og behandling af alle typer af hjertesygdomme, herunder også vurdering med henblik på hjerteoperation, anvender afdelingen ikke-invasive metoder herunder ekkokardiografi, elektrokardiografisk overvågning, arbejdsprøver, analyse af elektrokardiogrammer med computerteknik for hjerterytmeforstyrrelser og tegn på iltmangel i hjertemusklen. Afdelingens forskning koncentrerer sig om forebyggelse og behandling af hjertesygdomme forårsaget af forhøjet blodtryk, sukkersyge og åreforkalkning.

Sygeplejefagligt arbejder afdelingen specielt med patienternes fysiske, psykiske og sociale problemer efter akutte hjertesygdomme.

Opbygning og aktiviteter

Kardiologisk afdeling er specialafdeling for patienter med hjerte- og kredsløbssygdomme. Afdelingens læger rådgiver andre afdelinger i hospitalet om behandling af patienter med akutte og kroniske hjertekredsløbssygdomme, tilkaldes ved hjertestop og udfører rådgivende funktioner bl.a til praktiserende læger.

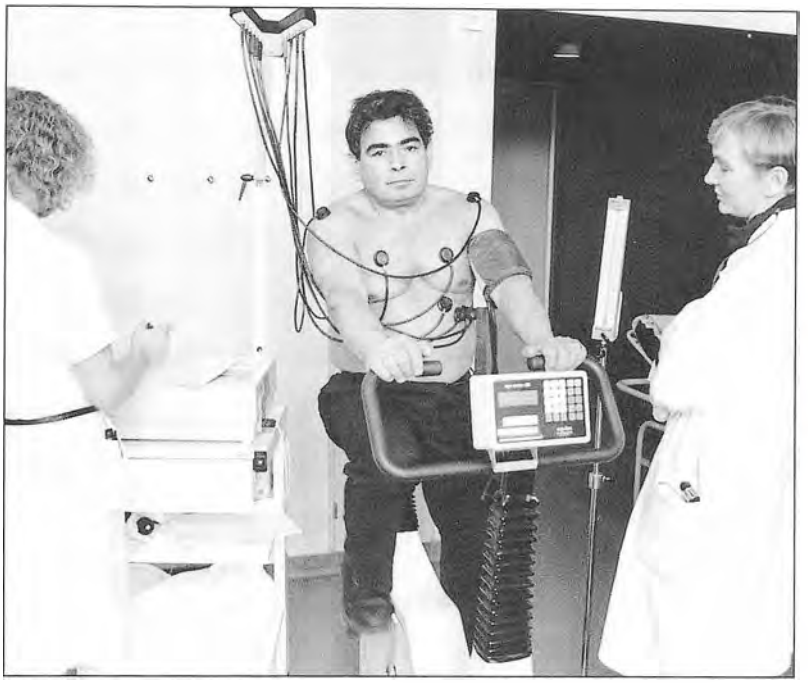
Sengeafdelingen har 41 senge, og kritisk syge patienter ligger i to intensive afsnit med 13 senge. 36 senge har telemetrisk udstyr, så patienternes hjertefunktion kan overvåges fra 2 centrale overvågningsenheder placeret i intensiv afsnittene. Sygeplejerskerne har ansvaret for observation af dysfunktioner i hjerterytmen hos de overvågede patienter.

Ambulatoriet har ca. 4.600 besøg om året. Her undersøges og behandles patienter henvist fra praktiserende læger og fra andre afdelinger, og udskrevne patienter kommer til kontrol og efterbehandling. Ambulatoriets hovedfunktion er udredning, kontrol og behandling af patienter med hjertekrampe, hjerteinsufficiens, tidligere hjerteinfarkt, forhøjet blodtryk og forhøjet kolesterol.

Holterlaboratoriet har bærbart apparatur til kontinuerlig registrering af hjerterytmen, tegn på iltmangel i hjertemusklen og blodtryksmåling. Laboratoriet foretager ca. 2.200 undersøgelser om året og er center for hospitalerne i Københavns Kommune og Roskilde amt.

Deldøgnsafsnittets funktion er at forebygge indlæggelser og optimere behandlingen af patienter med hjertekarsygdomme. Afsnittet, der er åbent alle hverdage, behandler alle, som ikke er behandlings- og observationskrævende i aften- og nattetimerne. Afsnittet planlægger udrednings-programmer og opfølgning af allerede iværksat behandling. Patienterne vælger i vidt omfang selv deres mødetid på afsnittet, idet det er afdelingens politik, at patienterne i videst muligt omfang får mulighed for at passe deres sædvanlige aktiviteter eller arbejde. Der lægges særlig vægt på patientin-

formation, samt hvordan patienten selv kan medvirke til at styrke behandlingen og forebygge nye anfald. I afsnittet udføres der arbejds-ekg og ekkokardiografi af såvel indlagte som ambulante patienter.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingens sygeplejersker har speciel erfaring i at observere og igangsætte behandling af akut ofte meget alvorligt syge patienter og arbejder bl.a. med at yde de pårørende en faglig og menneskeligt god støtte. Patienterne medinddrages i stor udstrækning i observationer og planlægning af deres indlæggelsesforløb. Inden udskrivelsen tilbydes patienterne vejledning om deres medicinske behandling og om forebyggelse, herunder kost, tobaksafvænning og motion.

Ved udskrivelsen får alle patienter med hjerteinfarkt tilbud om samtaler med en specialuddannet sygeplejerske og tilbud om ambulant fysisk genoptræning.

Udvikling og forskning

Afdelingen er specielt indrettet til at behandle akutte hjertesygdomme som akut hjerteinfarkt, hjertepumpesvigt og rytmeforstyrrelser. Det er derfor nødvendigt at oplære personalet nøje i den intensive observation og såvel den akutte som kroniske behandling af patienter med alvorlig hjertesygdom.

Kardiologisk afdeling har med sin store ekspertice i behandling af patienter med blodprop i hjertet med blodpropopløsende midler, hjertesvigt og hjertearytmier ledet flere store internationale og nationale fælles projekter herom og har siden 1975 offentliggjort ca. 400 videnskabelige arbejder.

Afdelingen har et omfattende forskningssamarbejde med flere epidemiologiske kardiovaskulære forskningsinstitutioner, især Østerbroundersøgelsen og Institut for Sygdomsforebyggelse, og er desuden engageret i befolkningsundersøgelsen Sund Valby projektet. Der er til afdelingen knyttet 2–3 forskningsstipendiater og 1–2 kliniske assistenter engageret i epidemiologisk forskning. Afdelingens forskningsprofil er generelt præget af non-invasiv klinisk/terapeutisk forskning, primær og sekundær forebyggelse, epidemiologisk forskning og forskning, der knytter afdeling og primær sektoren nærmere sammen.

Visioner

Afdelingen vil arbejde med at optimere udvikling og brug af ikke-invasive kardiologiske undersøgelsesmetoder, da disse kan anvendes hos alle hjertepatienter. Holterlaboratoriet vil koncentrere sig om betydningen af ændringer i hjertefrekvens og i sene mikropotentialer for prognose og behandling af patienter med hjertesygdomme. Der foregår yderligere en udvikling i brugen af ambulant blodtryksmåling ved forhøjet blodtryk samt iltmætningsmålinger, der eventuelt kan forklare udviklingen af akut hjertepumpesvigt. Afdelingen har stor erfaring i at lede store multicenterundersøgelser og arbejde med kliniske, epidemiologiske undersøgelser, hvis resultater skal anvendes til behandling af akut myokardieinfarkt, hjertekrampe og hjertepumpesvigt.

Nøgletal

Normerede stillinger	129,8
Normerede senge	51
Udskrivninger	2.755
Sengedage	17.970
Ambulante besøg	8.042

Kirurgisk gastro-enterologisk afdeling

Profil

Kirurgisk gastroenterologisk afdeling behandler alle gastroenterologiske sygdomme, men har særlig ekspertise indenfor galdestensområdet, sygdomme i spiserøret, tyktarmskræft, afføringsproblemer, broksygdomme og sårhelingsproblemer. Afdelingen er en af landets førende indenfor laparoskopisk – såkaldt kikkert – kirurgi. Afdelingens forskning koncentrerer indsatsen om ovennævnte sygdomme, samt den kirurgiske patofysiologi, herunder smertebehandling. Sygeplejefagligt arbejdes der specielt med at forbedre og afkorte det postoperative forløb.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingen er Københavns Kommunes eneste specialafdeling indenfor kirurgisk gastroenterologi. Den består af et ambulatorie, hvor nyhenviste patienter modtages, indlagte patienter fra afdelingen samt fra andre afdelinger på hospitalet undersøges, ligesom man udfører mindre ambulante operationer. På operationsafsnittet opereres foruden afdelingens egne patienter også patienter fra børneafdelingen, nefrologisk afdeling og fra infektionsmedicinsk afdeling. På afdelingen findes udover de almindelige sengeafsnit et afsnit med 7 senge beregnet for intensiv observation af alvorligt syge patienter og et 5-døgns afsnit med 14 sengepladser bl.a. til patienter, som opereres med laparaskopi eller anden korttidskirurgi. Afdelingen har et stomiambulatorium, hvor en stomisygeplejerske varetager information og vejledning før og efter, at patienterne er blevet opereret. Stomiambulatoriet fungerer desuden sammen med afdelingens læger som en konsulentfunktion for hospitalets øvrige afdelinger.

På endoskopiafsnittet udføres ca. 1000 gastroskopier, 250 koloskopier og ca. 280 galde- og pankreasgang-endoskopier (ERCP) årligt. På det kirurgisk immunologiske laboratorium udføres undersøgelser over patienters forsvarsmekanismer før og efter kræftoperationer, et arbejde, der bl.a. sker i samarbejde med Finsenlaboratoriet på Rigshospitalet og afdelingen for kræftbiologi under Kræftens Bekæmpelse. Vanskelige sårhelingsproblemer løses sammen med Københavns Sårhelingscenter, som er beliggende på afdelingen.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingen har udviklet et behandlingstilbud, der dækker alle former for galdestensproblemer. Afdelingen tilbyder således foruden kikkertoperationer for galdeblæresten også avanceret endoskopisk behandling af galdegangssten bl.a. med Østdanmarks eneste stenknusningslaserudstyr. Afdelingen har endvidere landsdelsfunktion indenfor galdevejsdyskinesi, d.v.s. galdestenlignende smerter efter tidligere operation for galdesten. Afdelingen har ekspertfunktion

indenfor spiserørssygdomme, hvor man tager stilling til og planlægger behandlingen efter at patienten er blevet vurderet i øsofagusmotilitetslaboratoriet (undersøgelser af spiserørsfunktionen).

Afdelingen har speciel ekspertise indenfor kikkertoperation til behandling af refluksøsofagit samt hos mavesårspatienter, hvor medicinsk behandling har svigtet.

Operation for kræft i tyktarmen er et andet ekspertiseområde, idet afdelingen har etableret og varetager Det Danske Colonpolyposeregister (register for arvelige tyktarmspolypper) samt registeret for Arvelig Tyktarmskræft. Afdelingen har herudover landsdelfunktion indenfor reservoirkirurgi for inflammatorisk tarmsygdom og har forbedret operationsteknikken både ved åben og ved laparaskopisk operation for tyktarmskræft. Afdelingen har desuden landsdelsfunktion indenfor diagnostisk og kirurgisk behandling af endetarmssygdomme med afføringsproblemer, som vurderes i analfysiologisk laboratorium. Specielt har afdelingen udviklet nye operationsteknikker for forskellige former for tarmprolaps. I afdelingen opereres endvidere specielle gastrointestinale og anale fistler bl.a. i tæt samarbejde med Sårhelingscentret.

I afdelingen er der etableret en særlig ekspertisefunktion til at varetage og forbedre brokkirurgien bl.a. ved ambulante operationer. I samarbejde med Den Akutte Smerteenhed på anæstesiologisk afdeling er udviklet specielle postoperative programmer til effektiv smertebehandling og en sygepleje, som sigter mod et pleje- og behandlingsforløb, hvor almindelige funktioner genvindes hurtigt ved hjælp af standardplejeplaner med fokus på smertebehandling, ernæring og mobilisering.

Afdelingens patienter tilknyttes under indlæggelsen et tværfagligt team bestående af læger, sygeplejersker og andre relevante fagpersoner. I sygeplejen lægger afdelingen vægt på, at den enkelte patient ud fra en individuel vurdering får mulighed for at deltage aktivt i sit eget plejeforløb, ligesom informationen om sygdomsforløbet tilpasses den enkelte patient.

Forskning og uddannelse

Afdelingen er meget forskningsaktiv med fokus på ovennævnte interesseområder. Mere end 250 original- eller oversigtsartikler og 8 doktordisputatser er udgået fra afdelingen de seneste 5 år. Der er ligeledes en meget stor national og international postgraduat undervisningsaktivitet indenfor interesseområderne.

Visioner

Afdelingen vil arbejde med at videreudvikle og forbedre sine specialfunktioner, specielt inden for behandling af galdesten, sygdomme i spiserøret, broklidelser, tyktarmskræft og sårheling. Afdelingen ønsker herudover at udbrede sine forskningsresultater inden for det samlede operationsforløb, herunder smertebehandling og pleje af operationspatienter. Den tilgrundliggende internationalt anerkendte forskning indenfor kirurgisk patofysiologi skal videreføres, herunder afprøvning af stimulation af immunsystemet hos patienter med nedsatte forsvarsmekanismer, bl.a. ved kræftsygdomme. Endelig sigter afdelingen mod at forblive førende indenfor udviklingen, varetagelse og undervisningen indenfor den laparoskopiske abdominalkirurgi

Nøgletal

Normerede stillinger	151,6
Normerede senge	79
Udskrivninger	4.375
Sengedage	26.226
Ambulante besøg	4.799

Medicinsk gastroenterologisk afdeling

Profil

Medicinsk gastroenterologisk afdeling varetager behandling og pleje af alle medicinske mavetarmsygdomme og har særlig ekspertise indenfor behandling og pleje af patienter med galdesten, forsnævringer i galdevejene, betændelsestilstande i tarmen, leversygdomme og komplikationer hertil. Herudover udfører afdelingen alle former for avancerede kikkertundersøgelser (endoskopier) og behandling af patienter med alkoholproblemer og alkoholiske organskader.

Afdelingens forskning koncentrerer sig om ovennævnte områder, herunder patofysiologiske og behandlingsmæssige aspekter af betændelsesprocessen, metodeevaluering af endoskopier, motilitetsundersøgelser af mavetarmkanalen, portal hypertension og alkoholrelateret epidemiologi og behandling.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingen er en specialeafdeling for mavemedicinske sygdomme. Afdelingen modtager grenspecialiserede mavemedicinske patienter, patienter med almindelige leversygdomme og andre intern medicinske patienter. Afdelingen varetager behandling og pleje af patienter med alkoholproblemer og fysiske alkoholskader fra hele Københavns Kommune.

Af sengeafsnittets 58 senge er 6 semi-intensive, hvor behandling og pleje af patienter med leversvigt, blødning fra åreknuder i spiserøret og andre alvorlige medicinske tilstande foregår. Afdelingen har et forundersøgelses- og efterbehandlings-ambulatorium med ca. 10.000 besøg årligt. Til alkoholambulatoriet kræves ikke henvisning, ligesom patienterne kan henvende sig her, uanset hvor de bor. Herudover har afdelingen et ambulatorium på Øresundshospitalet (Østerbroambulatoriet), som fortrinsvis tilbyder forskellige former for ambulant alkoholbehandling af i øjeblikket ca 1.200 patienter.

Til afdelingen er der knyttet et endoskopiafsnit, der foretager ca. 1.500 endoskopier af mavesæk og tolvfingertarm, ca. 300 af tyktarmen og ca. 300 endoskopier af bugspytkirtel og galdegange årligt, heraf er ca. 1/4 henviste patienter fra andre amter.

For at sikre kontinuitet i patientbehandling og -pleje er arbejdsstrukturen baseret på tværfaglige kliniske teams, som består af læger, sygeplejersker, socialrådgivere og andre personalegrupper. Efter udskrivelse ses patienten som hovedregel af en læge fra det kliniske team. Det tilstræbes så tidligt som muligt at lægge undersøgelses-, behandlings- og plejeplaner for hele indlæggelsesforløbet med mulighed for løbende justering.

Afdelingen har stort set ingen ventetid til undersøgelser af patienter henvist fra primærsektoren. Ikke akutte patienter ses af speciallæger ved 1. besøg, hvor der lægges en undersøgelses- og behandlingsplan. Ved udskrivningen tilstræber afdelingen at udskrivningsbrev fremsendes til egen læge umiddelbart.

Lægestaben er bredt sammensat med specialister i medicinske mavetarmsygdomme, leversygdomme og psykiatri.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingens behandlingstilbud dækker mange facetter af det mavemedicinske område, herunder diagnostik og behandling af galdesten med kikkertbehandling, tarmlidelser af enhver art, leversygdomme og ondartede forsnævringer i galdevejene.

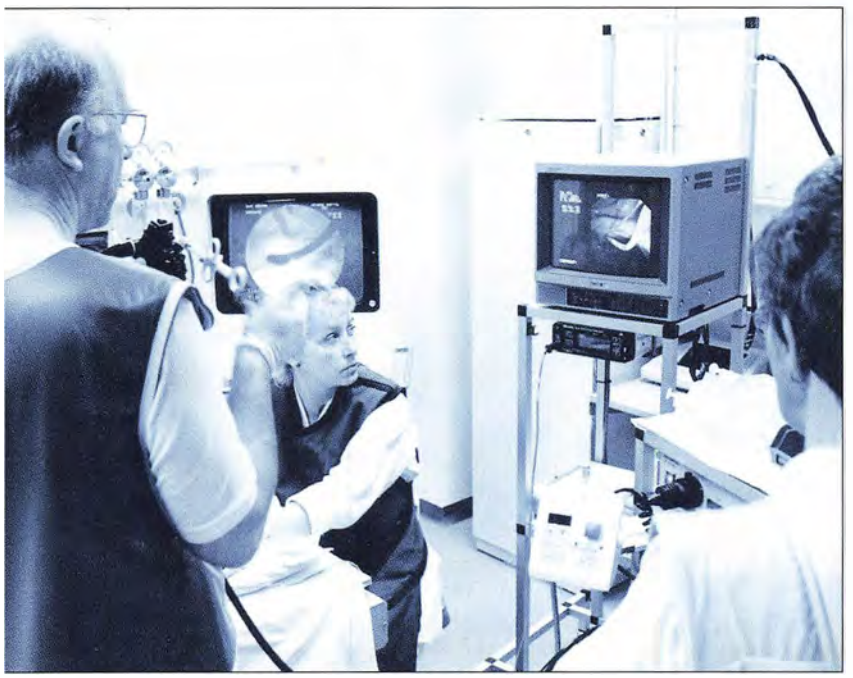
Desuden varetager afdelingen forebyggelse og behandling af storforbrug af alkohol og alkoholafhængighed herunder afrusning. På Østerbroambulatoriet varetages hovedsageligt ambulant behandling af alkoholafhængige patienter ved hjælp af individuel behandling, gruppe- og familieterapi samt støtte tilpasset den enkeltes behov og formåen.

Sygeplejen retter sig især mod det enkelte menneskes reaktion på sygdom især inden for det mavemedicinske område og alkoholmisbrug. Sygeplejen tager sit udgangspunkt i omsorgen, idet udførelsen af konkrete, situationsbetingede handlinger baseres på en forståelse for patientens behov. Desuden yder plejepersonalet råd og vejledning til patienter og pårørende i relation til livsstil, ligesom der tilbydes information og vejledning om sundhedsfremmende og forebyggende foranstaltninger, patientforeninger og støttegrupper. I plejen tilstræbes det, at det samme personale passer patienten under hele forløbet.

Forskning og uddannelse

Gennem mange år har et tværfagligt samarbejde på hospitalet omfattet alle aspekter af det mavemedicinske fagområde inden for patientbehandling, forskning og udvikling samt undervisning. De centrale afdelinger i dette formaliserede samarbejde er foruden medicinsk mavetarm afdeling, kirurgisk mavetarm afdeling, børneafdelingen og klinisk fysiologisk nuklearmedicinsk afdeling. Herudover er der et tæt samarbejde med røntgenafdelingen og patologisk afdeling. Afdelingen samarbejder med andre private og offentlige alkohol-behandlingsinstitutioner og har et tæt forskningsmæssigt samarbejde med bl.a. Institut for Sygdomsforebyggelse.

Afdelingen er meget forskningsaktiv og har i øjeblikket tilknyttet 2 Ph.D.-studerende. Der er de seneste 5 år udgået 204 original- eller oversigtsartikler og 5 disputatser fra afdelingen. Hovedparten af afdelingens forskning er finansieret af eksterne midler.

Visioner

Afdelingens mål er at opretholde og videreudvikle sin ekspertise og forskningsindsats på et højt nationalt og internationalt niveau. Det er desuden afdelingens mål at udvikle og udbygge centeret for avancerede endoskopier. Afdelingen vil fortsat udbygge samarbejdet med de naturlige samarbejdspartnere med henblik på en centerfunktion indenfor det gastroenterologiske område.

Nøgletal

Normerede stillinger	173,3
Normerede senge	65
Udskrivninger	3.010
Sengedage	24.815
Ambulante besøg	49.633

Nefrologisk afdeling

Profil

Afdelingen er en af de 2 nefrologiske specialafdelinger inden for Hovedstadens Sygehusfællesskab, hvor der modtages patienter med alle former for nyresygdomme. Det drejer sig om patienter med akut nyresvigt, patienter med kronisk nyresvigt, forgiftninger, patienter med svært forhøjet blodtryk og med andre uafklarede nyrelidelser samt patienter til udredning for nyrebetinget forhøjet blodtryk. Afdelingen tilbyder ambulant kontrol af nyrepatienter, dialysebehandling af akutte patienter og af patienter med kronisk nyresvigt, immunosuppressiv behandling og plasmaseparation. Afdelingen forundersøger patienter med henblik på nyretransplantation og tilbyder at undersøge mulighederne for transplation fra pårørende.

Afdelingens forskning koncentrerer sig om at forbedre langtidsdialysebehandlingen for hermed at formindske antallet af komplikationer, øge overlevelsestiden og forbedre livskvaliteten. Det tværfaglige samarbejde drejer sig blandt andet om at forbedre ernæringstilstanden hos dialysepatienterne og sikre et godt informationsniveau.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingens ambulatorium tilbyder blandt andet langtidskontrol af patienter med kroniske nyresygdomme og kontrol og behandling af indlagte patienter fra egne og andre afdelinger. Nye dialysepatienter forberedes på fremtiden og mange lærer selv at udføre dialysebehandlingen.

Afdelingens sengeafsnit har 21 senge, hvoraf 7 senge er beregnet for patienter, der kræver akut intensiv observation. Afdelingen har to dialyseafsnit, hvoraf det ene, placeret på selve afdelingen på Hvidovre Hospital, har 21 dialyselejer til ambulant hæmodialysebehandling af kroniske uræmipatienter. Såvel i sengeafsnittet som i dialyseafsnittet kan afdelingen behandle med hæmoperfusion og plasmaseparation.

Det andet hæmodialyseafsnit er placeret på Skt. Joseph's Hospital og har 10 dialyselejer. Her behandles ca. 30 hæmodialysepatienter i samarbejde med Herlev Amtssygehus og Rigshospitalet.

Afdelingen indlægger abdominalkatetere til posedialyse og instruerer og oplærer patienterne i selv at bruge teknikken, hvilket checkes ved efterfølgende ambulante kontroller. Afdelingen har en øget tilgang af dialysepatienter og har nu 130–140 patienter i permanent behandling. Stigningen skyldes ikke blot, at der udføres færre nyretransplantationer, men også at der kommer flere patienter til, som ikke er velegnede for transplantation, men har behov for dialyse.

Afdelingens arbejdsstruktur er baseret på tværfaglige grupper omkring de enkelte patienter.

Behandlings- og sygeplejetilbud

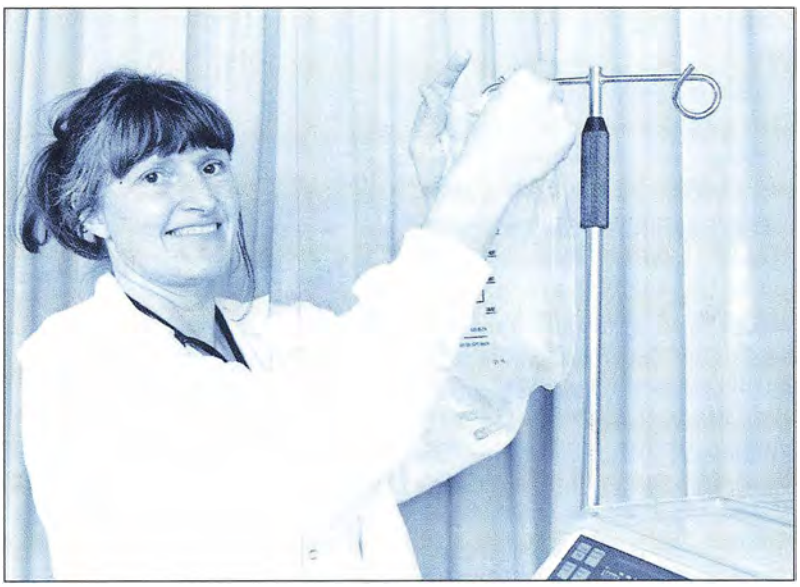
Kravene til dianostik og behandling af akutte uræmipatienter er meget omfattende, idet akut nyresvigt oftest skyldes en tilgrundliggende sygdom, som skal findes og behandles for at stoppe uræmien. Derfor samarbejder nefrologisk afdeling med en række specialafdelinger, som for eksempel kirurgisk gastroenterologisk afdeling, urologisk afdeling og neurokirugisk afdeling.

De endnu ikke dialysekræven-

de kroniske uræmipatienter behandles ambulant blandt andet med kontrol af blodtryk og diætbehandling samt behandling af de tilgrundliggende årsager til nyresygdommen. I samarbejde med endokrinologisk afdeling og øjenafdelingen behandles patienter med diabetiske nyresygdomme.

For patienter med totalt nyresvigt og dermed livsnødvendig dialysebehandling kan dialyseformen være hæmodialyse eller posedialyse (Continuerlig Ambulant Peritoneal Dialyse). På afdelingen på Skt. Joseph modtages hæmodialysepatienter, der stort set er selvhjulpne. Sygeplejen er derfor tilrettelagt efter, at patienten selv kan opstille sin maskine og overvåge dialysebehandlingen. Der er lægeligt tilsyn én gang ugentlig af en specialist, og hver 3. måned drøfter patienten sin tilstand med en læge.

Posedialyse (CAPD) er en behandling, hvorunder patienten dialysebehandles med anvendelse af bughinden som dialysemembran. Patienten er indlagt ca. 8 dage og har herefter en oplæringsperiode på ca. 3 uger under supervision af en sygeplejeske i ambulant regi.

De dialysepatienter, der har ønske om og er velegnet for transplation, er tilmeldt Scandiatransplant for at modtage en ny nyre.

De nefrologiske patienters sygeplejebehov er præget af mange forskelligartede problemstillinger som for eksempel ændringer i livsstil i forbindelse med dialysebehandlingen, og hvad sygdomsforløbet i øvrigt betyder i hverdagen for patienten og dennes familie.

Sygeplejen til patienterne har derfor specielt fokus på samtaler, som omfatter vejledning og undervisning i forhold til ovenstående, samt optræning i peritoneal- og hæmodialyse. Patienterne kan ofte have behov for total omsorg og pleje i forbindelse med de akutte og kroniske tilstande.

Forskning og uddannelse

Afdelingens forskningsaktivitet koncentrerer sig om den hastige udvikling i forbedringen af dialysebehandling. Afdelingens nuværende videnskabelige aktiviteter drejer sig desuden blandt andet om calcium-fosfatskiftet og parathyreoideafunktionen hos kronisk uræmipatienter, vurdering af forskellige antihypertensiva med henblik på deres nyrefunktionsbevarende evne, og en spøgeskemaundersøgelse om livskvalitet. Der udgår hvert år et stort antal originale artikler og oversigtsarbejder fra afdelingen. Endvidere er både læger, sygeplejesker og diætisten meget engageret i foredrag ved møder, kurser og kongresser i ind- og udland. Afdelingen modtager præ- og postgraduate udenlandske studenter dels i samarbejde med den internationale medicinske studenterorganisation, dels som et led i den udveksling, som foregår med det Medicinske Akademi i Lublin.

Visioner

Fremtiden vil stille store krav til den forebyggende behandling af nyresygdomme og til dialysebehandling af kroniske uræmiske patienter. For at øge overlevelsestiden og livskvaliteten hos nyreinsufficiente patienter og hos dialysepatienterne er det afdelingens mål fortsat at videreudvikle og forbedre dialysebehandling og øge indsatsen for at forebygge, at nedsat nyrefunktion udvikler sig til behandlingskrævende uræmi.

Nøgletal

Normerede stillinger	115,7
Normerede senge	21
Udskrivninger	781
Sengedage	7.777
Ambulante besøg	15.145

Neuromedicinsk afdeling

Profil

Neuromedicinsk afdeling undersøger og behandler alle sygdomme i nervesystemet og visse muskelsygdomme herunder apopleksi, epilepsi, basalgangliesygdomme, neuromuskulære sygdomme, myelopatier, erhvervsbetingede sygdomme i nervesystemet og søvnforstyrrelser. Neuromedicinsk afdeling har lands-/landsdelsfunktion for svært behandlelige epilepsipatienter og er sammen med klinisk neurofysiologisk og neurokirurgisk afdeling landscenter for epilepsikirurgi. Den neuromedicinske sygepleje omfatter blandt andet den særlige behandling og genoptræning af apopleksipatienter, observation og behandling af epilepsipatienter og deltagelse i behandlingsteam for patienter med amyotrofisk lateral sklerose. Afdelingens forskning er primært koncentreret om akut cerebral iskæmi og ny medikamentel og kirurgisk behandling af epilepsi.

Opbygning og aktiviteter

Sengeafsnittet er inddelt i 4 patientgrupper, som har en overlæge eller en afdelingslæge og en afdelingssygeplejeske tilknyttet som daglig ansvarlig for henholdsvis patienter med apopleksi, epilepsi, neuromuskulære sygdomme og basalgangliesygdomme. Sygeplejen i disse afsnit er derfor særligt trænet i disse patientkategorier, og rokering mellem afsnittene sikrer, at personalet er bredt orienteret. Afdelingen har et stort ambulatorium til langtidsbehandling af kroniske sygdomme som epilepsi, Parkinsons sygdom, dystoni (ufrivillige bevægelser), amyotrofisk lateral sklerose (ALS) og neuromuskulære sygdomme.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Alle apopleksipatienter visiteres primært til neuromedicinsk afdeling, som varetager den initiale behandling allerede i akut modtageafdeling. Akut behandling af blodprop i hjernen er afhængig af, om overlevende hjernevæv i det ramte område kan reddes. Behandlingen skal i så fald finde sted inden for de første 6 timer, efter symptomernes opståen, hvilket afgøres sammen med røntgenafdelingen og MR-afdelingen. Et tværfagligt team af sygeplejersker, læger, fysio- og ergoterapeuter, talepædagog, socialrådgiver, neuropsykolog, sygehjælpere og portører samarbejder om genoptræningen af patienten. Genoptræningen og hermed den direkte sygepleje er tilrettelagt efter Bobath's principper, som har til formål at integrere patientens to kropsdele, genfinde og opretholde balanceevnen, fremme symmetri- og ligevægtsevnen, samt forebygge spasticitet, ligeledes vejledning og oplæring til patient og pårørende.

I epilepsigruppen behandles patienter med hyppige anfald samt patienter med den livsfarlige tilstand: status epilepticus. Vanskelig diagnosticerbare patienter undersøges med digitaliseret langtids EEG-monitorering og videooptagelse i samarbejde med klinisk neurofysiologisk afdeling.

Den diagnostiske udredning af patienter med sygdomme i rygmarv, perifere nerver og muskler foregår i samarbejde med klinisk neurofysiologisk afdeling, arvebiologisk institut og MR-afdelingen. For patienter med den uhelbredelige sygdom amyotrofisk lateral sklerose er der oprettet et tværfagligt team, der tager sig af de mange problemer med svigtende tale, respiration, synkefunktion og motoriske handicap samt kostregistrering, pleje af gastrostomisonde og oplæring af pårørende.

Patienter med søvnforstyrrelser relateret til neurologiske sygdomme tilbydes søvnregistrering og eventuel behandling med natligt CPAP-anlæg.

Dystoni: Patienter med dystoni (ufrivillige bevægelser) behandles ambulant med injektioner af botulinum toxin under elektromyografisk vejledning.

Neuropsykologisk afsnit

Til neurologisk afdeling er knyttet to neuropsykologer, der indgår i de tværfaglige team i neuromedicinsk og neurokirurgisk afdeling. De fungerer desuden som konsulenter i voksen-neuropsykologiske spørgsmål i resten af Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Udover diagnostik og genoptræning har neuropsykologerne som specialeområder ALS, epilepsikirurgi (udredning, støtte, opfølgning) og WADA undersøgelse. De deltager i afdelingens forskning i epilepsikirurgi, whiplash, medicinafprøvning og undervisning i og uden for hospitalet på alment, graduat og postgraduat niveau.

Epilepsikirurgi

Hvidovre Hospital har landsfunktion inden for epilepsikirurgi. Landsfunktionen omfatter udredning og kirurgisk behandling af patienter med invaliderende partiel epilepsi. Målet for behandlingen er operativ fjernelse af det epileptogene fokus, og dermed anfaldsophør. Funktionen varetages af epilepsikirurgigruppen, der er et fast formaliseret, multidisciplinært samarbejde mellem hovedsagelig afdelinger på Hvidovre Hospital, nemlig neuromedicinsk afdeling (inklusive afsnittene for neuropsykologi og socialrådgiverfunktion), neurokirurgisk afdeling, klinisk neurofysiologisk afdeling, MR-afdelingen, radiologisk afdeling, patologisk afdeling og børneafdelingen. Desuden deltager neurologisk afdelings flow-laboratorium og psykiatrisk afdeling fra Rigshospitalet, samt Epilepsihospitalet i Dianalund.

Uddannelse og undervisning

Afdelingens læger og sygeplejersker underviser præ- og postgraduat ved kurser herhjemme og i udlandet, og afdelingen deltager i speciallægeuddannelse i neurologi og psykiatri. Sygeplejen har oprettet kursusstilling for sygeplejersker i samarbejde med neurokirurgisk/psykiatrisk/socialmedicinsk afsnit og har udarbejdet en undervisningsvideo om apopleksi og anvendelse af Bobath's principper. For de medicinstuderende er der udarbejdet en række videofilm om neurologiske sygdomme.

Forskning og udvikling

Afdelingen har 4 fuldtidsansatte forskere og 1 skolarstipendiat, flere disputatsarbejder er i gang og én Ph.D.-afhandling er udgået fra afdelingen i 1994. I 1994 publiceredes 30 arbejder i internationale tidsskrifter.

Forskningsområderne er apopleksiepidemiologi, afprøvning af behandlingsstrategier ved akut eksperimentel cerebral iskæmi, hæmodynamisk og metabolisk undersøgelse af blodprop i hjernen og økonomivurdering af apopleksi. Apopleksiafsnittets tværfaglige team afslutter i 1995 et projekt, der beskriver patienternes rehabilitering under genoptræningen baseret på Bobath's principper. Til internationale afprøvninger af nye antiepileptika er der ansat en læge og en sygeplejerske. Metoder til bedre afgrænsning af epileptogene områder med henblik på epilepsikirurgi undersøges løbende. Sammen med Toksikologisk institut, Levnedsmiddelstyrelsen og Neurologisk forskningslaboratorium på Kommunehospitalet udføres dyreeksperimentelle undersøgelser af opløsningsmidlers effekt på nervesystemet.

Visioner

Det er afdelingens mål, at behandlingen af patienter med akut apopleksi fortsat forbedres, så behandling kan starte 1–2 timer efter patientens ankomst. Genoptræningen af apopleksipatienter med det tværfaglige team skal styrkes. Behandlingen af patienter med epilepsi skal forbedres, og hvor en optimal medicinsk behandling ikke er tilfredsstillende, skal kirurgisk behandling tilbydes. Desuden søges forståelsen af mekanismerne bag erhvervsbetingede hjerneskader og de diagnostiske metoder til afsløring af disse uddybet. For at forbedre kvaliteten af sygeplejen til patienter med ALS, planlægges et sygeplejefagligt ambulatorium for disse patienter.

Nøgletal

Normerede stillinger	101,1
Normerede senge	58
Udskrivninger	1.626
Sengedage	20.950
Ambulante besøg	4.955

Ortopæd-kirurgisk afdeling

Profil

Ortopædkirurgisk afdeling udfører almene ortopædkirurgiske operationer af enhver art, men har speciel ekspertice indenfor rygkirurgi, børneortopædkirurgi, idrætstraumatologi og reumakirurgi.

Afdelingens epidemiologiske forskning i bevægeapparatets sygdomme er på meget højt niveau. Udviklingen af sygeplejen omfatter især rehabilitering efter sammedagskirurgi samt kvalitetssikringsprogrammer for ortopædkirurgiske patienter.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingen har det lægelige ansvar for Hvidovre Hospitals skadestue, hvor der er 46.000 besøg årligt. Afdelingen har desuden et stort ambulatorium med 20.000 ambulante konsultationer årligt, heraf er de 3.100 børneortopædkirurgiske. Til ambulatoriet er knyttet et såkaldt sammedagskirurgiafsnit, som primært behandler idrætsskader ved hjælp af artroskopi. Her udføres også håndkirurgi og mindre reumakirurgiske indgreb.

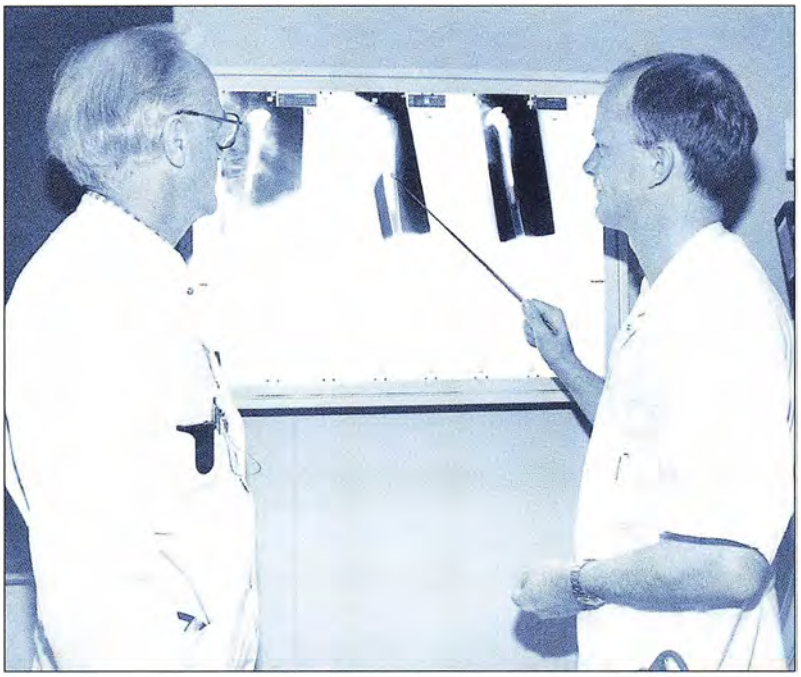
Afdelingen disponerer over fem operationslejer, hvoraf de to er til sammedagskirurgi. Udover sengeafdelingen på Hvidovre Hospital med plads til 87 patienter, har afdelingen det ortopædkirurgiske ansvar for de godt 70 patienter på fysiurgisk afdeling på Kommunehospitalet. Læger fra ortopædkirurgisk afdeling på Hvidovre Hospital går her stuegang én gang om ugen.

Afdelingsledelsen har ansvaret for hospitalets bandagerifunktion med ugentlige konsultationer i samarbejde med medarbejdere fra bandagistværkstedet Sahva.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingen har udviklet rutine i alle former for alloplastikkirurgi, og er én af landets største på dette område med 70 hofte- og knærevisioner årligt. Gennem kliniske opgørelser af bl.a. langtidsresultaterne af alloplastikoperationerne har afdelingen sikret kvaliteten af disse.

Inden for rygkirurgi er ortopædkirurgisk afdeling den tredjestørste i landet og behandlingstilbuddene omfatter først og fremmest følger af kronisk instabilitet i ryggen samt et akut beredskab ved brækkede rygge med og uden lammelser.

Patienter med leddegigt eller lignende tilstande tilbydes samtlige moderne kirurgiske indgreb.

Inden for børneortopædkirurgi udføres 250 børneortopædkirurgiske indgreb årligt. Afdelingen har særlig ekspertice inden for benforlængelser med nyudviklede metoder, som tillader forlængelser i en meget tidlig alder.

Hvad angår foddeformiteter har afdelingen sammen med billeddiagnostikerne udviklet nye metoder til at fremstille de patologiske forhold, som er basis for den optimale behandling.

Afdelingen har en omfattende funktion inden for idrætsskader og er center for korsbåndsrekonstruktioner og kirurgisk behandling af overbelastningsskader og instabilitetslidelser i skulderled.

I sygeplejen arbejdes der på, at der altid er omsorgsprogrammer for alle patientkategorier med kvalitetssikring for øje. I forbindelse med sammedagskirurgien har sygeplejen udviklet metoder til løbende kvalitetssikring, hvilket brugerne ytrer stor tilfredshed med. Sygeplejen har udviklet særlig ekspertise inden for hurtig rehabilitering efter hoftebrud. Her sikrer sygeplejen, at der er etableret betryggende hjælpefor-anstaltninger i hjemmet, inden patienten udskrives efter en kort indlæggelse.

Forskning og uddannelse

Afdelingens forskning fokuserer på epidemiologien i bevægeapparatets sygdomme, herunder hoftenære femurfrakturer og afdelingen har etableret en fondsbetalt forskningsenhed på dette område.

Afdelingen har desuden stor erfaring i klinisk kontrollerede randomiserede undersøgelser med sammenligning af forskellige operationsmetoder, konservative behandlingsmetoder samt smertebehandling i forbindelse med sammedagskirurgi.

Inden for basalforskningen i reumatiske sygdomme har afdelingen et tæt samarbejde med reumatologisk afdeling og røntgenafdelingen.

Visioner

I øjeblikket dækker afdelingen samtlige anerkendte reumakirurgiske behandlingsmetoder inkusiv håndkirurgi, og afdelingen ser det som en væsentlig funktion generelt at forbedre og udbygge sine reumakirurgiske tilbud til Københavns borgere. Afdelingen vil fremover fortsætte med at videreudvikle sine subspecialer såvel indenfor rygkirurgi som inden for børneortopædkirurgi og idrætstraumatologi.

Nøgletal

Normerede stillinger	172,0
Normerede senge	87
Udskrivninger	3.169
Sengedage	28.321
Ambulante besøg	15.780

Psykiatrisk afdeling

Profil

Psykiatrisk afdeling er den største akutte psykiatriske modtageafdeling i Københavns Kommune. Afdelingen omfatter 120 senge fordelt på 8 sengeafsnit, 3 lukkede og 5 åbne, heraf et 5-døgnsafsnit, et daghospital med 45 pladser samt en udslusningsbolig med 3 pladser. Under afdelingen hører endvidere et distriktspsykiatrisk dobbeltcenter på Amager og en psykiatrisk modtagelse med 6 overnatningspladser i Hvidovre Hospitals skadestue- og AMA-område.

Afdelingen har en omfattende tilsynsfunktion på Hvidovre Hospital og desuden tilsynsforpligtelse på Sundby Hospital. Inden for en overskuelig fremtid forventes et distriktspsykiatrisk center etableret i Valby.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingens specifikke psykiatriske behandlingsmetoder kan opdeles i fem tilbud:

1. Somatiske behandlingsmetoder

Patienterne på psykiatrisk afdeling på Hvidovre Hospital har generelt alvorlige psykiske sygdomme, og mere end halvdelen af patienterne lider af skizofrenilignende tilstande. Andre psykotiske og svære depressive tilstande er ligeledes almindelige. En stor del af patienternes tilbydes psykofarmakologisk behandling sideløbende med lægesamtaler.

2. Samtalebehandling

Der er i befolkningen og blandt de psykiatriske patienter et stadigt voksende ønske om egentlig psykoterapi, det vil sige regelmæssige samtaler med den samme terapeut eller – ved gruppe- og parterapi – de samme terapeuter. Individuel psykoterapi foregår i psykiatrisk afdeling ved psykolog eller læge. Aktuelt er ca. 50 patienter i individuel psykoterapi. En mindre gruppe patienter er i gruppeterapi, ambulant eller i daghospitalet. Psykoterapi ydes ofte sideløbende med medikamentel eller anden form for behandling. Afdelingens psykoterapeutiske kapacitet er begrænset, og selv om afdelingen generelt har et positivt syn på værdien af psykoterapi også til patienter med lidelser inden for skizofrenispektret, kan psykoterapi kun tilbydes et mindretal af patienter.

3. Individuel fysio- eller ergoterapeutisk behandling

10–15 % af patienterne tilbydes individuelle behandlingsforløb hos fysioterapeut eller ergoterapeut.

4. Miljøterapi

Alle patienter indlagt i psykiatrisk afdeling opfordres til at indgå i miljøterapeutiske aktiviteter som en væsentlig del af behandlingsforløbet. Afdelingen kan tilbyde behandling efter moderne miljøterapeutiske principper.

I afdelingen tilrettelægges det miljøterapeutiske tilbud blandt andet ved, at der for personalet i alle afsnit arrangeres diskussioner af principielle problemer samt ved personaletræningskurser, tværfaglige undervisningstilbud eller supervision.

Målet med sygeplejen er at skabe en omsorgsgivende, sundhedsfremmende, behandlende, forebyggende og miljøterapeutisk virksomhed. Siden afdelingens start har der i plejen været arbejdet målbevidst med udviklingen af den miljøterapeutiske behandling og kontaktpersonfunktionen, hvor sidstnævnte betragtes som en af hjørnestenene i sygeplejen.

En række andre faggrupper indgår som integrerede dele af personalet på de psykiatriske afdelinger. Psykologernes hovedopgaver er diagnostisk, psykologisk behandling og supervision af miljøterapi. Socialrådgivernes opgave er at bistå patienterne med at løse de sociale problemer i forbindelse med den enkeltes

sygdom og at fungere som hospitalets og patienternes bindeled til andre offentlige myndigheder.

Ergoterapeuterne arbejder med opgaver som observation, målrettet funktionstræning, aktivering samt hjemmebesøg med henblik på vurdering. Fysioterapeuterne arbejder på at bedre patientens psykiske og fysiske tilstand, for at genetablere dennes kropslige og følelsesmæssige balance. Musikterapeutens arbejde omfatter såvel grupper på lukkede afsnit som individuel musikundervisning og musikterapi.

5. Distriktspsykiatri

Distriktspsykiatrisk center, Amager blev åbnet i maj 1992 og har som målgruppe patienter med svære psykiske, især psykotiske sygdomme. Arbejdet i Distriktspsykiatrisk Center er tilrettelagt med henblik på at give en tidlig og effektiv støtte til patienter med psykiske lidelser i patientens eget miljø samt ambulante efterforløb for udskrevne patienter.

Forskning

Afdelingen specialiserer sig i genetisk-psykopatologisk forskning især på skizofreniområdet samt epidemiologisk forskning med overlapninger mellem disse to forskningsretninger. Flere af projekterne er geografisk placeret på Institut for Sygdomsforebyggelse på Kommunehospitalet, hvor afdelingen råder over forskningslokaler. Den genetisk-psykopatologiske forskning udføres bl.a. i samarbejde med Harvard Universitet, Yale Universitet og Lausanne Universitet. Blandt forskningsprojekterne er et projekt om arvelighed og skizofreni og et andet projekt er et langtidsstudie af børn af skizofrene mødre, hvis formål er at finde tidlige tegn på skizofreni i voksenalderen.

Visioner

Afdelingen vil vedligeholde sin ekspertise inden for skizofreniforskning samt diagnostik og behandling af skizofreni gennem fortsat internationalt forskningssamarbejde og vil på længere sigt fungere som uddannelsessted for medarbejdere med særlig interesse i skizofreniområdet. I behandlingen og plejen er fokus rettet mod en tværfaglig miljøterapeutisk indsats, der planlægges yderligere styrket, lige som afdelingen planlægger at starte en kontaktpersonuddannelse i løbet af de næste to år.

Særlig interesse vil fremover blive knyttet til en monitorering af behandlingen og plejen for at sikre en optimal ressourceudnyttelse og kvalitet. Dette vil finde sted såvel ved en produktionskontrol og løbende vurdering af det dagligt udførte kliniske arbejde som ved en mere forskningsmæssig indsats rettet mod særlig ressourceforbrugende patientkategorier.

Afdelingen ser gerne, at der etableres et egentligt gerontopsykiatrisk afsnit.

Desuden vil man prioritere arbejdet med pårørende og de psykiatriske brugeres forslag til afdelingens behandlingstiltag højt.
En mere intensiv kontakt til den primære sundhedstjeneste er allerede etableret og vil blive yderligere konsolideret.

Nøgletal

Normerede stillinger	334,9
Normerede senge	120
Udskrivninger	1.293
Sengedage	46.923
Ambulante besøg	15.308
– heraf daghospital	6.458
– heraf distriktscenter	5.808

Reumatologisk afdeling

Profil

Reumatologisk afdeling har lands/landsdelsfunktion for patienter med inflammatoriske reumatiske sygdomme, herunder systemiske bindevævssygdomme. Afdelingens forskningsaktivitet fokuserer på klinisk anvendt bindevævsforskning, epidemiologiske og kliniske studier af inflammatoriske reumatiske sygdomme og degenerative ryglidelser samt reumakirurgiske behandlingsmetoder.

Reumatologisk afdeling har dannet et reumacenter gennem en integration af reumatologisk afdeling og den reumakirurgiske sektor af ortopædkirurgisk afdeling med deltagelse af afsnittene for fysio- og ergoterapi. Centret varetager som den eneste reumatologiske enhed i det Storkøbenhavnske område hele spekteret af gigt- og gigtlignende sygdomme, herunder medikamentel- og kirurgisk behandling, fysio- og ergoterapi og revalidering.

Opbygning og aktiviteter

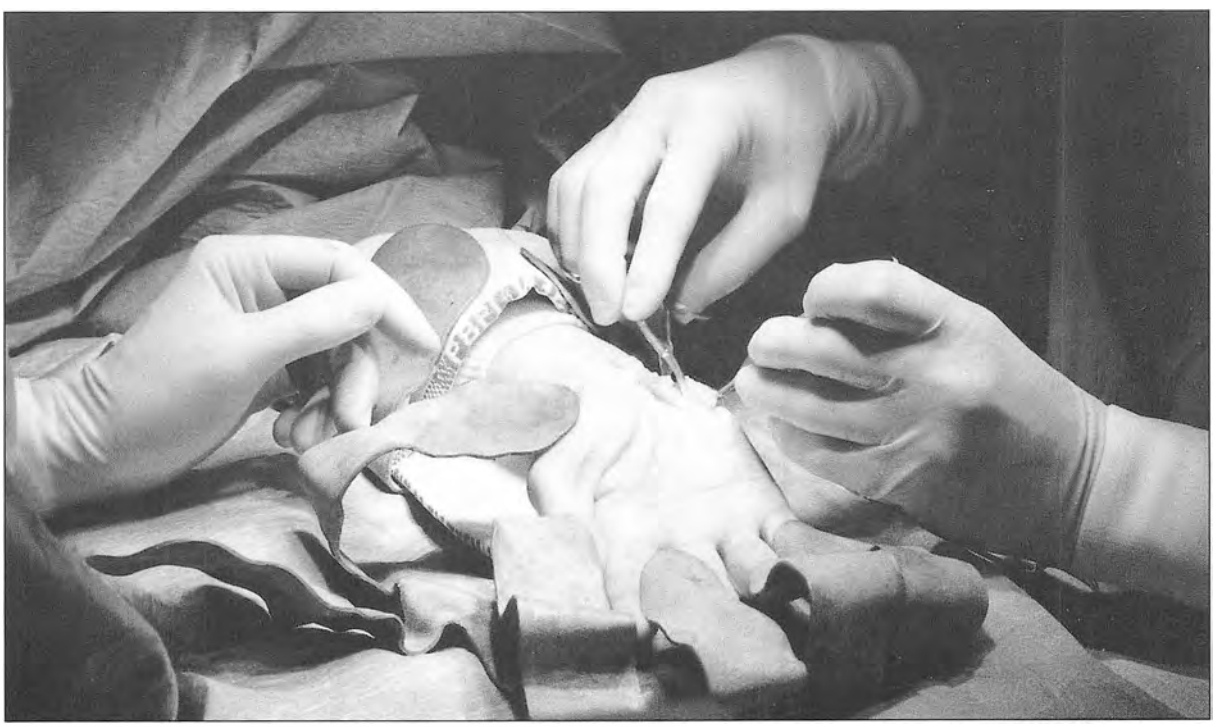
De reumatologiske patienter modtages enten i sengeafdelingen efter planlagte indlæggelser eller i afdelingens ambulatorium, hvor der foregår diagnostik, udredning, kontrol og ambulant behandling, herunder fysiurgisk behandling.

Patienter med behov for intensiv fysiurgisk behandling har mulighed for at få denne enten på afdelingens daghospital med 6 senge eller – i lettere tilfælde – på den fysiurgiske klinik i Valdemarsgade.

Hovedparten af de reumatologiske patienter modtages i ambulatoriet. For at sikre kontinuiteten i patientkontakten er de ambulante patienter knyttede til den samme læge under hele undersøgelses- og behandlingsforløbet. Hos indlagte patienter, hvis sygdom kræver udvidede undersøgelser og intensiv behandling, varetages behandlingen af det reumatologiske team. Dette team, som er grundlæggende i centrets behandlingsstrategi, består af en reumatolog, en reumakirurg, sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter samt en socialrådgiver.

Patienter, der skal have foretaget reumakirurgiske indgreb, indlægges enten på ortopædkirurgisk afdeling eller i reumatologisk afdeling. En reumakirurgisk vurdering foretages løbende af alle patienter, hvor operativ behandling kan komme på tale.

Patienter med discusprolaps behandles i samarbejde med neurokirurgisk afdeling.

Reumacentret har et tæt samarbejde med neurokirurgisk afdeling om behandlingen af patienter med discuslidelser.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingens udrednings-, behandlings- og sygeplejetilbud omfatter fire hovedkategorier af patienter, nemlig patienter med inflammatoriske reumatiske sygdomme, herunder systemiske bindevævssygdomme, som falder ind under lands/landsdelsfunktionen, patienter med degenerative reumatiske sygdomme, patienter med rygsygdomme og patienter med alvorlig bløddelsreumatisme.

Afdelingen kan med sin særlige struktur og det nære samarbejde med hospitalets øvrige specialafdelinger tilbyde alle former for undersøgelses- og behandlingsmetoder samt sygepleje spændende fra immunterapi af patienter med sjældnere, systemiske bindevævssygdomme til reumakirurgiske alloplastiske indgreb.

En række af de reumatiske sygdomme er kroniske sygdomme med vekslende grader af sygdomsaktivitet, og det reumatologiske team fastlægger den undersøgelses- og behandlingsstrategi og sygepleje, der for hver enkel patient er den optimale i den pågældende fase af sygdomsforløbet.

Der er formaliserede patientkurser for reumatoid artritis patienter og deres pårørende. Dette afholdes ca. 3 gange årligt af 7 × 4 timer, hvoraf sidste lektion er med pårørende. Undervisningen forestås af sygeplejersker, læger, fysio- og ergoterapeuter, samt socialrådgiver. Efterfølgende afholder sygeplejersker og socialrådgiver samtalegrupper for patienter med reumatoid artritis. Dette initierer ofte til at patienterne fortsætter i selvhjælpsgrupper.

Patienter med kroniske ryglidelser tilbydes undervisning på rygskole ved fysioterapeut.

Fysioterapeuterne på Hvidovre Hospital

Fysioterapiafsnittet servicerer hele det somatiske område på Hvidovre Hospital, ligesom der tilbydes ambulant og efterambulant behandling. Fysioterapeuterne er inddelt i specialerelaterede grupper med såkaldte cross-trainingsterapeuter i alle grupper for at fastholde bredden og give flexibilitet ved fravær.

I fysioterapien behandles patienter med mange forskellige problemer fra nyfødte med foddeformiteter, gravide med bækkensmerter til patienter med alvorlige forbrændinger eller halvsidige lammelser. Behandlingen foregår derfor både individuelt, på hold og som vejledning til selvtræning eller undervisning. Afhængigt af patientens behov og ressourcer foregår behandlingerne på afdelingerne eller i fysioterapiens fælles gymnastiksal, i varmtvandsbassinet eller i et individuelt behandlingsrum.

Behandlingen af de indlagte patienter tilrettelægges ved daglig kontakt og ugentlige konferencer med afdelingerne og samarbejdspartnere vil typisk være læge, sygeplejerske, ergoterapeut eller socialrådgiver.

Fysioterapien lægger stor

vægt på kontinuerlig, faglig videreuddannelse og faglig opdatering. Fysioterapeuterne bruges ofte som konsulenter af afdelingerne og af andre hospitaler, ligesom de er efterspurgte foredragsholdere på kongresser og undervisere på faglige kurser. Der er ansat en forskningsfysioterapeut og Ph.D.-studerende til at varetage forskning og kvalitetssikring.

Fysioterapien i Valdemarsgade

Klinikken behandler primært patienter med belastningslidelser i bevægeapparatet, hovedsageligt i ryg og nakke, henvist fra egen læge. En mindre del bliver henvist fra hospitalets afdelinger. Der er løbende ca. 600 patienter i behandling på klinikken, hvor ventetiden maksimalt er på 1–3 uger. Størstedelen af fysioterapeutkapaciteten bruges til individuel behandling, en mindre del til holdbehandling og hjemmebehandling.

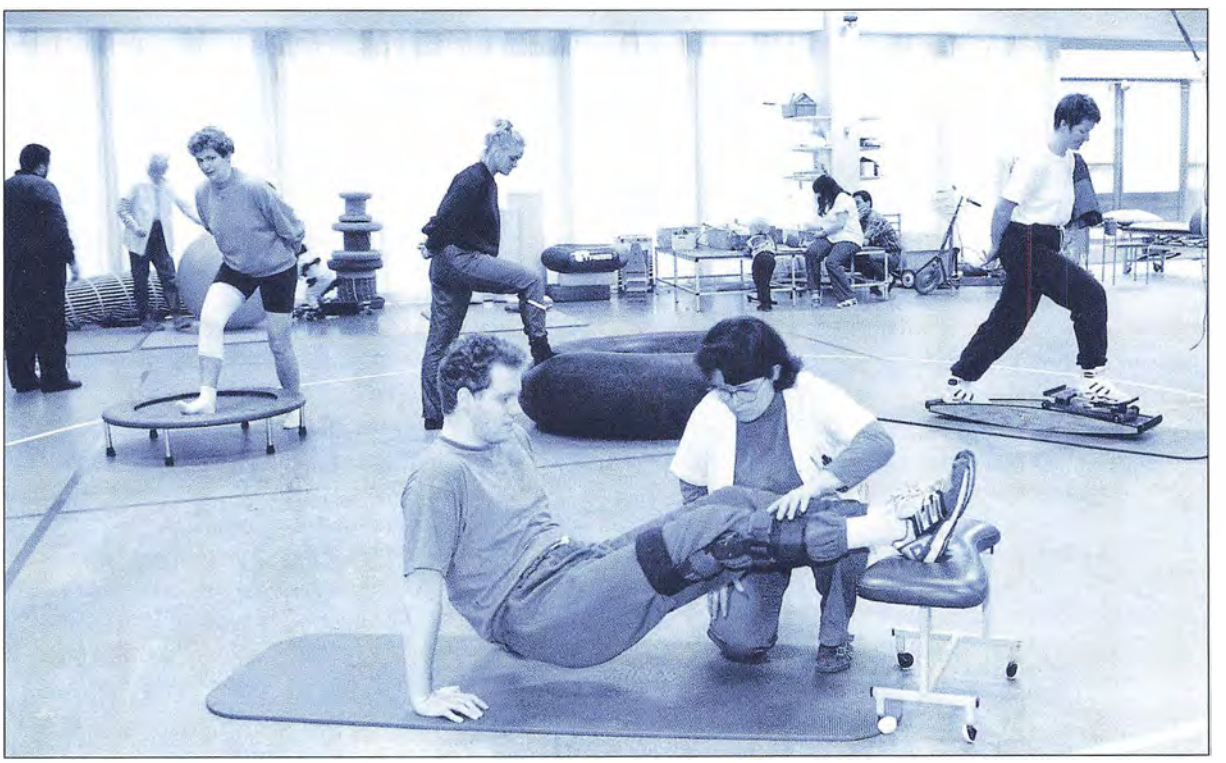
Klinikken har åbnet en rådgivningsbutik, hvor borgere kan komme ind fra gaden og få gratis råd og vejledning bl.a. med henblik på at forebygge, at deres problemer bliver behandlingskrævende.

Et formaliseret tæt samarbejde med hospitalet sikrer dels patienterne en kortere vej gennem systemet, dels kan terapierne foretage en faglig opdatering og informationsudveksling til stor gavn for det daglige arbejde med patienterne.

Ressourceanvendelse, effektmåling og produktkontrol er klinikkens hjertebørn og gennem løbende faglig efteruddannelse sikres et højt fagligt niveau. Der er ansat en fysioterapeut specielt til udviklings- og forskningsopgaver.

Ergoterapeuterne på Hvidovre Hospital

Ergoterapien servicerer hele det somatiske område på Hvidovre Hospital og er inddelt i tre arbejdsgrupper for at sikre en høj specialisering med stor flexibilitet. Træningen foregår på afdelingerne som f.eks. ADL træning (Activities of Daily Living) eller i den centrale ergoterapi, hvor alle træningsfaciliteter er samlet. Her findes også træningskøkken,

hvor f.eks. afprøvning af hjælpemidler og arbejdsstillinger samt vurderinger af psyko-fysiske dysfunktioner foretages.

Den ergoterapeutiske behandling spænder bredt over f.eks. optræning efter specialiseret håndkirurgi og blodprop i hjernen, profylakse til ledegigtspatienter og rygpatienter samt skinnebehandling/-fremstilling.

Behandlingen tilrettelægges i samarbejde med læge, sygeplejerske, fysioterapeut, socialrådgiver, logopæd, neuropsykolog samt med primær sektoren.

Endvidere foretager ergoterapeuterne ADL-vurdering og hjemmebesøg m.h.p. at formidle nødvendige hjælpemidler og boligændringer, så hurtig udskrivelse til hjemmet er mulig. Eksempelvis kan der for patienter med ønske om terminal pleje i eget hjem arrangeres udlån af hjælpemidler fra dag til dag. For at fastholde et højt fagligt niveau, deltager ergoterapeuterne løbende i den faglige videreuddannelse og indgår desuden som konsulenter samt i undervisningen af egen og andre faggrupper såvel internt som eksternt.

Forskning og udvikling

Reumatologisk afdeling har eget forskningslaboratorium med to laboranter og én forskningssygeplejerske samt 3–4 Ph.D.-studerende.

Reumatologisk afdelings forskningsaktiviteter falder inden for følgende områder:

Udvikling og kontrol af behandlingsmetoder ved inflammatoriske og degenerative reumatisk sygdomme, analyse af sygdomsforløb i relation til kliniske og parakliniske variable hos patienter med systemiske bindevævssygdomme og bindevævsforskning med hovedvægten på studiet af cirkulerende bindevævsmetabolitter hos patienter med inflammatoriske og degenerative sygdomme.

Inden for de seneste 3 år er der udgået 61 videnskabelige arbejder samt 2 disputatser fra reumatologisk afdeling.

Afdelingen fokuserer inden for den reumakirurgiske sektor på epidemiologiske undersøgelser af reumatoid artrit i samarbejde med Østerbro-undersøgelsen.

I det kliniske arbejde indgår bl.a. kontrolundersøgelser af alloplastikpatienter samt videnskabelige undersøgelser af langtidsresultaterne efter alloplastikkirurgi udover knæ- og hoftealloplastikker.

Afdelingens sygepleje arbejder bl.a. med et kvalitetssikringsprojekt i forbindelse med udskrivningsproceduren. For at følge op på, om de tiltag, der sammen med patienten er planlagt fra afdelingens side er iværksat, tilbyder kontaktsygeplejersken at ringe til patienten to dage efter udskrivelsen. Formålet med projektet er at forebygge unødige genindlæggelser.

Visioner

Reumacentret og reumatologisk afdeling har i kraft af sin struktur og det nære samarbejde med en række af hospitalets andre specialafdelinger optimale muligheder for fortsat at udvide den reumatologiske centerfunktion og lands/landsdelsfunktionen og yderligere udvikle forskningsaktiviteten. Med reumacentret har hospitalet et sammenhængende og koordineret behandlingstilbud til patienter bl.a. med inflammatoriske reumatiske sygdomme, patienter med degenerative sygdomme i de perifere led og patienter med bløddelsreumatisme.

Sygeplejens visioner er dels at skabe bedre forhold for patienter med kroniske gigtsygdomme, dels gennem en optimal og professionel omsorg og pleje hjælpe patienten til at afklare sin fremtidige livssituation og sine muligheder.

Terapierne vil gennem kvalitetssikring og projektarbejde forbedre og udbygge de nuværende behandlingstilbud samt udvikle metoder til at måle effekten af den givne behandling. Fremtidens terapier opfattes som en dynamisk og fremadrettet enhed, der forstår det væsentlige i, at patienterne er i centrum, og at medarbejdernes arbejdsglæde bibeholdes.

Nøgletal

Normerede stillinger	203,3
Normerede senge	58
Udskrivninger	2.582
Sengedage	22.534
Ambulante besøg	13.164

Urologisk afdeling

Profil

Urologisk afdeling behandler alle kirurgiske sygdomme i nyrer, urinveje, hulrummet bag bughinden og de mandlige kønsorganer. Afdelingen har særlig ekspertise inden for godartede og ondartede prostatasygdomme, stensygdomme i urinvejene, mandlig impotens og blærefunktionsforstyrrelser og har oprettet en tværfaglig klinik for urininkontinens. I samarbejde med nefrologisk afdeling varetages den vaskulære adgangskirurgi m.h.p. dialyse. Urologisk afdeling har hidtil kunnet opfylde sit overordnede mål om ikke at have ventelister og alle patienter ses inden 2 uger fra modtagelsen af henvisning. Der lægges allerede ved den første kontakt med patienten et udredningsprogram med korte intervaller mellem de enkelte undersøgelser, og eventuel operation finder sted umiddelbart derefter.

Afdelingens forskning koncentrerer sig bl.a. om nyere minimalt invasive behandlingsmetoder for godartet prostataforstørrelse. Sygeplejefagligt arbejdes der specielt med kvalitetssikring og opkvalificering af erfarne urologiske sygeplejersker med specialuddannelse inden for operationssygepleje, inkontinens og urodynamik.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingen er specialafdeling inden for urologi. Den består af et ambulatorium, hvor nyhenviste patienter modtages, indlagte patienter fra afdelingen samt fra andre afdelinger på hospitalet undersøges, ligesom man her udfører et stort antal mindre ambulante operationer. I ambulatoriet findes et urodynamisk laboratorium, som varetager avancerede undersøgelser af de nedre urinvejes funktion hos patienter med forstyrrelse af blære- eller urinrørsfunktionen. Ambulatoriet undersøger og behandler desuden patienter med potensproblemer.

Trans Urethral Mikrobølge Thermoterapi (TUMT) af patienter med godartet prostataforstørrelse vil fremover kunne tilbydes som ambulant behandling.

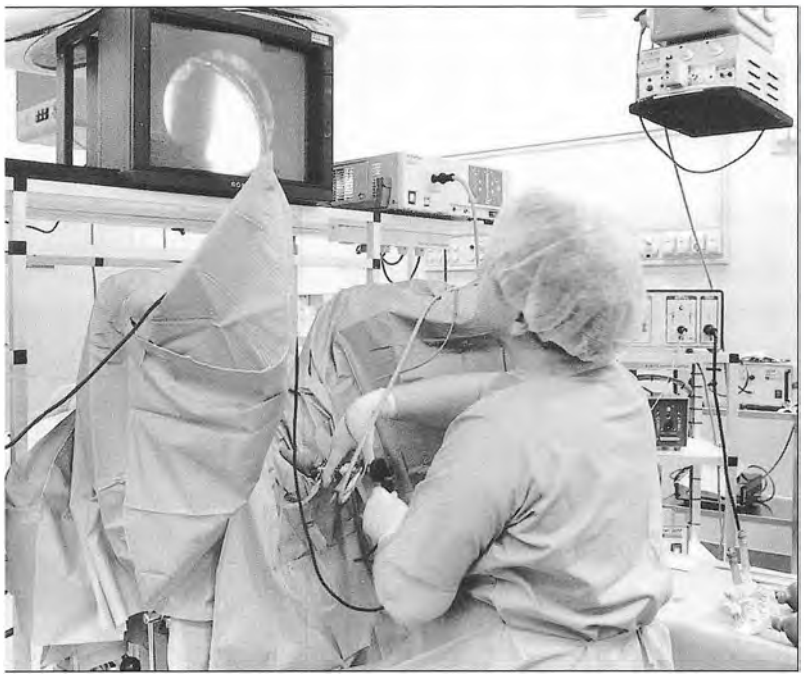
Sengeafsnittet består af ét afsnit med 29 senge og ét 5-døgns afsnit med 19 sengepladser til brug ved kortvarige indlæggelser i forbindelse med kikkertoperationer for prostatasygdomme eller blæresvulster og nyrestensknusning. Det urologiske operationsafsnit har 2 operationslejer, hvor man foruden afdelingens egne patienter opererer patienter fra børneafdelingen, nefrologisk afdeling (karoperationer inden dialyse).

Afdelingen har en åben, tværfaglig inkontinensklinik, hvor 2 specialuddannede urologiske sygeplejersker (uroterapeuter) i samarbejde med fysioterapeut, urologiske og gynækologiske speciallæger samt socialrådgivere varetager undersøgelse og behandling af urininkontinens.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Afdelingen har behandlingstilbud, der dækker alle kirurgiske sygdomme i nyrer, urinveje, hulrummet bag bughinden og de mandlige kønsorganer. Bl.a. tilbydes trykbølgebehandling af sten i nyrer og urinleder samt stenknusning med laser. Afdelingen har ekspertfunktion inden for kikkertkirurgi ved lidelser i urinrør, prostata og urin-

blære og opererer kræftsygdomme i nyrer og urinblære.

Urininkontinensklinikken har modtagelse af patienter over 18 år med ufrivillig vandlanding. Her tilbydes alle behandlingsformer som bækkenbundstræning, blæretræning, elektrostimulationsbehandling af bækkenbunden, bio-feed-back, hæmning af blærerefleksen ved hjælp af elektrostimulation, rådgivning om inkontinens-hjælpemidler, medicinsk behandling og eventuel henvisning til operation i urologisk eller gynækologisk afdeling.

I sygeplejen lægger afdelingen vægt på, at den enkelte patient ud fra en individuel vurdering får mulighed for at deltage aktivt i sit eget plejeforløb, ligesom informationen om sygdomsforløbet tilpasses den enkelte patient.

Forskning og uddannelse

Afdelingen deltager i nordiske multicenterundersøgelser om nye behandlingsformer for prostatacancer, internationale forskningsprojekter om afprøvning af nye lægemidler med effekt på godartet prostataforstørrelse og lægemidler med virkning på urininkontinens. Desuden deltager afdelingen i udviklingsarbejdet omkring trykbølgebehandling af sten i nyrer og urinledere samt forskningsprojekter om inkontinensklinikken. Til afdelingen er knyttet to Ph.D.-studerende.

I afdelingen foregår der en aktiv sygeplejeudvikling især inden for livskvalitetsvurdering og kvalitetssikring. Sygeplejerskerne deltager aktivt i tværfaglige projekter, især vedrørende inkontinensproblemer og internt med personale-udviklingsprogrammer. Der lægges vægt på, at sygeplejerskerne får mulighed for at deltage i kurser i ind- og udland.

Visioner

Afdelingens store viden og ekspertise med behandling og pleje af urologiske patienter skal i kombination med ny teknologi sikre en højt kvalificeret samt individualiseret patientbehandling. Udredning, behandling og livskvalitetsforbedring for inkontinente patienter skal yderligere sikres via afdelingens urodynamiske laboratorium og i Inkontinensklinikken stiler man mod at blive førende inden for behandling af dette store problemområde.

Det er afdelingens ønske at søge nye veje vedrørende behandling af de urologiske cancerformer gennem et tættere samarbejde med basalforskere, især immunologer og molekylærbiologer via f.eks. »adnexlaboratorier«, hvor klinikere kan bidrage til en mere målrettet udvikling af cancerforskningen.

Samtidig vil afdelingen lægge vægt på at fastholde sit overordnede mål om ikke at have ventelister.

Nøgletal

Normerede stillinger	80,5
Normerede senge	48
Udskrivninger	2.291
Sengedage	12.875
Ambulante besøg	7.489

Øjenafdelingen

Profil

Øjenafdelingens behandlingstilbud dækker så godt som alle medicinske og kirurgiske øjensygdomme. Afdelingen har særlig ekspertise og landsdelsfunktion indenfor skelen, forstyrrelser i øjnenes bevægelighed og samsyn, kirurgisk behandling af brydningsfejl, hornhindetransplantation, og behandling af tidligt opstået grøn stær.

Der er tætte faglige bånd til mange af hospitalets andre afdelinger. I øjenafdelingen forskes især indenfor de nævnte områder samt grå og grøn stær og afdelingen deltager i et internationalt forskningssamarbejde om grå stær. Sygeplejen i afdelingen er i konstant dynamisk udvikling.

Afdelingen er karakteriseret ved høj effektivitet med en medmenneskelig grundholdning, der bygger på respekten for det enkelte menneske som patient, medarbejder og samarbejdspartner.

Opbygning og aktiviteter i afdelingen

Øjenafdelingen er Københavns Kommunes eneste specialafdeling indenfor oftalmologi og består af et sengeafsnit med 29 senge samt et stort ambulatorium med undersøgelses- og behandlingsrum, operationsstuer og skeleklinik. Øjenspecialet er meget apparaturafhængigt. Øjenambulatoriet er lyst og handicapvenligt samt hensigtsmæssigt placeret ved indgang vest. Skeleklinikken er landets største og modtager patienter med særligt komplicerede forstyrrelser i øjnenes bevægelighed. Øjenafdelingen har regelmæssigt akut vagt for det meste af Sjælland.

Med en ekstraordinær personaleindsats og ressourcetilførsel er øjenafdelingens ventelister faldet markant og kommer stadigt nærmere målet på 3 måneder.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Hvidovre Hospitals øjenafdeling har landsdelsfunktioner og ekspertviden på flere områder, men også en bred almen basis. Det er et nødvendigt grundlag for en fortsat tidssvarende behandling, pleje, uddannelse og udvikling. Operation for grå stær er afdelingens største arbejdsområde med ca. 1.500 operationer i 1994 og denne operation gennemføres med moderne mikrokirurgisk teknik og med meget få komplikationer, også ved medfødt grå stær.

Grøn stær, som kræver livslang behandling og kontrol, kan i vanskelige tilfælde behandles med operation eller laser, bl.a. den avancerede Holmium-laser.

Kompliceret hornhindetransplantation samt kirurgisk behandling for stærk nærsynethed eller større bygningsfejl er blandt afdelingens ekspertområder.

Afdelingen har stor kirurgisk erfaring i primær behandling af alvorlige øjenskader ofte i samarbejde med neurokirurgisk og plastikkirugisk afdeling samt den otologiske konsulentfunktion eller otologisk afdeling på Bisbebjerg Hospital. Tårevejsproblemer behandles kirurgisk med gode resultater og afdelingen tilbyder kompliceret øjenlågskirurgi, ligesom der udføres

nethinde- og glaslegemekirurgi bl.a. ved nethindeløsning og uklarheder i glaslegemet.

Skelen er en af de almindeligste årsager til blindhed hos børn, men kan oftest behandles. Skelen, øjenmuskellammelser og nedsat samsyn vurderes i skeleklinikken og er et af afdelingens ekspertområder.

Afdelingen samarbejder med neuromedicinsk, neurokirurgisk og neurofysiologisk afdeling samt røntgen- og MR-afdelingerne. Afdelingen samarbejder med neurokirurgisk og endokrinologisk afdeling om kontrol af patienter med hypofysesvulster.

Sammen med anæstesiafdelingen og neonatalafsnittet behandles meget tidligt fødte børn med synstruende nethindeforandringer.

Sukkersyge er en af de hyppigste årsager til blindhed, men regelmæssig kontrol og behandling med laserstråler i øjenafdelingen mindsker hyppigheden af de alvorligste komplikationer. Også ved forhøjet stofskifte kan der opstå alvorlige øjenproblemer, som behandles tværfagligt i samarbejde med endokrinologisk afdeling og otologisk afdeling, Bisbebjerg Hospital.

Udviklingen af øjenforandringer kan være styrende for behandlingen af AIDS, hvorfor disse patienter skal kontrolleres hyppigt.

Sygeplejen er rettet mod patientens øjensygdom i sammenhæng med eventuel pleje af andre lidelser. De fleste patienter er gamle og har behov for god tid til kommunikation og information. Den individuelt målrettede omsorg vægtes højt, således at patienten er i centrum på trods af travlhed og effektivitet. Som hovedprincip følges patienten af den samme læge og i særligt belastende situationer desuden af en fast kontaktsygeplejerske.

De fleste øjenoperationer gennemføres i lokalbedøvelse. Antallet af ambulante øjenoperationer er i øvrigt steget meget de senere år. Hele personalet medvirker til at skabe en tryg atmosfære, som skal sikre patienten det bedst mulige operationsforløb og operationsresultat. Sygeplejefunktionen er tilpasset denne udvikling og indrettet efter de særlige behov i forbindelse med forundersøgelse, operation og kontrol. Afdelingen lægger vægt på tæt kontakt til hjemmesygeplejen for at sikre kontinuitet og korrekt efterbehandling.

Afdelingens læger yder udetjeneste på Kommunehospitalet, Sundby og Bispebjerg Hospital

Forskning og uddannelse

Afdelingens forskning drejer sig især om ekspertområderne samt grå og grøn stær. Der forskes på højt niveau i grå stær bl.a. i samarbejde med Socialmedicinsk institut og forskere fra USA, Canada og Spanien. I samarbejde med forskere fra bl.a. Risø og DTU forskes i tidlig opdagelse af grøn stær og der er 2 Ph.D.-studerende knyttet til afdelingens forskningsområder.

Afdelingen gennemfører regelmæssigt kursus vedrørende skelen, øjenbevægelser og samsyn, som er en obligatorisk del af speciallæge-uddannelsen for alle landets vordende øjenlæger. Afdelingens ortoptister deltager i videreuddannelse af praktiserende øjenlæger.

Visioner

Afdelingen ønsker at være forrest i øjenspecialets hastige udvikling af profylakse, diagnostik, behandling og pleje og dermed også tilførsel af relevant avanceret apparatur. Dette indebærer en fortsat forbedring og videreudvikling af afdelingens ekspertise, ligesom der satses på en fortsat og forbedret faglig uddannelse for afdelingens faggrupper. Afdelingen vil arbejde for at fastholde sin kultur og derved den høje motivation i det daglige arbejde, som sikrer opfyldelsen af tidssvarende kvalitets- og servicemål.

Nøgletal

Normerede stillinger	67,0
Normerede senge	29
Udskrivninger	1.153
Sengedage	6.775
Ambulante besøg	12.920
Antal operationer (incl. Laser)	3.012
Antal operationer for grå stær	1.504
– heraf ambulante	724

Anæstesiologisk afdeling

Profil

Anæstesiologisk afdeling opfylder som den eneste af landets universitetsafdelinger hele fagets målsætning, idet afdelingen dækker alle 4 hovedfunktioner: anæstesi, intensiv terapi, smertebehandling samt præhospitalbehandling og katastrofemedicin. Afdelingen er uddannelses- og forskningsaktiv indenfor disse områder. Kravene til de sygeplejefaglige kundskaber er meget store og kan belyses ved, at afdelingen varetager specialuddannelse af såvel anæstesisygeplejersker som intensiv- og opvågningssygeplejersker.

Opbygning og aktiviteter

Anæstesi: Anæstesi til alle større operationer inden for de 6 kirurgiske specialer gynækologi-obstetrik, urologi, kirurgisk gastroenterologi, plastik- og brandsårskirurgi, ortopædkirurgi og neurokirurgi foretages på centraloperationsafdelingen med dens 16 operationsstuer. Anæstesi til mindre operationer og undersøgelser udføres i de kirurgiske specialers ambulatorier samt i røntgenafdelingen, skadestuen, fødeafdelingen, øjenafdelingen, klinisk neurofysiologisk afdeling og MR-afdelingen. Anæstesi til psykiatriske patienter til elektrochok-behandling foregår i anæstesiologisk ambulatorium.

Opvågningsafsnit: Postoperative observationer foretages på anæstesiologisk afdelings 2 opvågningsafsnit, der er placeret tæt ved henholdsvis centraloperationsafdelingen og ambulatorier. Her observeres alle patienter umiddelbart efter, at de har været anæsteserede, indtil deres tilstand er så stabil, at de kan køres til stamafdelingen.

Intensiv terapiafsnit har 10 sengepladser og behandler hospitalets mest kritisk syge patienter, hvor der er indikation for respiratorbehandling. Patienternes tilstand kræver konstant overvågning. Såvel sygeplejersker som læger har speciel indsigt i patofysiologiske forhold hvad angår kredsløb, lungefunktion og væskebalance. Pårørende til intensive patienter opholder sig ofte hele døgnet hos patienten. Afdelingen lægger derfor stor vægt på støtte og information til pårørende.

Smertebehandling: Smerteklinikken behandler patienter med kroniske smerter herunder terminale cancersmerter og smerter i forbindelse med HIV-infektion samt patienter med langvarige postoperative smerter.

Den akutte smerteenhed udfører i samarbejde med kirurgisk gastroenterologisk afdeling klinisk og eksperimentel forskning i smerter med det formål, at påvise at optimal behandling af postoperative smerter tillader tidlig mobilisering af patienten og dermed kortere hospitalsophold og rekonvalescens.

Præhospitalsbehandling og katastrofemedicin: Lægeambulancen i Hovedstadens Sygehusfællesskab (HS) varetager den akutte præhospitale behandling i Københavns og Frederiksberg Kommune. Den er placeret på Kommunehospitalet, men den lægelige og administrative ledelse er hos den administrerende overlæge på anæstesiologisk afdeling på Hvidovre Hospital. Lægeambulancen, som kaldes

6.500 gange årligt, er den første og hidtil eneste permanente selvstændige præhospitale organisation her i landet og fungerer som anført kun i HS-området.

Forskning og uddannelse

Hospitalets specialesammensætning med deraf følgende patientmateriale giver anæstesiologisk afdelings sygeplejersker, læger og medicinstuderende forsk-

nings- og uddannelsesmuligheder inden for fagets 4 hovedfunktioner.

Inden for anæstesi har afdelingen i en årrække arbejdet på at udvikle et nyt intravenøst anæstetikum, som snart forventes at blive introduceret til klinisk brug. Inden for intensiv terapi er forskningen specielt koncentreret om nye ventilationsregimer ved respiratorbehandling af svært lungesyge patienter. Disse undersøgelser, der er unikke herhjemme, foregår i samarbejde med udenlandske afdelinger.

Trods de senere års såvel medicinske som medikotekniske udvikling er dødeligheden blandt patienter med sepsis og multiorgansvigt uændret høj og derfor foregår der nu på Intensiv terapiafsnit en undersøgelsesrække med henblik på at optimere kredsløbsfunktionen.

Inden for smertebehandling foregår der en række såvel kliniske som eksperimentelle forskningsprojekter i samarbejde med kirurgisk gastroenterologisk afdeling.

I smerteklinikken er der stor aktivitet omkring specielt neurogene smerter.

Lægeambulancen i HS er indtil nu det eneste sted i landet, hvor der foregår en systematisk evaluering og forskning inden for området. Forskningsprojekterne, hvoraf nogle er i samarbejde med udenlandske centre, omhandler blandt andet effekten af blodpropsopløsende behandling af patienter med hjerteinfarkt samt medikamentel beskyttelse mod eventuel hjerneskade efter hjertestop.

Afdelingen tilbyder en 2-årig specialuddannelse til både anæstesisygeplejersker og til intensiv- og opvågningssygeplejersker. Uddannelsen består af 2 års praktikuddannelse og teoretisk kursus på 140 timer. Sygeplejersker på anæstesiologisk afdeling har endvidere mulighed for at orientere sig i akut præhospitalbehandling ved frivilligt at deltage i lægeambulanceudrykninger.

Afdelingen har ansat en klinisk lektor samt 5 kliniske lærere til undervisning af medicinstuderende og er bl.a. stærkt involveret i det nye eksamensfag »Den akutte patient«, hvor anæstesiologer medvirker ved undervisningen. Siden 1989 har medicinstuderende kunnet tilbringe 14 dage af deres valgfri måned ved Københavns Lægeambulance for dér at blive indført i præhospitalbehandling og katastrofemedicin.

Visioner

Da det anæstesiologiske speciale er tværgående, vil afdelingens aktiviteter og forskningsmæssige profil delvis afhænge af hospitalets aktuelle specialesammensætning. Der stiles mod en videreførelse af forskning, uddannelse og udvikling inden for fagets 4 hovedfunktioner: anæstesi, intensiv terapi, akut og kronisk smertebehandling samt præhospitalbehandling og katastrofemedicin.

Afdelingens nuværende organisatoriske struktur med afsnitsledelser, der refererer til afdelingsledelsen, er særdeles hensigtsmæssig, idet der inden for afsnittenes rammer er mulighed for en yderligere specialisering og tilpasning. Anæstesiologisk afdeling vil således løbende være i stand til at honorere de krav, der stilles til behandling, pleje, undervisning, forskning og udvikling på en større universitetsafdeling.

Nøgletal

Normerede stillinger	186,7
Anæstesier	16.954
Intensive patienter	593
Smerteklinik	
Ambulante besøg	1,161
Tilsyn m.v.	1.427

Dansk Videncenter for Magnetisk Resonans

Profil

Dansk Videncenter for Magnetisk Resonans varetager opgaver inden for patient-diagnostik, lægevidenskabelig forskning, udvikling og uddannelse. De diagnostiske opgaver består især i påvisning af sygdomme i hjerne, ryg, knogler, led og muskler ved hjælp af magnetisk resonans billeddannelse, (MR), med særlig ekspertise inden for det neuroradiologiske område. Centret har siden oprettelsen haft landsdelsfunktion og har en stor forskningsaktivitet, som især tager sigte på at belyse patofysiologiske mekanismer ved hjælp af MR-funktionsundersøgelser og spektroskopi. Centret har et betydeligt internationalt kontaktnet og spiller en ledende rolle i et europæisk multicenterprojekt under EU vedrørende studier af sygdomme i hjernen ved hjælp af MR-spektroskopi.

Opbygning og aktiviteter

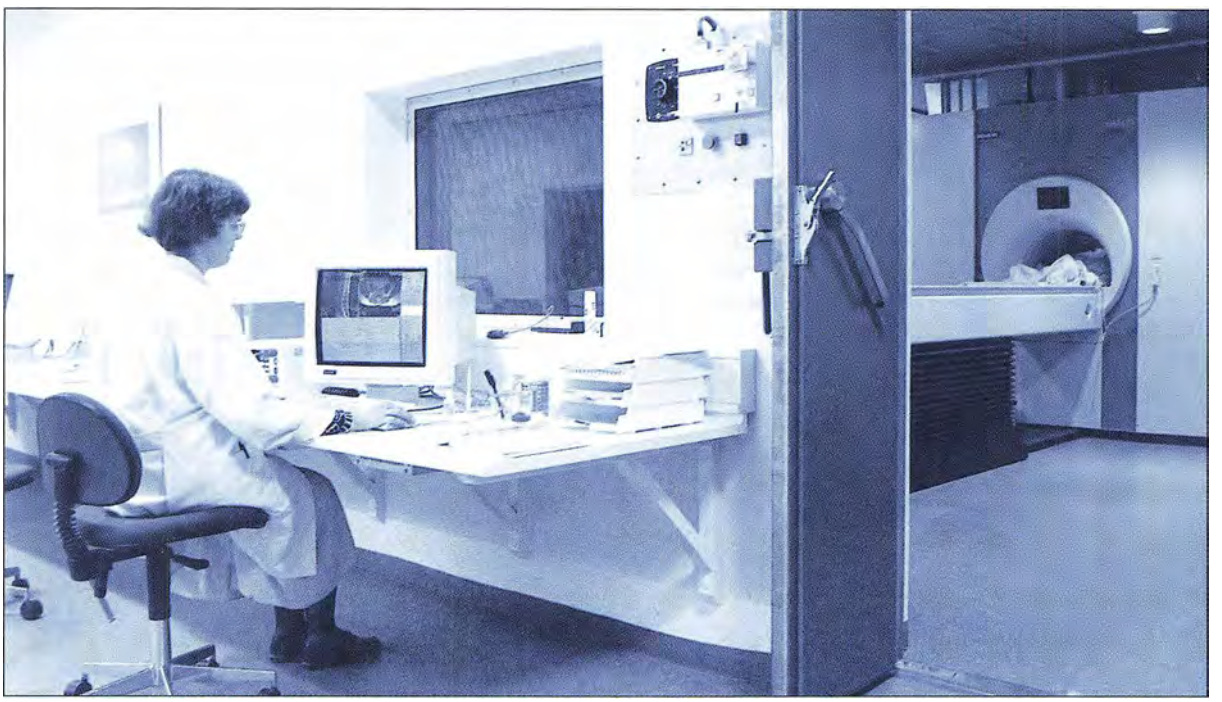
MR-centret blev oprettet i 1985 i forbindelse med, at Simon Spies Fonden forærede Hvidovre Hospital Danmarks første MR-scanner. Centret råder over tre helkrops MR-scannere og en dyreeksperimentel MR-scanner. Derudover har centret et elektronisk- og billedbehandlingslaboratorium og et dyreeksperimentelt laboratorium.

Udover den faste stab er der tilknyttet ni forskningsstipendiater og et varierende antal gæsteforskere til centret.

MR-centret udfører ca. 3000 patientundersøgelser om året for at løse diagnostiske opgaver. Disse falder især inden for udredning af sygdomme i hjernen, som f.eks. svulster, sklerose, epilepsi, ryggen (discusprolaps), muskler, led, knogler og hjerte-karsystemet. På centret er der en særlig ekspertise i MR-diagnostik inden for det neuroradiologiske område. MR-undersøgelser er karakteristiske ved, at de generelt ikke er forbundet med ubehag eller kendte risici for patienten.

Forskning og uddannelse

Den overordnede målsætning for den betydelige forskningsaktivitet på videncentret er at karakterisere patofysiologiske processer ved hjælp af MR-billeddannelse og spektroskopi for at få en større forståelse af syg-

domsprocesser og på basis heraf at udvikle nye metoder til diagnostik og kontrol af behandling. Der anvendes et bredt spektrum af teknikker til måling af gennemblødning, stoftransport og metabolisme.

Forskningen er specielt rettet mod sygdomme i hjerne, kredsløbet og i bevægeapparatet.

Centret har en bred international kontaktflade og indgår i flere internationale forskningsprojekter, blandt andet i to EU concerted actions, hvor centret er repræsenteret i projektstyre-gruppen for et af disse projekter. Siden 1990 har centret publiceret ca. 150 videnskabelige artikler, ligesom tre disputatser og fire Ph.D afhandlinger er udgået fra herfra.

MR-centret bidrager til speciallægeuddannelsen i specialerne diagnostisk radiologi og klinisk fysiologi/nuklearmedicin. Centret deltager i uddannelsen af humanbiologer og modtager speciale- og Ph.D.-studerende fra både det lægevidenskabelige og naturvidenskabelige fakultet, hvilket understreger MR-teknologiens tværfaglige potentiale. Centret deltager også i organisation og afholdelse af internationale kurser i emner inden for centrets fagområde bl.a som repræsentant for Københavns Universitet i en større ERASMUS-kursusserie.

Visioner

MR-centret vil arbejde for en yderligere styrkelse af den faglig integration på Hvidovre Hospital, således at MR-teknologiens tværfaglige muligheder udnyttes bedst muligt til gavn for patienterne.

Afdelingen lægger vægt på at udvikle nye, effektive patientvenlige diagnostiske metoder, blandt andet til erstatning af konventionelle metoder, som f.eks. kræver, at der lægges katetre i patienternes blodkar.

MR-centret vil arbejde for en styrkelse af den tværfaglige forskning for at afdække patofysiologiske processer og identificering af faktorer, som giver væsentlig information om behandlingseffekt og prognose. Aktiviteterne vil især koncentrere sig om studier af sygdomme i hjernen som f.eks. apopleksi, demens, epilepsi og dissemineret sklerose, hjertelidelser og sygdomme i bevægeapparatet.

Nøgletal

Normerede stillinger	14,0
Antal undersøgelser	3.203

Klinisk Biokemisk afdeling

Profil

Klinisk biokemisk afdeling er en paraklinisk service- og uddannelsesafdeling, hvis hovedopgave er at tilvejebringe relevante klinisk biokemiske og hæmatologiske informationer til brug for optimering af patientdiagnoser og -behandlinger, samt at fremme videnskabelig forskning inden for området.
Afdelingen er førende indenfor kvalitetsstyring og anvendelse af moderne teknologi og dens forskning er koncentreret om calcium metaboliske regulationsmekanismer, reproduktionsendokrinologi og informationsteknologiske EU-projekter.

Aktiviteter

Afdelingen er blandt landets 5 største hospitalslaboratorier med ca. 1.6 mio. analysesvar pr. år. Analyseproduktionen er de seneste år blevet effektiviseret ved udskiftning og automatisering af en meget stor del af afdelingens analytiske apparatur med direkte kobling til afdelingens computersystem samt til det Grønne System, således at rekvirering af laboratorieanalyser og svarafgivelse foregår elektronisk.

Afdelingen udfører dagligt 400–600 venepunkturer på indlagte – og ambulante patienter. Børneafdelingen har en ordning med blodprøvetagning hver tredje time døgnet rundt. For at understøtte hospitalets lands/landsdelsfunktion i diagnostik og behandling af patienter med calciummetaboliske parathyreoidea sygdomme har klinisk biokemisk afdeling etableret en kombineret stimulations- og suppressionsundersøgelse af parathyreoideasekretionen. Herudover udføres andre stimulationsundersøgelser for hypofyse- og binyrefunktion samt glukose- og laktosetoleranceundersøgelser.

Afdelingen varetager specialanalyser på det endokrinologiske område i et uformelt samarbejde med Bispebjerg og Sundby Hospital.

Klinisk biokemisk afdeling har de seneste år modtaget et stigende antal henvendelser om projekter fra de kliniske afdelinger og bistår ofte ved tilrettelæggelse af og med praktisk gennemførelse af kliniske forskningsprojekter.

Afdelingens lægestab rådgi-

ver de kliniske afdelinger i analysevalg og tolkning ved screening, diagnostik og monitorering af mangeartede sygdomme herunder ved mistanke om disseminieret intravaskulær koagulation og ved calciummetaboliske forstyrrelser, idet afdelingen på disse to områder har oparbejdet en betydelig erfaring.

Uddannelse og forskning

Hvidovre Hospital har 48 hospitalslaborantelever og udgør hermed én af landets største uddannelsesinstitutioner, hvoraf klinisk biokemisk afdeling uddanner de 36. Postgraduat uddannes afdelingens egne hospitalslaboranter systematisk i afdelingens apparatur- og analyserepertoire, således at de er i stand til at vurdere analysekvalitet og selv sørge for analysesvar døgnets 24 timer. I uddannelsen vægtes vedligeholdelse, fejlfinding og reparation af analyseudstyr. Afdelingens kvalitetspolitik realiseres gennem et sæt af kvalitetsmål, med dertil hørende metoder til monitorering og korrektion og kan med sine metoder opfylde de af Hovedstadens Sygehusfællesskab fremsatte servicemål.

Afdelingen varetager forskning og udvikling indenfor magnesium, calcium og parathyreoidea hormon (PTH) sekretionen.

Der arbejdes fortsat med at videreudvikle avanceret kombineret stimulations-suppressionsundersøgelse specielt med henblik på patienter i hæmodialyse. Efter at afdelingen har etableret celledyrkningsfaciliteter arbejdes der nu in vitro med at dyrke humane parathyreoideaceller for at undersøge sekretionsreceptorer, sekretionsdynamik og senere molekylærbiologisk beskrivelse af sekretionsprocessen, således at tolkning af in vivo undersøgelserne kan funderes på en molekylærbiologisk indsigt.

Afdelingen har et særligt forskningssamarbejde med endokrinologisk afdeling, gynækologisk-obstetrisk afdeling og nefrologisk afdeling. Afdelingen arbejder således med reproduktionsendokrinologi indenfor fertilitet og graviditet specielt undersøges hormon- og proteinproduktion fra endometrie, ovarier, placenta og foster, og den indbyrdes regulation. Desuden undersøges den patobiokemiske proces bag urinvejssten. Afdelingen deltager også i 3 EU-forskningsprojekter.

Klinisk biokemisk afdeling har inden for de seneste år udgivet 30–35 original- og oversigtsartikler i fagtidsskrifter og bøger årligt, samt i internationale tekniske rapporter. I samme periode har afdelingen årligt modtaget ca. 1,5 mio. kroner i eksterne forskningsmidler. Afdelingen har tre Ph.D.-studerende og 2 doktorafhandlinger er indleveret til bedømmelse.

Visioner

Det er afdelingens mål at blive ISO-9001 certificeret inden udgangen af 1995. Formålet med certificeringen er at skabe sammenhæng i ydelserne, opfylde kvalitetsmål, betone kvalitetsforbedringer, sikre tillid og konkurrenceevne og ikke mindst at udvikle et system, hvor dokumentation af kvaliteten er et naturligt og tilbagevendende element i afdelingens hverdag.

Afdelingen forventer at en fortsættelse af ét af EU-forskningsprojekterne, OpenLabs projektet, vil muliggøre en smidig integration af en klinisk problemorienteret produktionsstyring og en decentralisering af laboratoriefunktionerne i form af mere patientnære serviceydelser. Afdelingens mål er endvidere at udbygge forskningen indenfor det molekylærbiologiske område herunder at fastholde den internationale forskningsposition på det calciummetaboliske område og at udbygge den proteinkemiske forskning på en række kliniske områder.

Nøgletal

Normerede stillinger	142,6
Antal analyser	1.623.885
Antal patientkontakter:	
– ambulante patienter	58.916
– indlagte patienter	96.432

Klinisk fysiologisk/nuklearmedicinsk afdeling

Profil

Klinisk fysiologisk/nuklearmedicinsk afdeling udfører funktionsundersøgelser for alle kliniske afdelinger, og har et meget bredt sortiment på 150 forskellige patientundersøgelser. Afdelingen har særlig ekspertise indenfor sygdomme i mavetarmkanal, galdeveje, lever og kredsløb. Afdelingens forskning koncentrerer indsatsen om ovenstående sygdomme samt patofysiologi og dysregulation.

Opbygning og aktiviteter

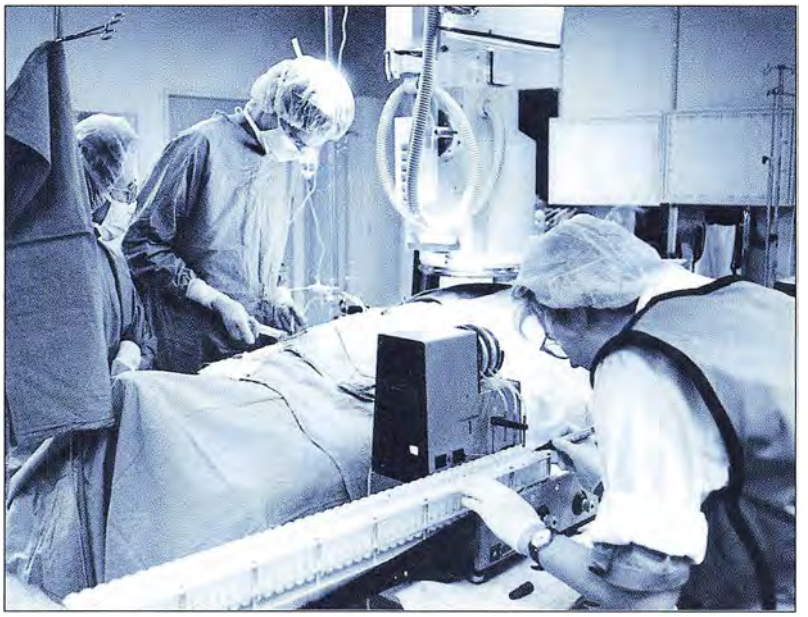
Afdelingen er en tværgående diagnostisk afdeling, hvis hovedydelse er diagnostiske funktionsundersøgelser med klinisk fysiologiske og nuklearmedicinske principper. Afdelingen har tæt samarbejde med næsten alle kliniske afdelinger, men har gennem årene haft speciel tæt relation til gastroenterologien. Afdelingen har lands-/landsdelsfunktioner med betydelig ekspertise indenfor avanceret diagnostik og specielle forskningsrelaterede procedurer. 25% af afdelingens større undersøgelser ligger indenfor sygdomme i mavetarmkanal, galdeveje, bugspytkirtel og lever. Andre undersøgelser vedrører hjertet og kredsløbets funktion, knogle-, nyre- og lungefunktion samt vurdering af endokrine kirtler, specielt skjoldbruskkirtlen.

Diagnostik og behandlingstilbud

Afdelingen har ofte introduceret nye teknikker forudgået af omfattende udviklingsarbejde og var således den første i Københavns Kommune, der udførte ultralydscanning af bugorganerne og kredsløb. Endvidere har afdelingen udviklet avancerede kateterisationsteknikker. Mange undersøgelsestyper er efter introduktion og validering overgået til andre afdelinger/specialer, ligesom uddaterede undersøgelser løbende er nedlagt og erstattet med mere tidssvarende.

Kvalitetskontrol og indpasning i optimerede diagnostiske strategier er essentielt for afdelingens undersøgelser og en

hjørnesten for rationelle strukturerede patientforløb. Langt de fleste af afdelingens undersøgelser er velegnede også til ambulante patienter, andre undersøgelser udføres som »bed side« diagnostik hos kritisk syge patienter.

Udover funktionsdiagnostik udføres også et stigende antal behandlinger med radioaktivt jod for sygdomme i skjoldbruskkirtelen.

Eksempler på klinisk fysiologisk/ nuklearmedicinske undersøgelser:

Galdestensdiagnostik, blødningsscintigrafi, pancreasfunktionsdiagnostik, levervenekateterisation, ventrikel- og galdemotilitetsdiagnostik, leukocytscintigrafi, Meckel's divertikelscintigrafi, myokardiescintigrafi, isotopkardiografi med bestemmelse af hjertefunktion (MUGA), arbejds-EKG, renografi, Cr-EDTA clearance til bestemmelse af nyrefunktion, nyrevenekateterisation, isotop M.C.U., knoglescintigrafi, distal trykmåling, hudperfusionstrykmåling, thyreoideascintigrafi og ultralydundersøgelse, halskardoppler og diagnostik af embolikilder, CBF. Lungefunktionsundersøgelse og EKG i hvile og arbejds-EKG.

Uddannelse og undervisning

Afdelingen er universitetsafdeling med tilknyttet professorat. Der er lang tradition for undervisning af lægestuderende, efteruddannelse af læger og speciallægeuddannelse i eget speciale, intern medicin og kirurgiske specialer. Afdelingen deltager også i uddannelse og efteruddannelse af laboranter og sygeplejersker, samt underviser ved kurser, kongresser og lignende.

Forskning og udvikling

Afdelingen er meget forskningsaktiv med forsknings- og udviklingsområder indenfor mavetarmkanal-, lever- og galdevejspatofysiologi, kardiovaskulær patofysiologi og diagnostisk fedmeforskning, omsætningsstudier og fysiologisk regulation. I de seneste 5 år er der udgået 154 videnskabelige artikler fra afdelingen, heraf 7 doktordisputatser. En nylig udført kvalitetsvurdering af afdelingens hovedforskningsområde, mavetarmkanals, lever- og galdevejspatofysiologi, efter internationale kvalitetskriterier har bedømt afdelingens forskning som værende af høj international standard. Andre forskningsmæssige interesseområder samler sig om hjerte, kredsløb, endokrine kirtler, bevægeapparat, ernæring og sygdomme hos børn. Afdelingen har endvidere internationalt forskningssamarbejde med grupper i Tyskland, Sverige, Finland og USA.

Visioner

Det er afdelingens mål at tilvejebringe den bedst mulige diagnostik med information om funktionsstatus for patienternes vitale organer og organsystemer. Afdelingens virke som dynamisk, progressiv og forskningsaktiv skal fastholdes og udbygges. Afdelingen ønsker at udbygge samarbejdet med de kliniske afdelinger omkring strukturerede patientforløb og ser udvidet funktionsvurdering nødvendiggjort af terapeutiske fremskridt som f.eks. genterapi som en udfordring. Afdelingens undersøgelses- og forskningsmetoder, der bringer den enkelte patient tæt på avanceret diagnostisk og medikoteknisk udstyr, samt anvendelse af åbne radioaktive isotopkilder kræver særlig ekspertise af læger, sygeplejersker og laboranter kombineret med kvalitetsbevidsthed og frontlinjeviden. Afdelingens forskningsområder ønskes fastholdt på højt internationalt niveau og udbygget nationalt som internationalt.

Nøgletal

Normerede stillinger	33,7
Patientundersøgelser pr. år	25.000
In vitro undersøgelser pr. år	20.000

154 videnskabelige publikationer de sidste 5 år, heraf 7 disputatser.

Klinisk immunologisk afdeling/ blodbank

Profil

Hvidovre Hospitals blodbank dækker den klinisk immunologiske service og blodforsyningen af Hvidovre og Sundby hospitaler. Foruden at dække disse hospitalers behov for rutineprægede blodbankmæssige undersøgelser og standardblodprodukter har Hvidovre Hospitals blodbank en række specialopgaver, som betinges af hospitalets infektionsmedicinske, nefrologiske, gynækologisk/obstetriske og plastikkirurgiske afdelinger. Blodbanken udfører konfirmatoriske virologiske laboratorieundersøgelser som en lands- og landsdelsfunktion for andre blodbanker.

Opbygning og aktiviteter

Blodbankens *Donorafsnit* producerede i 1994 15.700 blodportioner – en stigning på 14% i forhold til 1993. Resten af blodbankens omsætning på 21.900 portioner blod blev dækket af leverancer fra andre blodbanker.

Fraktioneringsafsnittet fraktionerede alle blodportioner til: SAGM-erytrocytsuspension, som består af røde blodlegemer, opslemmet i saltvand, friskfrosset plasma, som i mindre udstrækning anvendes lokalt, mens størsteparten sendes til Novo Nordisk til videreforarbejdning og endelig trombocytprodukter, som anvendes lokalt eller på Rigshospitalet.

Laboratorieafsnittet dækker først og fremmest de rutineprægede blodtypeserologiske og virologiske undersøgelser, som er forudsætningen for en sikker transfusionsbehandling. Desuden løser Hvidovre Hospitals blodbank en række mere specielle opgaver. Som eksempler kan nævnes:

- Diagnostik og profylaktiske undersøgelser af gravide og nyfødte med henblik på erytroblastoseproblemer.
- Konfirmatoriske virologiske undersøgelser ved positivt resul-

tat af anti-HCV, anti-HIV eller anti-HTLV I/II patient- eller donorundersøgelser.

■ Planlægning og efterfølgende udførelse af massiv transfusionsbehandling under primær operation af brandsårspatienter.

■ Kvalitativ bestemmelse af lymfocytsubpopulationer ved flowcytometri, herunder først og fremmest fastlæggelse af hel-

per/suppressor celleratio ved anti-HIV positive og andre potentielt immundefekte patienter.

■ Udførelse af »Branched DNA assay, Quantiplex«, en molekylærbiologisk metode, som er mere velegnet i det rutineprægede laboratorium end den traditionelt anvendte PCR-teknologi.

De nævnte konfirmatoriske virologiske undersøgelser udføres i betydelig udstrækning som lands- og landsdelsfunktion. Blodbanken har konsekvent satset på EDB og laboratoriemæssig automatisering.

Visioner

Storkøbenhavn disponerer i dag over 7 større og mindre blodbanker, og det er derfor naturligt, at der i en årrække har været gjort forsøg på at rationalisere området. Med moderne informationsteknologi kan rutineprægede laboratorie-undersøgelser centraliseres, samkøres og dermed rationaliseres. En afgørende faktor er etableringen af et fælles EDB-system for blodbankerne i Storkøbenhavn.

Det forventes også, at der i den nærmeste fremtid kan etableres en fælles lægevagt for blodbankerne i Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Hvidovre Hospitals blodbank vil i fremtiden udbygge sine infektionsmedicinske undersøgelser, således at afdelingen fortsat kan virke som referencelaboratorium for et stort antal andre blodbanker. Samtidig vil afdelingen forbedre sin molekylær-biologiske teknologi.

Blodbanken vil fortsat bestræbe sig på at yde optimal service til de afdelinger, som på Hvidovre og Sundby hospitaler modtager akut tilskadekomne patienter, og vil specielt medvirke til at sikre, at patienter med komplicerende abnorm blødningstendens får den optimale behandling med blodprodukter. Samtidig vil blodbanken fortsat aktivt udbygge sit samarbejde med obstetrisk afdeling og neonatalafdelingen specielt med hensyn til erytroblastosebehandling.

Sundhedsstyrelsen lægger stor vægt på, at produktionen af humane blodprodukter sker under optimale betingelser, og at der i alle landets blodbanker gennemføres en løbende, gennemgribende kvalitetskontrol. Det er blodbankens hensigt at udnytte sin store ekspertise specielt i infektionsmedicinske laboratorieanalyser til at tilbyde regionens øvrige blodbanker assistance på dette område.

Hvidovre Hospitals blodbank er i dag karakteriseret ved at have et veluddannet og aktivt personale, som med entusiasme tager nye arbejdsopgaver op.

Nøgletal

Normerede stillinger	50,5
Årlig omsætning af blodprodukter	
Erotrocytportioner	21.900
Trombocytportioner	11.000
Plasmaportioner	14.600

Antal årlige undersøgelser	
Blodtypebestemmelser	33.000
Forligelighedsprøver	46.000
Andre erytrocytundersøgelser	6.000
Screening for smittemarkører	72.000
Konfirmatoriske undersøgelser	1.400
Flowcytometri	2.700

Klinisk Mikrobiologisk afdeling

Profil

Klinisk mikrobiologisk afdeling er en tværgående serviceenhed, hvis to hovedopgaver er at diagnosticere infektionssygdomme i prøvemateriale fra patienter og at yde klinisk rådgivning i forbindelse med behandling og forebyggelse af disse. Afdelingen betjener både Hvidovre Hospital og praksissektoren i Københavns Kommune.

Diagnostik af infektionssygdomme

Diagnostikken er koncentreret om hyppigt forekommende analyser, som har en umiddelbar behandlingskonsekvens for patienten. Det drejer sig om påvisning af bakterier, svampe, virus og parasitter i mange forskellige typer af prøvemateriale, antibiotikaresistensbestemmelse af isolerede mikroorganismer samt koncentrationsbestemmelse af antibiotika i serum. Laboratoriemetoderne omfatter både klassiske mikrobiologiske metoder som lysmikroskopi og dyrkning på agarsubstrater samt nyere immunologiske hurtigmetoder. Førstnævnte er de bedst egnede metoder i situationer, hvor man på forhånd ikke ved præcist, hvad man skal lede efter (ca. 75% af alle analyser); sidstnævnte er især velegnede til specialundersøgelser, hvor opgaven er begrænset til at finde ud af, om prøven indeholder en bestemt mikroorganisme eller ej.

Klassiske mikrobiologiske metoder egner sig ikke til automatisering; derfor er laboratoriearbejdet stadig i overvejende grad håndværksbaseret. Automatisering af laboratoriedriften er dog indført ved en række specialundersøgelser, og der er indført et elektronisk laboratoriesystem til prøvebesvarelse. Afdelingen har et tæt samarbejde med Statens

Seruminstitut om nationale kontrol- og referencefunktioner og er herudover tilkoblet internationale kvalitetssikringsprogrammer.

Klinisk rådgivning

Mikrobiologiske prøvesvar kræver ofte rådgivning i forbindelse med tolkningen af fundets kliniske betydning og behandling med antibiotika. Afdelingens læger har en omfattende klinisk kontakt i form af telefonkonsultationer med afdelinger og praktiserende læger, patienttilsyn, og ugentlige konferencer med afdelinger, som har særligt mange infektionsproblemer. Et vigtigt element i dette arbejde er at sikre en rationel anvendelse af antibiotika. Misbrug af antibiotika medfører øgede behandlingsudgifter og kan herudover have alvorlige konsekvenser for patienterne i form af toksiske og allergiske bivirkninger, øget forekomst af hospitalsinfektioner og resistensudvikling hos bakterierne med deraf afledte behandlingsproblemer. Nettoresultatet af denne rådgivende indsats er således, at man opnår en bedre behandlingskvalitet for færre penge.

Sygehushygiejne

Sygehushygiejnen er det ældste og mest udbyggede kvalitetssikringssystem i Hvidovre Hospital. Laboratoriet indtager en nøglefunktion heri gennem overvågning af udbredelsen af hospitalsbakterier og opsporing af kilder til hospitalsinfektioner. Afdelingens læger har en omfattende rådgivningsfunktion inden for det sygehushygiejniske område i tæt samarbejde med hospitalets hygiejnesygeplejerske.

Forskning og udvikling

Afdelingen har en betydelig forskningsaktivitet med udgangspunkt i det klinisk mikrobiologiske rutinearbejde. Prioriterede forskningsområder er AIDS-relaterede infektioner og hospitalsinfektioner. Der er flere Ph.D.-studerende knyttet til afdelingen. Inden for det sidste år er der udgået 1 disputats og 2 Ph.D.-afhandlinger fra afdelingen. Der lægges vægt på, at afdelingen udvikles i et tværfagligt samarbejde mellem personalegrupperne.

Visioner

Fremkomsten af antivirale midler og HIV-epidemien har øget behovet for virusdiagnostik. En oprustning af den kliniske virologi vil derfor være et vigtigt indsatsområde inden for de kommende år. Indførelse af hurtigere og mere sensitive laboratoriemetoder vil forbedre diagnostikken, og udviklingen af nye forenklede laboratoriemetoder vil medføre, at laboratoriet vil kunne overtage analyser, som i dag udføres i speciallaboratorier. Omvendt vil en del analyser, som laboratoriet i dag udfører for praksis, kunne udføres af de praktiserende læger selv. Laboratoriet vil i den forbindelse tilbyde undervisning og kvalitetskontrol. Indførelsen af ny informationsteknologi vil reducere svartiden, især for analyser indsendt fra praktiserende læger.

Nøgletal

Normerede stillinger	34,4
Prøver, Hvidovre Hospital	47.106
Prøver, praksissektoren	111.865

Klinisk neurofysiologisk afdeling

Profil

Klinisk neurofysiologisk afdeling er en klinisk service- og udviklingsafdeling. Her foretages apparaturbaserede undersøgelser af den elektriske aktivitet i nervesystemet og muskulaturen hos patienter med især neurologiske sygdomme. Afdelingen har primært diagnostisk funktion, og dens arbejde falder inden for fire hovedområder, nemlig elektroencephalografi (EEG), elektromyografi (EMG), elektroneurografi (ENG), evoked potentials (EP) og søvnundersøgelser. Afdelingen er en landsdelsafdeling og én af dens væsentligste opgaver er at deltage i hospitalets landsfunktion som eneste center for epilepsikirurgi med dertil hørende højt specialiserede undersøgelser.

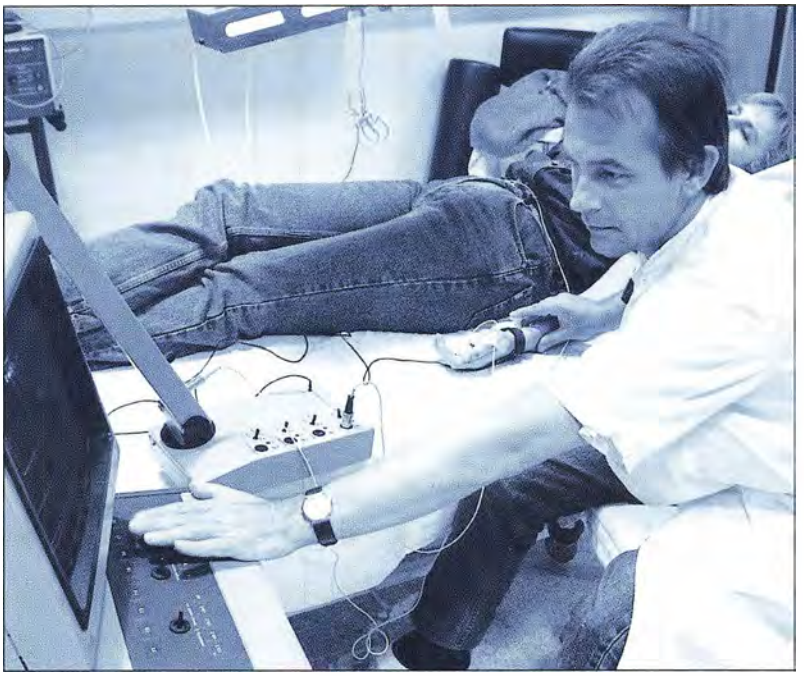
Undersøgelsesaktiviteter

EEG er en veletableret undersøgelse, hvis hovedindikation er epilepsi. Herudover anvendes EEG ved en række neurologiske sygdomstilstande, heriblandt akutte og subakutte betændelses-tilstande i hjernen, andre anfaldssygdomme, udviklingsanomalier og demenstilstande.

Udviklingsmulighederne for EEG på hospitalet er uløseligt knyttet til landsfunktionen som center for epilepsikirurgi, d.v.s. i nært samarbejde med neurologisk afdeling, neurokirurgisk afdeling, børneafdelingen, røntgenafdelingen, MR-videnscentret og neuropsykologisk afsnit. Således udføres den diagnostiske WADA-test som det eneste sted herhjemme som den sidste præoperative undersøgelse før epilepsikirurgi. Formålet med undersøgelsen er bl.a. at fastlægge, i hvilken hjernehalvdel sprogcentret er placeret. Undersøgelsen udføres sammen med radiologisk afdeling, neuropsykologisk afsnit og Epilepsihospitalet Dianalund. Desuden foretages som det eneste sted herhjemme elektrocorticografi, d.v.s. EEG direkte fra hjernens overflade i forbindelse med neurokirurgiske operationer.

Afdelingen er i øjeblikket ved at implementere avancerede da-

taprogrammer til en ny måde at lokalisere epileptiske foci (dipolbestemmelse).

EMG/ENG-undersøgelserne tilbydes ved muskellidelser, (myopatier), lidelser i det perifere nervesystem (neuropatier, kompressionssygdomme af enkelte nerver) og sygdomme i den neuromuskulære overledning (myastenier). Behovet for disse undersøgelser er stigende betinget af bedre behandlingsmuligheder.

Desuden tilbydes kvantitativ EMG til undersøgelse og monitorering af behandlingen hos patienter med dystoni (torticollis m.v.), en undersøgelsesmetode, der er udviklet og udføres i samarbejde med neurologisk afdeling på Hvidovre Hospital og øreafdelingen på Bispebjerg Hospital.

Ved EP – evokerede potentialer – undersøges forbindelserne mellem perifere nerver/muskler og centralnervesystemet med henblik på diagnostik af nervelæsioner også i rygmarv og hjerne. Afdelingen har udviklet metoder til disse undersøgelser, specielt magnet-evokerede potentialer.

Afdelingen har apparatur og expertice til at diagnosticere søvnforstyrrelser/søvnsygdomme af enhver art. Det drejer sig om klassiske neurologiske sygdomme, så som narcolepsi, idiopatisk hypersomni og den kvantitativt langt mere betydningsfulde søvnapnoe/hypersomnisyndrom, som skønsmæssigt mellem 5.000 og 10.000 københavnere lider af (»farlige snorkere«). Afdelingen har siden 1994 samarbejdet dels med andre afdelinger på Hvidovre Hospital og med Bispebjerg Hospital om diagnostik og håndtering af denne sygdomsgruppe. Det er hensigten, at især patienter med forstyrrelser i forbindelse med neurologiske sygdomme skal diagnosticeres ved klinisk neurofysiologisk afdeling og neurologisk afdeling, Hvidovre Hospital.

Forskning og undervisning

Afdelingens forskning og undervisning koncentrerer sig om metodeudvikling og kvalitetssikring samt formidling af undersøgelsesresultater til de rekvirerende læger. Afdelingen deltager aktivt i uddannelsen af neurologer og kliniske neurofysiologer som den eneste afdeling af sin art i Københavns Kommune.

Visioner

Klinisk neurofysiologisk afdelings daglige målsætning er at foretage neurofysiologiske diagnostiske undersøgelser på landsdelslandsniveau af høj teknisk og faglig kvalitet, at udføre undervisning og forskning samt metodeudvikling på universitetshospitalsniveau, og at formidle afdelingens aktivitet eksternt og internt.

Afdelingens målsætning indenfor EEG er at blive den førende afdeling indenfor avanceret elektroencephalografi herhjemme. Forudsætningerne er tilstede, idet afdelingens position som en del af landscenter for epilepsikirurgi giver specielle muligheder for EEG-epilepsidiagnostik med avancerede teknikker. Der vil fortsat være en høj produktion af standard-EEG undersøgelser alene på grund af hospitalets status som epilepsicenter og på grund af den store, alsidige børneafdeling. Herudover vil afdelingen naturligt være det eneste sted, hvor en række avancerede præ- og peroperative EEG-funktioner foretages.

Nøgletal

Normerede stillinger	14,1
EEG	1.779
EEG, langtidsregistreringer	131
EMG og ENG	770
EP og ERG	425
MEP	102
Corticografi	4

Patologisk afdeling

Profil

Patologisk afdeling varetager dels rutineopgaver indenfor diagnostik, dels udviklings- og forskningsopgaver samt undervisnings- og uddannelsesopgaver. Afdelingens diagnostiske arbejde omfatter betjening af hospitalets kliniske afdelinger, betjening af praktiserende læger og speciallæger i Københavns Kommune samt varetagelse af de cytologiske undersøgelser ved den forebyggende undersøgelse for livmoderhalskræft.

Opbygning og aktiviteter

Patologisk afdeling er en af landets største og har indenfor både læge- og laborantgruppen en subspecialisering, der tilgodeser hospitalets kliniske specialer samt betjeningen af primærsektoren.

Denne arbejdsstruktur betinger således, på trods af afdelingens størrelse, et snævert samarbejde mellem en mindre gruppe medarbejdere på patologisk afdeling og de kliniske afdelinger. Betjeningen af praksissektoren begyndte i 1990.

Uddannelse og undervisning

Afdelingen er en universitetsafdeling og har som sådan ansvaret for den prægraduate undervisning af lægestuderende i patologisk anatomi. Denne undervisning varetages af en professor og to lektorer. Afdelingen er kursusafdeling ved specialistuddannelsen indenfor patologisk anatomi og afdelingens læger deltager som kursusledere og undervisere ved Sundhedsstyrelsens kurser for uddannelsessøgende indenfor de forskellige specialer. Afdelingen deltager desuden i

uddannelse af laboranter og lægesekretærer og efteruddannelsen af portører til arbejdet på patologiske afdelinger.

Forskning og udvikling

Afdelingen er forskningsaktiv med etableret samarbejde dels med hospitalets afdelinger, dels med andre danske hospitalsafdelinger, dels med kliniske og patologiske afdelinger ved en række udenlandske hospitaler. Der er etableret forskningsgrupper på områderne leverpatologi, AIDS og histokemi samt eksperimentel aterosklerose.

Leverpatologi: I samarbejde med nationale og internationale kliniske afdelinger forskes indenfor bindevævsudviklingen ved alkoholiske og ikke-alkoholiske leverlidelser.

AIDS: I samarbejde med infektionsmedicinsk afdeling arbejdes med lungeforandringer hos HIV-positive patienter samt organforandringer hos AIDS-patienter og disse forandringers korrelation til stadie og behandling. Der er i samarbejde med Epidemiologisk Forskningsenhed, WHO og Danida etableret forskningsaktivitet omkring HIV – og andre infektioners påvirkning af immunsystemet.

Eksperimentel aterosklerose: I samarbejde med kliniske afdelinger og Levnedsmiddelstyrelsen er der etableret forskningsaktivitet inden for spontanudvikling af aterosklerose hos gendefekte kaniner og efterfølgende intervention.

Histokemi: I samarbejde med internationale centre og WHO arbejdes med problemerne vedrørende farvereaktioner og de forskellige farvestoffers kemiske struktur med henblik på at udarbejde internationale rekommendationer af valg af farvestof og dettes anvendelse i reproducerbare farvereaktioner.

Visioner

Det er afdelingens mål at fastholde og udvikle den førende position indenfor diagnostik og forskning vedrørende hepatologi og AIDS. Et nært samarbejde mellem patologisk afdeling, mikrobiologisk afdeling og infektionsmedicinsk afdeling kan få central betydning ved etablering af genterapi indenfor sygdomme som AIDS og cancer. Samtidig ønsker afdelingen at videreudbygge og videreudvikle det diagnostiske tilbud overfor både hospital og praksisområdet i takt med de behov, der betinges af de forskellige specialers udvikling.

Nøgletal

Normerede stillinger	66,4
Cytologiske undersøgelser	51.542
Histologiske undersøgelser	29.511
Autopsier	354

Røntgen-afdelingen

Profil

Røntgenafdeling betjener hospitalets afdelinger med røntgen- og ultralydundersøgelser samt billeddiagnostisk intervention. Afdelingens væsentligste funktions- og udviklingsområder ligger indenfor neuroradiologi, muskulo- og skeletalradiologi, børneradiologi, thoraxradiologi, gastroenterologisk radiologi og uroradiologi.

Afdelingen deltager i forskning og undervisning indenfor de ovennævnte funktionsområder.

Opbygning og aktiviteter

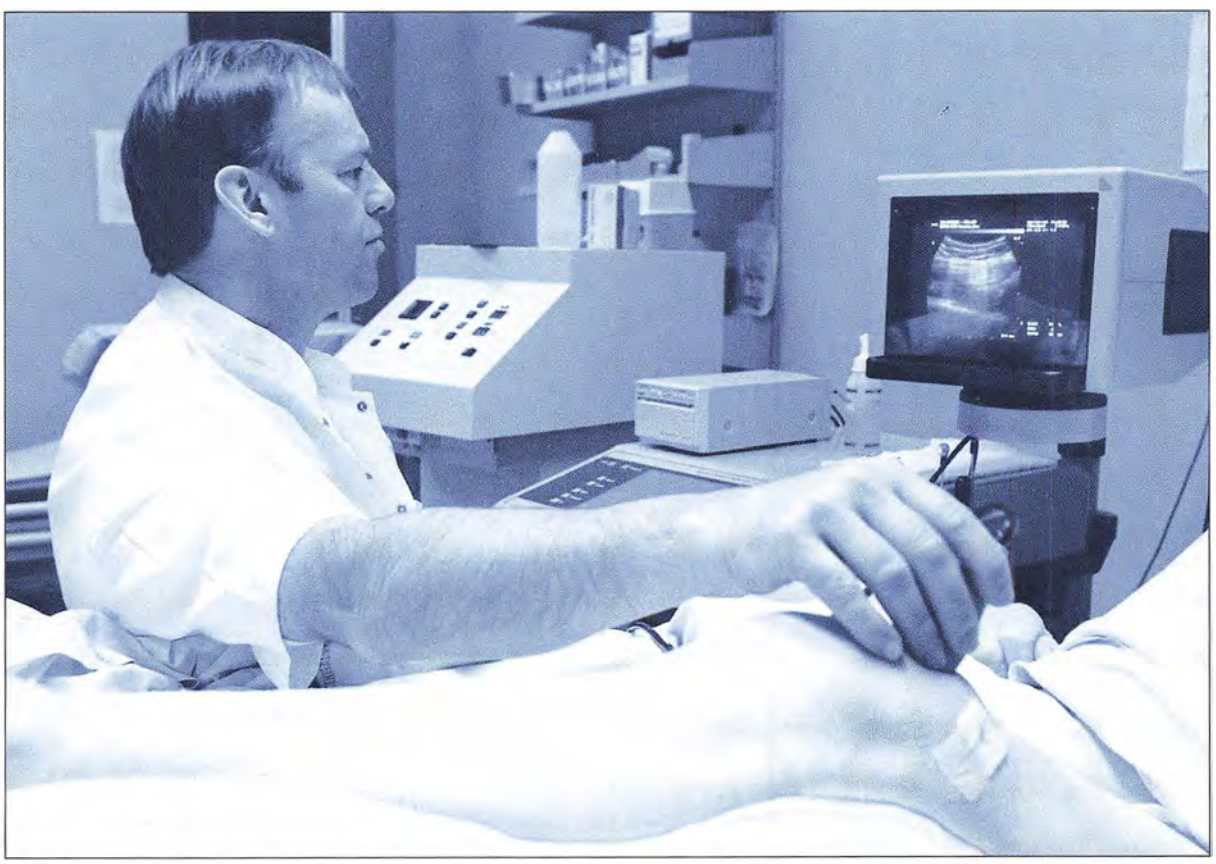
Røntgenafdelingen ligger centralt i Hvidovre Hospital, på samme etage som de kliniske ambulatorier. Naboer til røntgenafdelingen er Dansk Videncenter for Magnetisk Resonans og det endoskopiske afsnit.

Afdelingen består af 16 undersøgelsesrum og 5 konferencerum til de daglige klinisk-radiologiske konferencer. Der er 2 store fiksrum, hvor den primære granskning af undersøgelserne foretages. Disse er bl.a. udstyret med 2 dagslysfremkaldere og 2 laserkanoner. Afdelingen tilbyder CT-scanning og ultralyddiagnostik med moderne ultralydscanner, herunder en CT-scanner med spiralteknik og mulighed for 3-D teknik.

Undersøgelsestilbud

Årligt gennemføres mellem 80–90.000 undersøgelser. Ca. 7.000 heraf er ultralydundersøgelser, 3.500 CT-scanninger, ca. 400 myelografier og knapt 750 angiografier. Der holdes dagligt 13 kliniske røntgenkonferencer med deltagelse fra afdelingen.

Afdelingen yder landsdelsfunktion indenfor neuroradiologi, uroradiologi og ultralyd/røntgenvejledt galdevejsdiagnostik og intervention.

Et lægeteam bestående af en overlæge og en afdelingslæge er tilknyttet et eller flere af afdelingens funktions- udviklingsområder.

Afdelingen har med sin arbejdstilrettelæggelse med fordeling af ansvars- og funktionsområder sikret en indbygget kvalitetssikring.

Sygeplejersker og radiografer på afdelingen har i samarbejde med uddannelsesafdelingen skabt et efteruddannelses-program for radiografer og sygeplejersker i Hovedstadens Sygehusfællesskab. Plejepersonalet tilstræber at udføre en omsorgsfuld sygepleje til patienterne under røntgenundersøgelserne. De tager vare på, at patienten er velinformeret om forløbet, og tilstræber, at patienterne oplever et roligt og behageligt undersøgelsesmiljø med så korte ventetider som muligt.

Rekvisitioner af undersøgelser i røntgenafdelingen foregår via hospitalets edb-system, hvorfra de henvisende afdelinger også kan rekvirere oplysninger og vejledninger for patienterne om de forestående røntgenundersøgelser samt information til deres eget personale.

Forskning og uddannelse

Afdelingens læger er stærkt involveret i klinisk forskning såvel i afdelingens egne specialer som tværfagligt i samarbejde med hospitalets kliniske afdelinger. Blandt de tværfaglige forskningsprojekter kan nævnes forskning i bevægeapparatets sygdomme som en underafdeling af Østerbro-undersøgelsen, ultralydundersøgelse af hofteskred hos nyfødte samt undersøgelse af thymus med ultralyd hos såvel mature som præmature børn med korrelation til disse børns udvikling og immunologiske forhold.

Til afdelingen er der knyttet 12 radiografelever, der får teoretisk og praktisk undervisning af sygeplejepersonaler. Røntgenafdelingen modtager også sygeplejestuderende i 2-måneders praktikperioder samt et antal nordiske udvekslingsstuderende.

Visioner

Røntgenafdelingen ønsker at fortsætte og accelerere den tekniske modernisering af afdelingens apparatur i retning af den digitaliserede og tiltagende mere filmløse røntgenafdeling. For at fremskynde og smidiggøre patientforløbet ønsker afdelingen en tiltagende integration mellem hospitalets parakliniske afdelinger, her specielt mellem røntgenafdelingen og MR-centret. Dette vil optimere valg af billeddiagnostisk undersøgelse, lette rekvisitionerne af disse og minimere dobbeltundersøgelser, hvilket medvirker til at udnytte den diagnostiske kapacitet optimalt.

Afdelingen ønsker at udvide og forbedre ultralyddiagnostik og intervention for hele hospitalet indenfor de bestående organsystemer for at forbedre patientforløb og mest muligt udnytte de risikofrie ultralydbølger frem for røntgenstråler.

Afdelingen arbejder henimod den direkte transmission af billeder og svar på undersøgelser til de kliniske afdelinger for at forkorte patientforløbet. Dette forbedrer samtidig muligheden for den tværfaglige kommunikation og samarbejdet til gavn for den kliniske, tværfaglige forskning i afdelingen.

Nøgletal

Normerede stillinger	75,2
Antal undersøgelser	90.540

Skadestuen

Profil

Skadestuen behandler alle akut syge og tilskadekomne patienter, som ikke har haft mulighed for at opsøge egen læge. Ingen patienter afvises, men ikke alle behandles, da også en del med ikke-akutte skader henvender sig. Skadestuen behandler årligt 46.000 patienter, hvoraf ca. 10.000 indlægges.

Skadestuens optageområde dækker Vesterbro, Valby, Kgs. Enghave, Vigerslev, Vanløse og Hvidovre svarende til et underlag på 180.000 borgere. Herudover serviceres mange, der bor uden for optageområdet, men som arbejder eller bruger fritiden i optageområdet i dag- og aftentimerne.

Opbygning og aktiviteter

Skadestuen er placeret tæt ved akut modtageafdeling (AMA), visitation, fødegang, intensiv afdeling og psykiatrisk modtageafdeling. Den består af 10 behandlingsrum heraf ét til svært tilskadekomne patienter, ét til brandsårspatienter og to til dårlige medicinske patienter. Lægelig assistance til dårlige patienter rekvireres ved alarmkald til relevante specialer, når patienterne meldes over alarmcentralen.

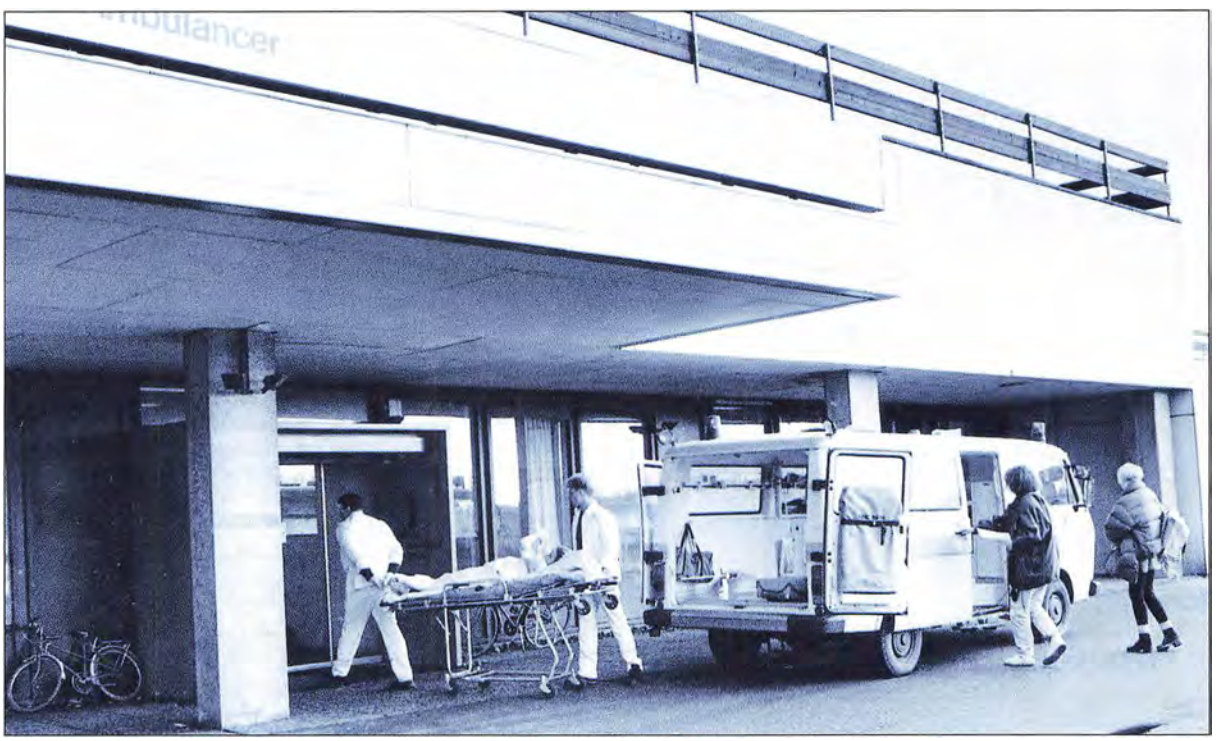
Der findes modtageplads for kemisk- og radioaktivt forurenede patienter umiddelbart ved ambulanceindgangen.

Ca. 70% af patienterne kommer selv til skadestuen og de sidste 30% bringes af ambulance. Skaderne fordeler sig således: Kirurgiske skader ca. 67%, medicinske skader ca. 10%, de resterende 23% består bl.a. af pædiatriske og gynækologiske skader og patienter med forgiftninger og misbrug.

Ca. 275 patienter dør årligt på skadestuen eller bringes hertil som døde. En af skadestuens vigtige opgaver er her at hjælpe de pårørende med at tage afsked og vejlede om de praktiske problemer i relation til dødsfaldet.

Behandlings- og sygeplejetilbud

Skadestuen har en selvstændig ledelse, som består af en overlæge fra ortopædkirurgisk afdeling og en oversygeplejerske. Skadestuens sekretariat er fælles med AMA og disponerer over 37 sekretærer. Vagthavende læger

på skadestuen er yngre læger fra ortopædkirurgisk afdeling. I den travleste periode fra kl. 10–22 suppleres også med en læge på mellemvagtsniveau. I princippet ses alle patienter af en læge. Skadelægen har visitationsret, d.v.s. han kan indlægge patienterne på de relevante afdelinger.

Skadestuen har egne portører, som varetager alle de akutte funktioner på AMA og skadestue. Derudover er portørernes tilstedeværelse vigtig i forebyggelsen af vold.

Opgaverne i forbindelse med modtagelse og iværksættelse af behandling af den akutte patient er meget sygeplejeorienterede. Skadestuen vægter både den fysiske pleje og omsorgen for patient og dennes pårørende meget højt. Nyansat plejepersonale får således 3 måneders oplæring efter et fastlagt introduktionsprogram. Arbejdet er meget selvstændigt og stiller store krav til overblik og evnen til at prioritere.

Skadestuen har et nært samarbejde med eksterne institutioner som Københavns Brandvæsen, Falck, politi, hjemmepleje og hjemmesygepleje, egen læge og pressen. Samarbejdet med praksissektoren er i 1994 udvidet ved en ny ordning, hvor en praktiserende læge indgår som samarbejdspartner i skadestuen for at fremme kommunikationen mellem hospitalsvæsenet og praksis.

Forskning

Fra afdelingen udgår til stadighed artikler om selvstændige skadeemner samt emner integreret i den videre behandling i hospitalets øvrige afdelinger, specielt ortopædkirurgisk afdeling.

Visioner

Skadestuen ønsker fremover at få mulighed for at tilrettelægge arbejdet, så opgaver, som hører til i primærsektoren, varetages dér, således at skadestuen kan lægge mere vægt på udbygning og oplæring i modtagelse af svært tilskadekomne patienter. Døgndækning med erfarent lægeligt personale er ligeledes et vigtigt mål for fremtiden.

Skadestuens indførelse af udvidet dataregistrering skal bruges i forbindelse med overvejelser om, hvordan man kan forebygge de specielt socialt relaterede ulykker i optageområdet.

Nøgletal

Normerede stillinger	78,5
Antal besøg	46.000

Uddannelses-afdelingen

Profil

Uddannelsesafdelingen er en uddannelses- og udviklingsafdeling, som betjener hospitalet med efteruddannelse og med konsulenthjælp i forbindelse med diverse faglige, mellemmenneskelige og organisatoriske udviklingstiltag. Efteruddannelsesaktiviteterne foregår hovedsagelig som kurser, konferencer, studiekredse, faglig vejledning og temadage. Nogle aktiviteter er beregnet for en enkelt afdeling eller en enkelt gruppe af personale, andre er åbne tværfaglige eller fagspecifikke kurser, der tillige i et vist omfang er åbne for eksterne deltagere fra social- og sundhedssektoren. Uddannelsesafdelingen samarbejder med uddannelsesafdelingerne på de øvrige københavnske hospitaler, AMU-centre og Folkeuniversitetet om visse kurser og seminarer. Afdelingen har desuden generelt bred kontaktflade til både den offentlige og den private sektor.

Opbygning og aktiviteter

Afdelingens opgaver har de seneste år været stigende i antal og kompleksitet. Som eksempel på opgaver kan nævnes konsulenthjælp ved samarbejdsproblemer, ved udarbejdelse af målsætning og ved kvalitetsudvikling.

En del ansatte især på ledelsesniveau søger i afdelingen personlig rådgivning om uddannelse og karriereudvikling. Uddannelsesbehovene generelt afdækkes via behovsundersøgelser og via løbende kontakt med såvel hospitalsledelse, afdelingsledelser som medarbejdere.

Uddannelsesafdelingen står for hospitalets fællesintroduktion af nyansatte og ser det som en vigtig opgave at være med til at sluse nye medarbejdere godt ind i hospitalet. Afdelingen tager imod mange af hospitalets officielle gæster og arrangerer rundvisning og møder med forskellige afdelinger. Afdelingen samarbejder med flere skoler i Københavnsområdet om at have elever i erhvervspraktik på hospitalet. Uddannelsesafdelingens ergonomikonsulent betjener hospitalets ansatte med hjælp og vejledning i ergonomiske spørgsmål og vejleder i forbindelse med indkøb af nyt udstyr og inventar. Hvidovre Hospital optager ca. 50 lægesekretærelever om året. Uddannelsesafdelingen tilrettelægger lægesekretæruddannelsen og står for den teoretiske del af undervisningen. Desuden uddannes faglige vejledere inden for sygeplejen. Afdelingen betjener hospitalet med AV-bistand, f.eks. udarbejdelse af patientinformation eller materiale til præsentation af forskningsresultater.

Uddannelseschefen holder ugentligt et møde med to repræsentanter fra hospitalsledelsen. Dette forum udgør den formelle afdelingsledelse, mens de daglige ledelsesopgaver varetages af uddannelseschefen og souschefen.

Visioner

Der er sket en ændring i den betydning arbejdet har i dagligdagen, idet tendensen går mod en ny og mere individualistisk opfattelse, hvor arbejdet forventes at give mening, og hvor der stilles krav om personlig udvikling og selvrealisering via arbejdet.

Der er samtidig sket en opblødning af den traditionelle arbejdsdeling. Moderne ledelse giver medarbejderne større beføjelser, og arbejdsgiverne forventer, at medarbejderne lever op til dette og er i stand til selvstændigt at planlægge, organisere og udføre arbejdet. Derfor er der et voksende behov for alsidigt kvalificeret arbejdskraft, som hurtigt kan tilpasse sig nye situationer. Dette forudsætter efteruddannelse, som metodisk og indholdsmæssigt udformes således, at der sker en afbalancering af investeringen i de menneskelige ressourcer og de direkte faglige kvalifikationer.

Desuden har arbejdsmiljøet og kulturen i institutionerne stigende betydning for medarbejdernes opfattelse af arbejdet og arbejdspladsen. Uddannelses- og udviklingsaktiviteterne skal derfor også være kulturudviklende og bidrage til, at det interne samspil og samarbejde mellem enkeltpersoner, grupper og afdelinger fungerer tilfredsstillende.

Det kan være svært skarpt at adskille erhvervskvalificerende og personligt udviklende undervisning. For medarbejderen vil uddannelse og udvikling være den bedste investering med henblik på at fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet. Kompetence er blevet den nye tids sikkerhed i jobbet. Udviklingen vil sandsynligvis medføre, at medarbejderne får behov for at investere mere af deres egen tid til uddannelse og udvikling fremover. Til gengæld forpligter hospitalet sig til at tilrettelægge relevante uddannelsesforløb. Arbejdspladsen vil i højere grad udvikle sig til et dynamisk lærested, hvor læring bliver en naturlig del af arbejdet.

Afdelingsledelserne forventes fremover i langt højere grad at opstille mål for, hvad de gerne vil nå via uddannelse og udviklingsaktiviteter, således at uddannelse ikke bliver et »tag-selv-bord« for medarbejderne, men et bevidst valg, som tages af afdelingsledelsen i samråd med den enkelte medarbejder. Der kan f.eks. blive tale om at opstille konkrete mål for, hvordan medarbejderkvalifikationer, organisation og opgaver skal »flytte sig« ved hjælp af uddannelse. Også implementeringsprocessen, skal inddrages i uddannelsesplanlægningen.

I Uddannelsesafdelingen arbejdes der ud fra den antagelse, at de vigtigste kvalifikationer for Hvidovre Hospitals medarbejdere for tiden er følgende:

- *generel omstillingsparathed og fleksibel indstilling til at arbejde under nye vilkår under konstant forandring*
- *evne og vilje til at aflæse brugernes behov og krav. Specielt store krav om serviceorienteret holdning og individuel indsigt*
- *ajourførte og vedligeholdte faglige kvalifikationer*
- *evne og vilje til samarbejde og opblødning af uhensigtsmæssige faggrænser.*

Nøgletal

Interne kurser, åbne	120
Interne kurser, afdelinger	41
Interne kursustimer	2.217
Antal kursister i alt	4.706

Sygeplejeafdelingen

Profil

Sygeplejeafdelingen på Hvidovre Hospital er med sin stab direkte knyttet til sygeplejedirektørens faglige ansvar i hospitalets direktion. Sygeplejeafdelingen har det overordnede ansvar for, at det samlede sygeplejepersonale i hospitalet besidder de kvalifikationer, der til enhver tid er behov for. Sygeplejeafdelingen er ligeledes engageret såvel i sygeplejefaglige som tværfaglige aktiviteter, der går på tværs af institutioner og sektorer. Det samme gælder såvel på landsplan som på internationalt plan. Grundopfattelsen bag Sygeplejeafdelingens funktioner er, at sygeplejearbejdet er en integreret del af den samlede indsats på hospitalet.

Værdigrundlag

Sygeplejeafdelingen har igangsat en utraditionel proces i samarbejde med de ledende sygeplejersker på hospitalet, hjemmesygeplejen og plejehjem samt sygeplejerskeuddannelsen. Formålet hermed er at skabe et fælles værdigrundlag for sygeplejefunktionerne ud fra ideen om, at fælles grundsyn og holdning øger forståelsen for samarbejdet. Et sådant grundsyn er f.eks. afgørende for, hvordan patienterne medinddrages i pleje og behandling. Det værdigrundlag, man er blevet enige om, afprøves nu i praksis hos de fire samarbejdspartnere. Herudover har Sygeplejeafdelingen, inspireret af jævnligt afholdte møder med hospitalets ca. 30 oversygeplejersker, igangsat en række andre initiativer som f. eks.:

Den demente patient

Den demente patient og dennes pårørende har været i fokus de senere år. Afdelingerne har i stigende grad oplevet kompleksiteten i indlæggelsesforløbet og en række faglige og etiske problemer i sygeplejen. Via en temadag og efterfølgende kursus, hvis formål var at bedre vilkårene for demente patienter og deres pårørende, har sygeplejepersonalet i afdelingerne nu fået større viden, således at de kan rådgive og afprøve nye tiltag samt arbejde med at oprette nye plejeenheder for demente patienter på hospitalet.

Psykiatrisk tilsyns-sygeplejerske

For at forebygge, at nogle patienter bliver udsat for unødige flytninger mellem psykiatrisk afdeling og de somatiske afdelinger og for at hjælpe sygeplejepersonalet i sidstnævnte afdelinger med støtte og ekspertise i forbindelse med pleje af patienter med psykiatriske problemer, har man etableret en stilling som psykiatrisk tilsynssygeplejerske. Efter positive erfaringer gennem en forsøgsperiode er stillingen nu permanent.

Oprettelse af særlig attraktive stillinger

For at tiltrække nye sygeplejersker har Sygeplejeafdelingen oprettet et antal uddannelsesstillinger for nyuddannede sygeplejersker. Her suppleres grunduddannelsen med kompetencegivende undervisning, der efter 18 måneder afsluttes med et kursusbevis. Fra hele landet har der været stor søgning til de to første hold af sygeplejersker. For at fastholde hospitalets erfarne sygeplejersker har Sygeplejeafdelingen oprettet særlige 2-årige kursusstillinger bl.a. inden for områderne smerter, sundhedsfremme og kroniske sygdommes indvirkning på livskvaliteten. Uddannelsen afsluttes med en skriftlig opgave og et kursusbevis. Det første hold med 13 deltagere startede 1. januar i år.

For at højne kvaliteten og udvikle sygeplejefaget generelt har man i samarbejde med hospitalets uddannnelsesafdeling oprettet en 2-årig faglig vejlederuddannelse for sygeplejersker, ligesom der er indført en klinisk vejlederfunktion i forbindelse med uddannelse af sygeplejestuderende og social- og sundhedsassistentelever.

Dokumentation

Der er i de senere år brugt mange ressourcer på udvikling af dokumentation af klinisk praksis i såvel hospitalet som i sygeplejeafdelingen. Sygeplejejournalen, som blev indført i 1992, er blandt de daglige dokumentations- og kommunikationsredskaber i sygeplejen. Den er sammen med lægejournalen forløberen for den elektroniske patientjournal, som en tværfaglig projektgruppe arbejder med på hospitalet.

Primær sundhedstjeneste

Sygeplejeafdelingen lægger stor vægt på samarbejdet med primærsektoren. Blandt samarbejdsprojekterne med denne er oprettelsen af de såkaldte kurpladser, som skal forebygge, at ældre mennesker indlægges. Ældre, der har svært ved at klare hverdagen, får nu tilbudt et kort intensivt ophold på et af lokalområdets plejehjem. Det har vist sig at styrke deres evner for egenomsorg og risikoen for indlæggelse nedsættes dermed betydeligt.

Visioner

Sygeplejeafdelingen på Hvidovre Hospital arbejder for, at de ledende og undervisende sygeplejersker i hospitalet fremover skal skabe rum for reflektion og afklaring af begreber i hverdagen. De skal understøtte stillingtagen til arbejdsopgaver i forhold til patientkrav og mål, samt skabe sammenhæng mellem etiske forpligtelser og personlig faglig udvikling. De skal styrke omsorgen i praksis. Sygeplejeafdelingen og de ledende og undervisende sygeplejersker skal i samarbejde med personalet sørge for, at patienternes problemstillinger er styrende for, hvilke faglige kvalifikationer, der skal være til rådighed og herigennem sikre en fortsat faglig udvikling indenfor sygeplejen. Der foregår et stigende antal forskningsaktiviteter inden for den kliniske sygepleje, hvilket Sygeplejeafdelingen også fremover vil stimulere. Man ved allerede nu, at den tværvidenskabelige forskning, som også sygeplejersker deltager i, frembringer vigtig ny viden om årsagerne til sygdom, behandling og mestring af sygdom. Sygeplejeafdelingen vil satse på at initiere samarbejdet med Universitetshospitalernes Center for Sygeplejeforskning (U.C.S.F.) for gennem forskningsaktiviteter at udvikle områderne sundhedsfremme, omsorg og pleje. Visionerne for god sygepleje vil fortsat omhandle både omsorg for og til patienten og generelle effektivitetsbestræbelser i forhold til udviklingsstrategier indenfor sygeplejen.

Nøgletal

Normerede stillinger	48,7
– heraf vikarkorps	34,5
Uddannelsesstillinger	45
Kursusstillinger	13
Sygeplejestuderende	350
SOSU-elever	84

Central-køkkenet

Profil

Hvidovre Hospitals centralkøkken står for kostforplejningen til samtlige afdelinger, kantiner og cafeteria på hospitalet. Centralkøkkenet får bestillingerne på grundlag af rekvisitioner via det »Grønne Systems« kostrekvireringsmodul. I alt fremstiller de 100 medarbejdere dagligt, hvad der svarer til tre hovedmåltider og 2–3 mellemmåltider til ca. 1350 personer.

Aktiviteter

Centralkøkkenet leverer morgenmad og frokost til de enkelte afdelinger, som derefter så selv anretter og serverer måltiderne efter patienternes ønsker. På et stigende antal afsnit anrettes frokosten, hovedsagelig smørrebrød, og en lun ret som buffet.

Til aftensmåltidet anrettes den varme mad på tallerkener i centralkøkkenet og distribueres til samtlige afdelinger.

Psykiatrisk afdeling, som ligger ca. 2 km fra centralkøkkenet, får leveret råvarer til ét døgns forbrug ad gangen foruden varm middagsmad til midt på dagen. Desuden leveres der råvarer, når medarbejdere og patienterne samarbejder om at lave maden.

Idégrundlag for kosten

Centralkøkkenet lægger vægt på at tilbyde kost, der tilgodeser de ønsker og behov, som hospitalets meget forskellige patientgrupper har. Da hospitalet har mange fremmedsprogede patienter, er det altid muligt at få en varm ret uden svinekød f.eks.en vegetarret, som der også blandt de øvrige patienter er stigende interesse for.

I køkkenet smøres stadig mere smørrebrød med pålæg uden svinekød, da flere og flere fastboende fra andre kulturer har fået smag for det danske smørrebrød.

Køkkenet fremstiller desuden særlig børnevenlig kost som f.eks. burgere og spagetti med kødsovs til børneafdelingen. Der fremstilles desuden specialkost som slankemad, kræsekost eller anden specialkost, der tilgodeser de særlige ernæringsbehov, som patienterne på en hvilken som helst afdeling på hospitalet kan have. De ca. 150.000 specialmåltider, som tilberedes på årsbasis, fremstilles i et velfungerende samarbejde mellem hospitalets 5 kliniske diætister og centralkøkkenets diætafdeling.

Omstrukturering

Centralkøkkenet er i slutfasen af en større organisatorisk omstrukturering og teknisk renovering. Den større valgfrihed ved morgenmaden og frokosten, som omstruktureringen har

Visioner

Centralkøkkenet ønsker at gennemføre regelmæssige brugerundersøgelser for at få belyst patienternes mening om måltiderne bl.a. til brug ved justeringer af menuplanerne. Når den første brugerundersøgelse er gennemført, ønsker man bl.a. ved hjælp af informationerne herfra at fremstille en pjece til alle nyindlagte patienter. Pjecen skal kort orientere patienterne om kosttilbuddene på hospitalet.

Det er ligeledes planerne at øge centralkøkkenets information til hospitalets personale, så det bedre kan rådgive patienterne samt tilbyde mere patientvenlige menuplaner tilpasset de enkelte afdelinger. Centralkøkkenets mål er at blive endnu bedre til at servicere hospitalets patienter og personale med ernæringsrigtig og indbydende kost fremstillet af en medarbejdergruppe med en ajourført indsigt i moderne ernæringsteori, organisation og service.

medført, er populær hos både patienter og personale. Et resultat af omstruktureringen er imidlertid, at det er blevet fysisk hårdere at arbejde i centralkøkkenet. En ergoterapeut fra hospitalets uddannelsesafdeling er derfor ved at træne personalet i hensigtsmæssige arbejdsstillinger og løftetekniK.

Uddannelse

Strukturændringen i centralkøkkenets organisation har skabt behov for uddannelse af alle medarbejdere, da mange har fået nye arbejdsopgaver. Stadig flere faglærte indgår i centralkøkkenets medarbejdergruppe og alle medarbejdere har i 1994 været på bl.a. obligatoriske 2-dages kurser.

Nøgletal

Normerede stillinger	103,1
Kostdage til patienter	340.000

Central-for-syningen

Centralforsyningen bestiller og forsyner hele hospitalet med varer af enhver art. Afdelingen har et ordrekontor, der foretager samtlige indkøb og bl.a. sørger for at ajourføre varekataloger og reparerer og udleverer kontormaskiner. Centralforsyningen er ved at færdigudbygge ét stort centralt lager, hvorfra alle hospitalets afdelinger kan rekvirere deres varer via edb. Centralforsyningens forsyningskorps sørger for forbrugsvarer til alle afdelinger og returnerer alle former for affald, der sorteres med henblik på genbrug eller forbrænding.

Centralforsyningen står for hospitalets store, edb-styrede transportanlæg, som anvendes til alle former af varetransport, herunder al mad fra Centralkøkkenet. Al intern post mellem institutioner, der hører til hospitalet samt prøver distribueres af Centralforsyningen, der også sikrer, at udlånte hjælpemidler til udskrevne patienter kommer retur, ligesom afdelingen har ansvaret for hospitalets linnedmagasin.

Nøgletal

Normerede stillinger	66,5
Transporter pr. døgn (transportanlæg)	750
Lagerførte varenumre	2.300
Linnedforbrug pr. uge	30.000 kg

Mediko/Edb afdelingen

Profil

Mediko/Edb afdelingen varetager stort set alle medikotekniske og edb-tekniske opgaver på Hvidovre Hospital. Afdelingen er således ansvarlig for indkøb, vedligeholdelse, reparation og registrering af alle typer medikoteknisk apparatur samt vejledning omkring disse. Afdelingen leverer tilsvarende serviceydelser på edb-området samt vedligeholder netværk og underviser brugere heraf. Mediko/Edb afdelingen er en serviceafdeling, som i samarbejde med hospitalets øvrige afdelinger arbejder på at optimere og forbedre patientbehandling og arbejdsgange. Afdelingen deltager i og initierer udviklingsarbejde inden for edb og medikoteknik.

Opbygning og aktiviteter

Finmekanisk afsnit varetager bl.a. vedligeholdelse og reparation af mekanisk opbygget apparatur samt brugervejledning i disse. Apparatteknisk afsnit varetager bl.a. vedligeholdelse og reparation, netværksinstallation og registrering inden for det medikotekniske og edb-tekniske område. Programteknisk afsnit varetager bl.a. undervisning, implementering og sikkerhedsopgaver inden for edb-området. Afdelingslederen er chef for de tre afsnits daglige ledere, et fælles sekretariat samt et udviklingsafsnit.

Ud over de daglige opgaver, som bl.a. omfatter opgaver som vedligeholdelse af anæstesiudstyr, fejlretning på edb-systemer og indkøb af hardware og software, arbejder Mediko/Edb afdelingen med at koordinere og fremme informations-teknologien på hospitalet. Dette sker overordnet ved arbejdet med en IT (Informationsteknologi) -strategi for Hvidovre Hospital og løbende ved forskellige udviklingsprojekter, hvor afdelingen undersøger og udvikler de muligheder, som informationsteknologien giver på de mediko- og edbtekniske områder. Blandt disse kan nævnes den elektroniske patientjournal i samarbejde med Dansk Sygehusinstitut og støttet af Sundhedsministeriet, et sikkerhedsprojekt i samarbejde

med den europæiske standardiseringsorganisation CEN, videreudvikling af Grønt System samt et nyt edb-net til hospitalet. Mediko/Edb afdelingen står desuden for kvalitetssikringen på de produkter og ydelser, som købes af eksterne leverandører. Afdelingen fungerer således som garant for, at apparater og redskaber til brug i hospitalets øvrige afdelinger fungerer optimalt.

Mediko/Edb afdelingen i en fremtidig IT-struktur

Den generelle IT-udvikling viser følgende tendens: Der arbejdes i stigende grad med åbne systemer, hvor mange forskellige delsystemer integreres i netværk. Kommunikation af data mellem delsystemerne sker på basis af standarder for transmission, og hvor data kan ses og bearbejdes af den enkelte bruger på basis af standarder for visning og behandling af data.

Mediko/Edb afdelingen opfatter derfor informationsteknologien bredt, d.v.s. fra indsamling af data eksempelvis via medikoteknisk udstyr, over analyse, præsentation og kommunikation af data. Afdelingen arbejder målrettet med at videreudvikle alle fire kategorier i forhold til de muligheder, som informationsteknologien tilbyder. Basis i dette arbejde er etablering af et nyt netværk baseret på lysleder-teknologi, som påbegyndes i 1995. Derudover arbejder afdelingen med områder som eksempelvis laboratoriesystemer, billeddiagnostik, kliniske specialsystemer som f.eks. neurofysiologiske analysesystemer og sikring af data mod misbrug. Disse projekter foregår i et tæt samarbejde med brugerne af de forskellige systemer, ligesom afdelingen ser en vigtig opgave i at undervise hospitalets medarbejdere i brugen af de edb-systemer, som findes på hospitalet. Det er karakteristisk for afdelingen, at der er mange samarbejdsrelationer med resten af hospitalet. Derfor prioriterer afdelingen viden om anvendelsen af mediko- og edb-teknisk udstyr, hvor det konkret bruges i hverdagen samt uddelegering af afdelingens egen kompetance i form af bl.a. undervisning og rådgivning.

Visioner

Rapporten fra Dybkjær-udvalget om »Infosamfundet år 2000« peger på nødvendigheden af at videreudvikle informationsteknologien i sundhedssektoren. Dette arbejde er allerede påbegyndt i Mediko/Edb afdeling, og afdelingen ønsker også i fremtiden at være garant for optimal patientbehandling og -information og for brugervenlig adgang til data for hospitalets medarbejdere. Det skal ske via etablering af nyt netværk samt ved øget integration af hospitalets mange delsystemer. Disse skal i højere grad gøres brugervenlige, således at de redskaber, som informationsteknologien tilbyder, integreres i hospitalets daglige drift til gavn for både patienter og medarbejdere.

Afdelingen indgår i et tæt samarbejde med andre hospitalers mediko- og edb-tekniske afdelinger om indkøb, vedligeholdelse, kvalitetssikring og udveksling af kompetence. Desuden ønsker afdelingen at styrke sine internationale relationer bl.a. ved at deltage i EU-projekter.

Nøgletal

Normerede stillinger	27,5
Antal instruktionstimer pr. år	6.000
Antal servicehenvendelser pr. år	30.000
Antal terminaler/ PC'ere/printere	1.500
Værdi af hospitalets mediko-tekniske apparaturpark (excl. MR)	175 mio. kr.

Portør-centralen

Under Portørcentralen med dens 75 medarbejdere hører en række forskellige arbejdsopgaver afhængigt af tidspunktet på døgnet. Om dagen sørger Portørcentralen for bemandingen på centraloperationsgangen, for piccolinefunktionen, transport og anden bistand i forbindelse med patienter, som dør, interne flytninger og hospitalsvagtfunktionen. Også hospitalets postfunktion, hvor man dagligt indsamler og fordeler 2.000 breve og anden post, prøver, pakker og lignende, pakker nye journaler til afdelingerne og fremstiller navneskilte, hører til i Portørcentralen.

Om aftenen og natten betjener Portørcentralen hele hospitalet med enhver form for portøropgaver fra faste opgaver som udskiftning af dialysesenge eller løft af patienter hver 2.–3. time til indsamling af akutte prøver og journaler. Desuden overvåges de alarmer, som er installeret i Portørcentralen som f.eks. overfaldsalarmer fra skadestuen og den psykiatriske modtagelse og indbrudsalarmer fra afsnit, der er lukket i aften- og nattetimerne. Også vægtertjenesten foretages herfra fra kl. 15–7 både internt og eksternt på hospitalet. Særligt uddannede portører passer desuden brandvagten.

Portørskolen

Portørskolen flyttede ved årsskiftet til Hvidovre Hospital i portørcentralens regi. Uddannelsen, som varer 8 måneder med 2 gange 14 dages skoleophold på hospitalet, vil blive integreret i Hvidovre Hospital, som nu skal modtage portører fra hele landet i forbindelse med skoleopholdet. Portørcentralens instruktører er blandt de førende herhjemme hvad angår brug af hjælpemidler og løsning af løftetekniske problemer. Der er et velfungerende samarbejde med bl.a. fysioterapeuter for at forebygge og behandle det stigende antal rygproblemer på hospitalerne.

Kvalitetssikring

Portørcentralen er i gang med at kvalitetssikre flere projekter. I samarbejde med laboratorierne gælder det f.eks. hurtig og sikker transport fra brugerne til laboratorierne, ligesom man i tæt samarbejde med såvel afdelingernes som de enkelte patienters ønske vil sikre arbejdet bl.a. med løfterunderne. Tilbagemeldingerne på disse initiativer har vist stor tilfredshed hos brugerne.

Nøgletal

Normerede stillinger	85,4	Patientløft m.v. pr. døgn	65
Patienttransporter pr. døgn	130	Rekvisitioner på piccolinearbejde pr. døgn	340

Sterilcentralen

Sterilcentralen er en serviceenhed for alle hospitalets afdelinger. Sterilcentralens hovedopgave er at forsyne samtlige afdelinger, herunder alle ambulatorier og sengeafdelinger, med sterile utensilier som f.eks. operationsudstyr, anæstesiudstyr – og alt andet sterilt via edb-bestillinger. Operationsgangen er den største aftager af Sterilcentralens produktion.

Afdelingen ledes af en oversygeplejerske, og medarbejderstaben består i øvrigt af én afdelingssygeplejerske, én førsteassistent samt sygehjælpere, hospitalsmedhjælpere og sekretær. Der arbejdes dagligt på Sterilcentralen fra 7–22, i weekenden 8–16 og derudover har afdelingen fast tilkaldevagt fra 16–23.

Sterilcentralen har som den anden danske sterilcentral – ud over Ålborg Sygehus – totalt centraliseret arbejdsprocessen omkring aflevering af snavsede varer, rengøring og sterilisering af disse, herunder autoklavering, samt pakning af alle sterile varer. Fra Sterilcentralens 7 pakkeområder leveres eksempelvis alt færdigpakket til operationsafdelingen, således at operationssygeplejerskerne her i modsætning til på andre hospitaler ikke selv behøver at bruge tid på pakning af instrumenter etc. Det er også set ud fra en sygehushygiejnisk synsvinkel en stor fordel.

Sterilcentralens medarbejderstab er stabil med få udskiftninger. Sterilcentralens medarbejdere har kendskab til alle afdelinger og sender derfor på eget initiativ også ekstra forsyninger af sterile varer ud, når man erfaringsmæssigt ved, at patienttilgangen øges, som det eksempelvis er tilfældet på Skadestuen omkring højtiderne.

Arbejdet på Sterilcentralen kræver indsigt i alle former for kirurgiske specialer og hele anæstesiområdet. For at kunne yde den nødvendige service over for brugerne undervises medarbejderne for at ajourføre disses kendskab til samtlige enheder og deres brug.

Visioner

Det er Sterilcentralens mål at opretholde og udbygge den effektive, udadrettede og fleksible service overfor samtlige afdelinger.

Nøgletal

Normerede stillinger	40,9
Antal udleverede enheder	725.713

Social-rådgiver-afdelingen

Profil

Socialrådgivernes arbejde er at behandle sociale problemer, der er eller kan opstå i tilslutning til patientens sygdom og indlæggelse. Socialrådgiveren stiller sin viden om den sociale lovgivning og samfundets støttemuligheder til rådighed for patienten og dennes pårørende, så længe situationen kræver det.

Socialrådgivervirksomheden ved Hvidovre Hospital er organiseret efter to forskellige modeller. To områder er decentraliseret, nemlig psykiatriområdet og den del af alkoenheden, der er placeret i Østerbroambulatoriet. Den resterende del af socialrådgivervirksomheden er samlet i en selvstændig afdeling direkte under hospitalsledelsen.

Afdelingens opbygning

Socialrådgiverafdelingen består i dag af 1 ledende socialrådgiver, 3 afdelingssocialrådgivere, 14 socialrådgivere og 9 sekretærer. Socialrådgiverne er i det daglige arbejde fast tilknyttet et eller flere specialer. For at sikre den optimale udnyttelse af de personalemæssige ressourcer er medarbejderne opdelt i 3 grupper, der hver ledes af en afdelingssocialrådgiver. Ved sammensætningen af grupperne har man tilstræbt størst muligt specialesammenfald. Sekretærgruppen har – udover de almindelige sekretæropgaver – opgaver, som kan aflaste socialrådgiverne i form af kontakt til socialforvaltninger, arbejdspladser, boligselskaber, a-kasser, fagforeninger og lignende.

Behandlingstilbud

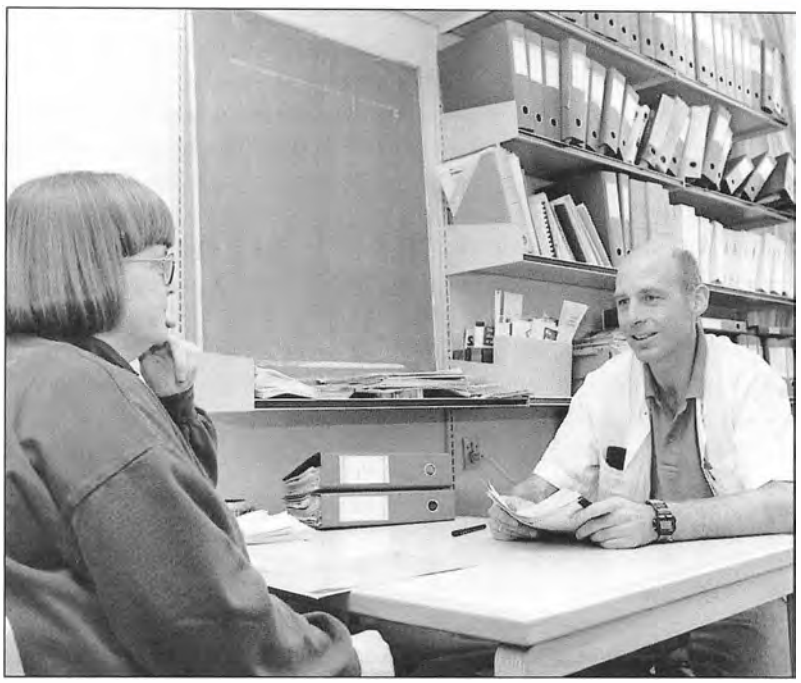
Helhedssynet er grundlaget for alt socialt arbejde. Rådgivningen involverer derfor hele patientens liv, ressourcer og problemer: helbred, arbejde, bolig, økonomi, familie, netværk, offentlige og private støttemuligheder.

Formålene med afdelingens behandlingstilbud er:

– at forebygge/afhjælpe sociale konsekvenser af sygdom,

– at sætte patient/pårørende i stand til at løse egne problemer efter hjælp til selvhjælps-princippet,

– at være med til at reducere sociale problemer, der kan sinke/hindre udskrivelse, og
– at medvirke til en stabil udskrivelse for også derved at mindske risikoen for genindlæggelse.

Uddannelse

Hvidovre Hospital har i dag et højt kvalificeret og veluddannet socialrådgiverpersonale og en effektiv stab af sekretærer. 7 af afdelingens 18 socialrådgivere har således gennemgået de sociale højskolers årskursus. Der er i gruppen stor interesse for efter- og videreuddannelse, ligesom der er stor interesse for at tage nye udfordringer op.

Hvidovre Hospitals socialrådgivere markerer sig på mange måder også overfor omverdenen. Nogle underviser i forskellige sammenhænge, bl.a. på lægernes A-kurser, en del er medforfattere af faglitterære bøger, tidsskrifter og pjecer, ligesom en del benyttes som foredragsholdere på kongresser, seminarer og temadage indenfor deres specialeområde.

Hvidovre Hospital har igennem mange år fungeret som praktikinstitution for socialrådgiverstuderende.

Visioner

Det er socialrådgivernes mål at styrke det forebyggende arbejde for at mindske genindlæggelser af patienter på hospitalet. Desuden lægger afdelingen vægt på at sikre tværfagligt samarbejde med de øvrige faggrupper, for at udskrivning af patienten kan ske så forsvarligt som muligt med de nødvendige støtteforanstaltninger. Afdelingen ønsker i forhold til samarbejdspartnere, herunder primærsektoren, at skabe et sikkerhedsnet, der forebygger, at patienter »tabes på gulvet« efter udskrivningen.
Desuden vil man i højere grad prioritere den netværksorienterede indsats for de patienter, der har et meget svagt eller intet netværk overhovedet, idet mangel på social støtte kan være medvirkende årsag til sygdom. Afdelingen ønsker ligeledes at udbygge sit sociale gruppearbejde (samtalegrupper) til at omfatte flere patientgrupper, da gruppesamtaler kan være med til at støtte, forandre og eventuelt forbedre den enkeltes livssituation.

Nøgletal

Normerede stillinger	25,1
Nye sager	6.908
Løbende sager	5.040

Rengørings-afdelingen

Profil

Rengøringsafdelingen, som ledes af en rengøringschef og en souschef, koordinerer i sit sekretariat forbindelsen til de syv centrale rengøringsafdelinger på hospitalet. Sekretariatet er desuden afdelingens bindeled til alle hospitalets andre afdelinger og her modtages oplysninger og forespørgsler om service-opgaver og formidles information om rengøringen ud i hospitalet. Den største del af medarbejderne arbejder kl. 6–14, men fra kl. 14–6 er der ansat en mindre gruppe medarbejdere, der gør rent i akutte områder som f.eks skadestuen og fødeafdelingen samt andre områder, der ikke kan rengøres i dagtimerne.

Fra efteråret 1993 frem til starten af 1994 blev afdelingen yderligere effektiviseret, idet der blev indført en ny type moppe og rengøringsvogne og indkøbt ny gulvvaskemaskine. Samtidig blev samtlige nøgletal og frekvenser gennemgået og alle rengøringsplaner justeret.

I alt blev afdelingens normering reduceret med ca. 35 medarbejdere. Det seneste år er der gennemført forsøg med en ny og mere flad organisationsstruktur, hvor ansvaret for rengøringen i høj grad er uddelegeret til de enkelte grupper.

Her er det de enkelte medarbejdende gruppeledere, der i samråd med hospitalsmedhjælperne i gruppen har ansvaret for rengøringen og de mange andre opgaver inden for gruppens arbejdsområde. Det er ud over at gøre rent at medvirke til et velfungerende samarbejde på de enkelte afdelinger og at give information om sin arbejdsfunktion.

Andre arbejdsopgaver

Rengøringsafdelingen står for sengeredningscentralen, som afreder, vasker og genopreder de mange forskellige typer senge, hospitalets afdelinger har brug for som f.eks. særlige senge til den akutte modtageafdeling, til brandsårsafdelingen og til børneafdelingen. Afdelingen udfører også hovedrengøring og pudser vinduer hver 3. måned. Hospitalsmedhjælperne tilbereder desuden dele af patienternes morgenmad og drikkevarer til patienter på sengeafsnittene. Desuden har afdelingen ansvaret for rengøringen på Distriktspsykiatrisk Center i Lyongade, Dialysecentret på Sct. Joseph, reumatologisk afdeling i Valdemarsgade og Østerbroambulatoriet.

Ved ansættelse af medarbejdere lægger afdelingen vægt på, at de kan tale, forstå og læse dansk bl.a. af hensyn til de skriftlige arbejdsinstrukser. Samtidig tilbydes ugekurser, temadage og eksterne kurser såvel til nyansatte som andre medarbejdere.

Rengøringsafdelingen ønsker i samarbejde med uddannelsesafdelingen at etablere mere uddannelse for alle medarbejdere samt i højere grad at sikre oplæring af nye medarbejdere.

Nøgletal

Normerede stillinger	298,0
Daglig rengøring	107.660 m²
Sengeredninger pr. dag	200

Teknisk Central

Teknisk Central er en serviceafdeling, hvis funktionsområde omfatter drift og vedligeholdelse af alle hospitalets faste tekniske installationer. Undtaget er dog EDB og brugsgenstande af medicoteknisk art.

Teknisk Centrals opgaver kan opdeles i tre hovedgrupper:

1. Service overfor personale, patienter og pårørende i relation til at udføre reparationer på fejl i f.eks. elforsyning, varme, ventilation, toiletter, vandhaner og diverse maskiner.

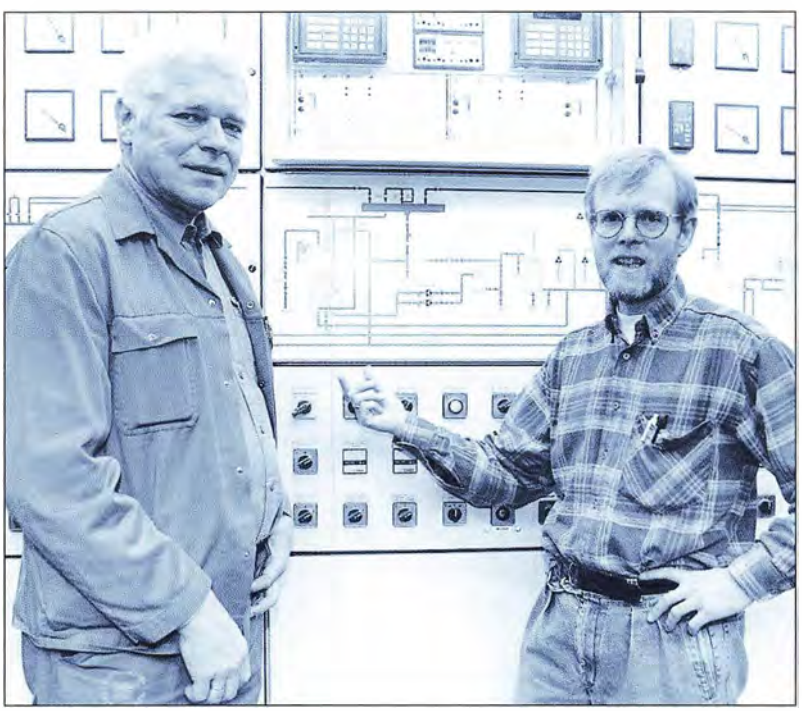
2. Drift af centrale forsyningsanlæg, herunder varmeforsyning, vandhovedforsyning, dampkedler, trykluft og transportanlæg.

3. Indretning af nye lokaler og mindre ombygninger i forbindelse med ændringer i lokaleanvendelsen.

Teknisk Central har en ledergruppe på 5 maskinmestre og en stab på 36 håndværkere heraf 10 elektrikere og 26 smede. Da hospitalet er bygget i løbet af en meget kort årrække er alle de tekniske installationer jævnaldrende, d.v.s. omkring 20 år.

Derfor sker der for tiden en større udskiftning af mange anlæg. Det betyder, at gammelkendte relæ og mekanisk teknik bliver udskiftet med processorstyret teknik. Det medfører bl.a., at Teknisk Centrals medarbejdere fortsat skal efteruddanne sig for at kunne servicere den nye teknik. Der afsættes ca. 10 dages uddannelse om året pr. medarbejder.

Nøgletal

Normerede stillinger	55,7
Gasforbrug	500.000 m³
Fjernvarme	180.000 Gj
Elektricitet	26.000.000 kWh
Vandforbrug	210.000 m³

Administrationen

Profil

De seneste 5 år har administrationen meget markant betonet arbejdet med at forbedre og effektivisere arbejdsgange og strukturer med baggrund i de mange nye krav til effektivitet og kvalitet i arbejdet, som udviklingen i sundhedsvæsenet kræver. Det er lykkedes at etablere en central hospitalsadministration, som fungerer med mindst mulig anvendelse af traditionel hierarkisk udøvelse af kontrol og opgavemæssige bindinger.

Hovedområderne i den nuværende struktur er de fire afdelinger for henholdsvis personale, økonomi, patientkontor og drift under ledelse af hospitalschefen og en kontorchef.

En ekstern konsulentvirksomhed har gennemgået administrationerne i Københavns Sundhedsvæsen, og vurderingen af administrationen på Hvidovre Hospital var i denne sammenhæng overordentlig positiv.

Opgaver

Administrationen varetager to typer hovedopgaver, nemlig for det første en række ofte tilbagevendende og forudbestemte bundne opgaver f.eks. som følge af regnskabsvedtægten og overenskomster. Opgaverne vedrører ofte kontrol af økonomiske dispositioner og administrative procedurer. Denne type opgaver vil administrationen fortsat effektivisere, således at omfanget fremover bliver formindsket som følge af øget brug af teknologi. For det andet skal administrationen løse opgaver, som kræver specialviden. Der kan være tale om problemløsende opgaver, hvor afdelingerne henvender sig for at få bistand til at løse opgaven. Eller situationer, hvor administrationen tager initiativ til at kontakte afdelingerne for at belyse eller opklare et problem.

Økonomistyring

Det overordnede økonomiske ansvar for hospitalets drift påhviler hospitalsledelsen. I praksis forvaltes dette igennem afdelingsbudgetter, hvor de enkelte afdelingsledelser har ansvar for budgettets overholdelse og kompetence til at træffe økonomiske beslutninger. Grundfilosofien i denne økonomiske decentralisering er, at omkostningsbevidstheden øges, når beslutningerne træffes så tæt som muligt på de mennesker, som oplever konsekvenserne. Administrationen udarbejder i denne sammenhæng det økonomiske grundmateriale med nøgletal til brug for såvel

Visioner

afdelingsledelser og hospitalsledelse.

Udviklingsopgaver

Administrationens medarbejdere varetager også udviklingsopgaver. Disse vedrører områder som kvalitetssikring, arbejdstilrettelæggelse, organisationsudvikling og decentralisering af arbejdsgange. Opgaverne omfatter ofte bistand til konkrete projekter, som gennemføres af hospitalsafdelingerne. Administrationen har bl.a. gennemført sit eget kvalitetssikringsprojekt samt taget konsekvenserne heraf i form af forskellige forbedringer. Detaljer i projektet fremgår af bogen »Kvalitetssikring i administrationen – fremgangsmåde og resultater«.

Administrationens målsætning er fortsat at være en flexibel, effektiv serviceafdeling overfor hospitalsledelsen og afdelingerne og her igennem bidrage til afdelingsledelsernes administrative og økonomiske styring i takt med udviklingen i brugerkrav og eksterne krav. Der er behov for nye finansieringsformer og styringsredskaber. Blandt alternativerne til rammestyring er kontrakt- eller driftsstyring, hvor der indgås kontrakter mellem hospitalsledelsen og afdelingsledelserne om både økonomi og ydelser. Hermed øges omkostningsbevidstheden og dermed effektiviteten i ressourceudnyttelsen. Sådanne aftaler vil medføre, at administrationen skal kunne levere centrale oplysninger om produktivitet og kvalitet. Derfor har økonomiafdelingen forstærket indsatsen på dette område for at kunne prisfastsætte ydelser og dermed danne grundlag for kontraktstyring. Administrationen har også i fremtiden som overordnet vision altid at leve op til nye krav og aktivt at være med til at påvirke udviklingen ved at iværksætte løbende forbedrings- og udviklingsaktiviteter.

Nøgletal	
Normerede stillinger	76,7
Årligt antal lønanvisninger	65.000

»Profil og Visioner, Hvidovre Hospital« er udgivet i april 1995 af direktionen på Hvidovre Hospital, Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Redaktionskomité: Direktionssekretær Kurt Stig Jensen, oversygeplejerske Jytte Burgaard, Sygeplejeafdelingen, professor, dr.med. Henrik Kehlet, kirurgisk gastroenterologisk afdeling og journalist Marianne Scheele, Scheele Kommunikation.

Fotos: Fotograferne Per Rasmussen og Sørensen Jespersen, Uddannelsesafdelingen.

Grafisk tilrettelæggelse: Per Hørning, Grafisk kommunikation. *Tryk:* Rømer Grafik.

ISBN 87-985469-0-2

Hvidovre Hospital · Kettegård Allè 30, 2650 Hvidovre · Telefon 3632 3632